



**BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ**



BEŞİNCİ GÜNCEL MUHASEBE KONULARI ÇALIŞTAYI

FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN RAPORLANMASI VE DENETİMİ

BİLDİRİ SUNUMLARI



**BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ**



**BEŞİNCİ GÜNCEL MUHASEBE KONULARI ÇALIŞTAYI
FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN RAPORLANMASI VE DENETİMİ
BİLDİRİ SUNUMLARI**

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Nalan Akdoğan

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA BİLGİN

Arş. Gör. Gökhan KILIÇ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
ÇALIŞTAY AÇILIŞ SUNUMLARI	7
1. AÇILIŞ BİLDİRİSİ	7
KURUMSAL RAPORLAMADA SON GELİŞMELER.....Prof. Dr. Nalan Akdoğan.....	7
2. AÇILIŞ BİLDİRİSİ	45
SORUMLU FİNANS.....Prof. Dr. Necdet Şensoy.....	45
KOMİSYON SUNUMLARI	62
1. KOMİSYON	62
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDAKİ SON GELİŞMELER VE UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER .	62
Prof. Dr. Ganite KURT	62
Doç. Dr. Sezer BOZKUŞ KAHYAĞLU	62
2. KOMİSYON	95
ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ (INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING FRAMEWORK- IIRC):	
TEMEL KAVRAMLAR VE KILAVUZ İLKELER	95
Prof. Dr. Beyhan MARŞAP	95
Doç. Dr. Pınar OKAN GÖKTEN.....	95
Dr.Öğr.Üyesi Ayşenur ALTINAY.....	95
3. KOMİSYON VE 4. KOMİSYON	118
ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ: İÇERİK ÖĞELERİ; ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİNE GÖRE	
HAZIRLANAN RAPORLARIN TÜRKİYE VE DÜNYA KARŞILAŞTIRMASI.....	118
Prof. Dr. Nalan Akdoğan	118
Dr. Öğr. Üyesi Banu SULTANOĞLU	118
5. KOMİSYON.....	170
KARBON SAYDAMLIK PROJESİ KAPSAMINDA İKLİM DEĞİŞKİLİĞİ RAPORLAMASI (CARBON	
DISCLOSURE PROJECT, CDP)	170
Prof. Dr. Seval SELİMOĞLU	170
6. KOMİSYON	198
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ UYARINCA HAZIRLANAN İLERLEME BİLDİRİMİ	
RAPORLAMASI (COMMUNICATION ON PROGRESS, COP)	198
Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN	198
7. KOMİSYON	220
FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN DENETİMİ (GÜVENCE DENETİMİ VE RAPOR ÖRNEKLERİ)	220
Prof. Dr. Serap Sabahat YANIK	220

EK 1 KATILIMCI LİSTESİ	240
EK 2 KOMİSYON LİSTELERİ	243

GİRİŞ

Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü ve Muhasebe öğretim Üyeleri Bilim ve Danışma Vakfı işbirliği ile yapılmakta olan “GÜNCEL MUHASEBE KONULARI ÇALIŞTAYI”larının artık geleneksel hale geldiğini söyleyebiliriz. Bu yıl beşincisini düzenlediğimiz çalıştaylarımızın tamamı Kızılcahamam Patalya otelde gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki tabloda şimdiye kadar gerçekleştirilmiş olan çalıştaylar konu ve tarihleriyle verilmiştir.

ÇALIŞTAY	KONUSU	TARİHİ
1.Çalıştay	Yerel Finansal Raporlama Çerçevesi Taslağı İle İlgili Görüş Oluşturma	18-20 ARALIK 2015
2.Çalıştay	Vergi Usul Kanunu Değerleme Hükümlerinin TFRS’lerle Uyumlaştırılmasına ilişkin Öneriler	18-20 Kasım 2016
3.Çalıştay	Tekdüzen Hesap Planının Güncellemesine İlişkin Öneriler	5-7 Ocak 2018
4.Çalıştay	<i>Son Yayınlanan Muhasebe ve Denetim Standartları</i>	4-6 Ocak 2019
5.Çalıştay	Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlanması ve Denetimi	3-5 Ocak 2020

Çalıştaylar, komisyonlar oluşturularak, belirlenen ana konular alt başlıklara ayrılarak çalışma komisyonları arasında dağıtılmış ve raporlar buna göre hazırlanmıştır. Komisyonlar çalıştayın birinci gününde kendi çalışmalarını yapmış daha sonra hazırlanan raporlar çalıştayın ikinci gününde komisyon başkanları tarafından tüm katılımcılara sunulmuş görüş ve önerilerden sonra kapanış oturumunda çalıştay konusuna ilişkin rapor hazırlanarak KGK ve Maliye Bakanlığı gibi ilgili makamlara iletilmiştir. Nitekim 1., 2. ve 3. çalıştay sonuçları rapor halinde çalıştay başkanlığı tarafından bu kurumlara gönderilmiştir.

“**Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlanması ve Denetimi**” konusunun incelendiği 5. çalıştaydaki komisyon çalışmalarının konunun önemi ve güncelliği nedeniyle bir kitapta toplanarak dijital ortamda konuyla ilgilenenlere sunulması amaçlanmıştır.

“**Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlanması ve Denetimi**” konulu çalıştay her zaman olduğu gibi üniversitemizin ve meslek mensuplarımızın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya 50 farklı üniversiteden 110 akademisyen, KGK Temsilcileri, SPK temsilcileri, TÜRMOB temsilcileri, Ankara YMM odası, Ankara SMMM odası ve bağımsız denetim firmaların temsilcileri katılmıştır. Böylece toplam 128 katılımcı ile çalıştay gerçekleşmiştir. Çalıştay’ın programı ve oluşturulan komisyon konuları aşağıdaki gibidir. Çalıştayın katılımcı listesi ve komisyon listesi ise ekte verilmiştir.

Çalıştayın programı aşağıda gibidir.

ÇALIŞTAY PROGRAMI		
03/01/2020 Cuma		
12:00 – 13:30	Otele Giriş ve Öğle Yemeği	
14:00 – 15:15	Açılış Konuşmaları - Çalıştay Başkanı Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN - MÖDAV Başkanı Can Şimşak MUGAN - Ticari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halil SARIASLAN - Başkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nermin ÖZGÜLBAŞ - SMMM Oda Başkanı Ali ŞAHİN - YMM Oda Başkanı Ahmet Şahin SAVCI - TURMOB Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Masum TÜRKER - KGK Başkan Yardımcısı Derviş ALTINOK	
15:15 -16:30	AÇILIŞ BİLDİRİLERİ - Prof Dr. Nalan AKDOĞAN Kurumsal Raporlanmada Son Gelişmeler - Prof. Dr. Necdet ŞENSOY Sorumlu Finans	
16:30 – 17:00	Çay-Kahve Molası	
17:00 -18:30	Komisyonların Oluşturulması- Komisyon Çalışmaları	
	Komisyon 1	Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Son Gelişmeler ve Uygulamalardan Örnekler
	Komisyon 2	Entegre Raporlama Çerçevesi (International Integrated Reporting Framework- IIRC): Temel Kavramlar ve Kılavuz İlkeler
	Komisyon 3-4	Entegre Raporlama Çerçevesi: İçerik Öğeleri Entegre Raporlama Çerçevesi'ne Göre Hazırlanan Raporların Türkiye ve Dünya Karşılaştırması
	Komisyon 5	Karbon Saydamlık Projesi Kapsamında İklim Değişikliği Raporlaması (Carbon Disclosure Project, CDP)
	Komisyon 6	Birleşmiş Milletler Küresel ilkeler Sözleşmesi uyarınca hazırlanan İlerleme Bildirimi Raporlaması (Communication on Progress, COP)
	Komisyon 7	Finansal Olmayan Bilgilerin Denetimi (Güvence Denetimi ve Rapor Örnekleri)

04/01/2020 Cumartesi	
9.30 -11:15	Komisyon Raporlarının Sunumu Prof. Dr. Ganite KURT Komisyon 1 Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Son Gelişmeler ve Uygulamalardan Örnekler Prof. Dr. Beyhan MARŞAP Komisyon 2 Entegre Raporlama Çerçevesi (International Integrated Reporting Framework- IIRC): Temel Kavramlar ve Kılavuz İlkeler
11:15-11:30	Çay Kahve Molası
11:30-12.30	Komisyon Raporlarının Sunumu Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN Komisyon 3 Entegre Raporlama Çerçevesi: İçerik Öğeleri Komisyon 4 Entegre Raporlama Çerçevesi'ne Göre Hazırlanan Raporların Türkiye ve Dünya Karşılaştırması
12.30-14:00	Öğle Yemeği
14:00-15.45	Komisyon Raporlarının Sunumu Prof. Dr. Seval SELİMOĞLU Komisyon 5 Karbon Saydamlık Projesi Kapsamında İklim Değişikliği Raporlaması (Carbon Disclosure Project, CDP) Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN Komisyon 6 Birleşmiş Milletler Küresel ilkeler Sözleşmesi uyarınca hazırlanan İlerleme Bildirimi Raporlaması (Communication on Progress, COP)
15:45-16:00	Çay Kahve Molası
16:00-17:00	Komisyon Raporlarının Sunumu Prof. Dr. Serap YANIK Komisyon 7 Finansal Olmayan Bilgilerin Denetimi (Güvence Denetimi ve Rapor Örnekleri)
17:00-17:30	Komisyon Raporlarının Değerlendirme Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
05/01/2020 Pazar	
10:00 – 11.30	Kapanış Sunumu
11.30	Kapanış
12.00	Otelden ayrılış

Çalıştayda yedi komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyonlar ve çalışma konuları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

KOMİSYON	KONU
Komisyon 1	Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Son Gelişmeler ve Uygulamalardan Örnekler
Komisyon 2	Entegre Raporlama Çerçevesi (International Integrated Reporting Framework- IIRC): Temel Kavramlar ve Kılavuz İlkeler
Komisyon 3	Entegre Raporlama Çerçevesi: İçerik Öğeleri
Komisyon 4	Entegre Raporlama Çerçevesi'ne Göre Hazırlanan Raporların Türkiye ve Dünya Karşılaştırması
Komisyon 5	Karbon Saydamlık Projesi Kapsamında İklim Değişikliği Raporlaması (Carbon Disclosure Project, CDP)
Komisyon 6	Birleşmiş Milletler Küresel ilkeler Sözleşmesi uyarınca hazırlanan İlerleme Bildirimi Raporlaması (Communication on Progress, COP)
Komisyon 7	Finansal Olmayan Bilgilerin Denetimi (Güvence Denetimi ve Rapor Örnekleri)

Yukarıdaki çalıştay programında da görüleceği gibi açılış konuşmalarından sonra açılış bildirileri sunulmuştur. Prof. Dr. Nalan Akdoğan tarafından **“KURUMSAL RAPORLAMADA SON GELİŞMELER”** başlıklı bildiri, Prof. Dr. Necdet Şensoy tarafından ise **“SORUMLU FİNANS”** başlıklı bildiri sunumları yapılmıştır. Açılış bildirilerinden sonra komisyon çalışmalarına başlanmıştır.

Akademisyen ve meslek mensuplarından gelen talep doğrultusunda bu bildirilerin okuyucuların bilgilerine dijital ortamda sunulması uygun görülmüştür. Gazi kitapevi bu çalıştay bildirilerinin dijital ortamda basımını gönüllü olarak üstlenmiştir. Kendilerine içten teşekkürlerimizi sunarız.

Bildirilerde sunulan bilgilerin muhasebe konusunda çalışan akademisyenlere ve meslek mensuplarına farkındalık yaratarak bu konudaki araştırmaların detaylı olarak yapılmasında katkı sağlayacağını ümit ederiz.

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA BİLGİN

Arş. Gör. Gökhan KILIÇ

ÇALIŞTAY AÇILIŞ SUNUMLARI

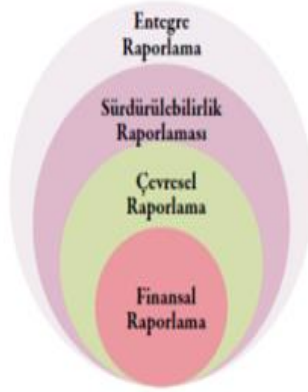
1. AÇILIŞ BİLDİRİSİ

KURUMSAL RAPORLAMADA SON GELİŞMELER

Prof. Dr. Nalan Akdoğan



KURUMSAL RAPORLAMADA SON GELİŞMELER

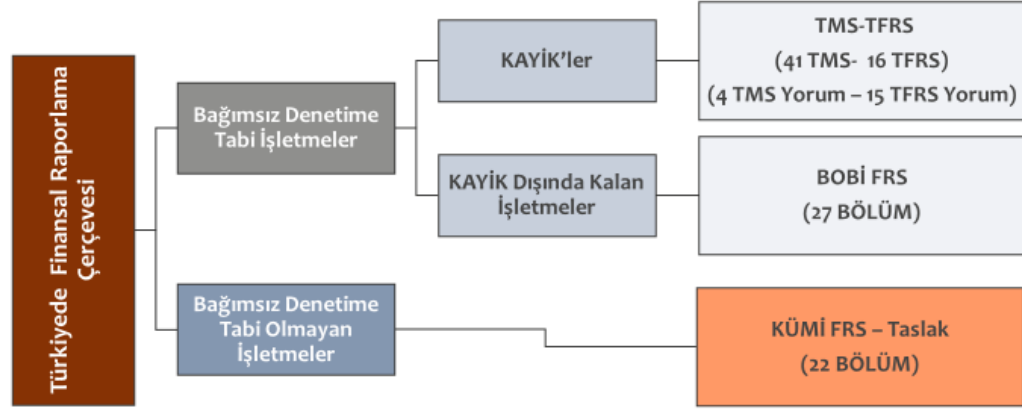


Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
5. Muhasebe Çalıştayı, Kızılcahamam,
03.01.2020

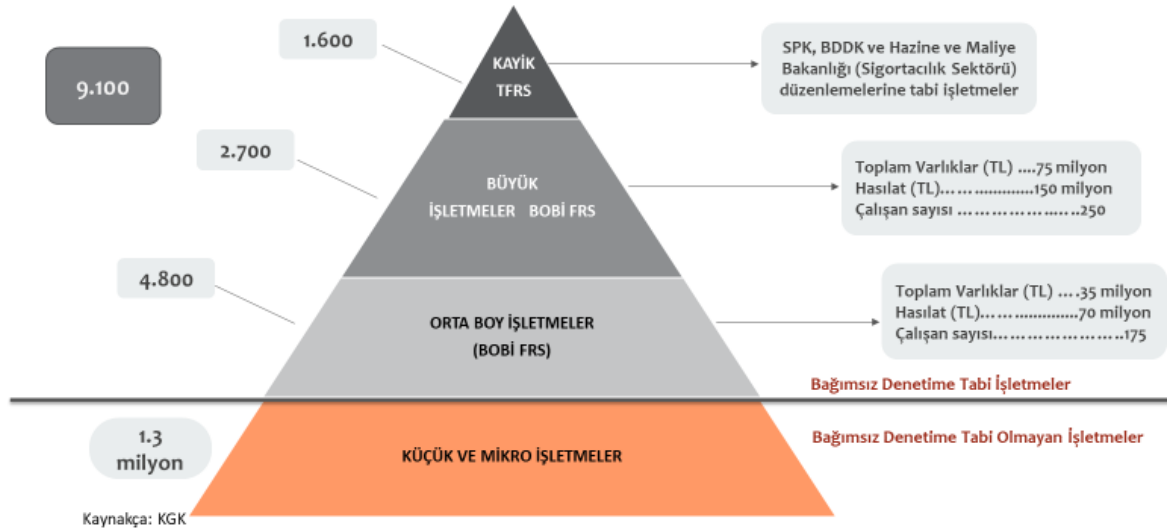
FİNANSAL BİLGİLERİN RAPORLANMASI	FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN RAPORLANMASI
Finansal Bilgiler	Finansal ve Finansal Olmayan Bilgiler
Geçmişte Gerçekleşen Olaylar	- Geçmişte Gerçekleşen Olaylar - Gelecekle ilgili Hedefler
Kısa Vadede Değer Yaratma	Kısa, Orta ve Uzun Vadede Değer Yaratma
- ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (US GAAP) - Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)	- G4-GRISürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu - Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi
- Finansal Durum Tablosu - Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu - Özkaynak Değişim Tablosu - Nakit Akış Tablosu - Dipnotlar ve Açıklayıcı Bilgiler	- Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu - Karbon Saydamlık Projesi Kapsamında İklim Değişikliği Raporlaması - CDP - Birleşmiş Milletler Küresel ilkeler Sözleşmesi uyarınca hazırlanan İlerleme Bildirimi Raporlaması - COP) - Sürdürülebilirlik Raporu - Entegre Raporlama

Finansal Bilgi Raporlama Standartları

Türkiye’de Finansal Raporlama Çerçevesi



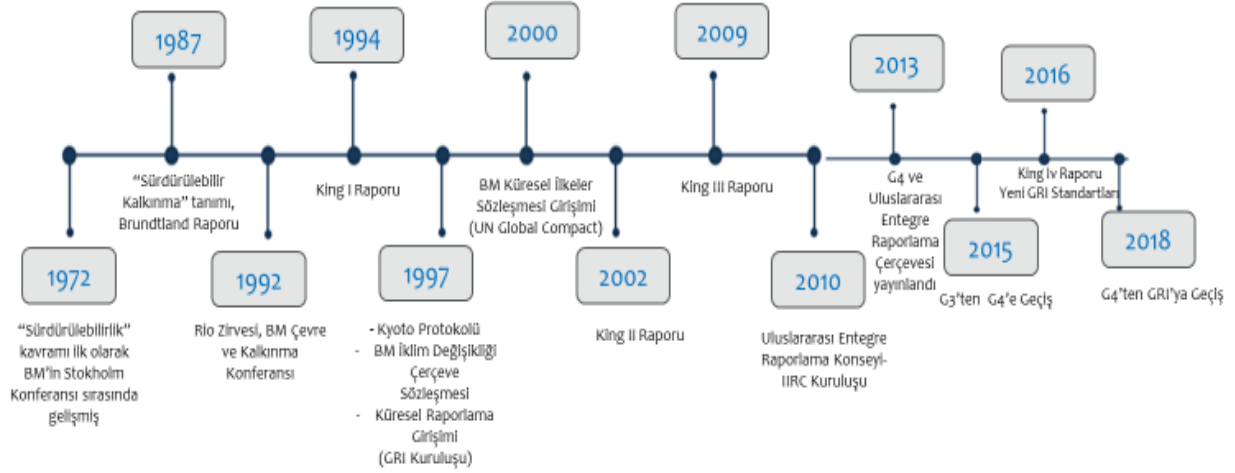
Türkiye’de Finansal Raporlama Çerçevesi



Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlama Çerçevesi

G4-GRI	COP	CDP	ER
Sürdürülebilirlik Raporlama İlkeleri * G4'ten GRI'ya geçiş 1.07.2018	BM Küresel İlkeler Sözleşmesi İlerleme Bildirimi Raporlama İlkeleri (UN Global Compact - 10 Prensipten) Kadının Güçlenmesi İlerleme Bildirimi Raporlama İlkeleri (WEPIs)	Karbon Saydamlık Projesi Raporlama İlkeleri	Entegre Raporlama İlkeleri
Ekonomik, çevresel ve sosyal performansla ilişkin nitel ve nicel beyan	İnsan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzluğa ilişkin beyan	İklim değişikliği, su, orman, tedarik zincirlerinin çevresel risklerine ilişkin beyan	Kurumun stratejisi, yönetim ve finansal performansı ile çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler arasındaki bağlantı kurularak, hem geçmiş hem de ileriye dönük beyan

Kilometre Taşları



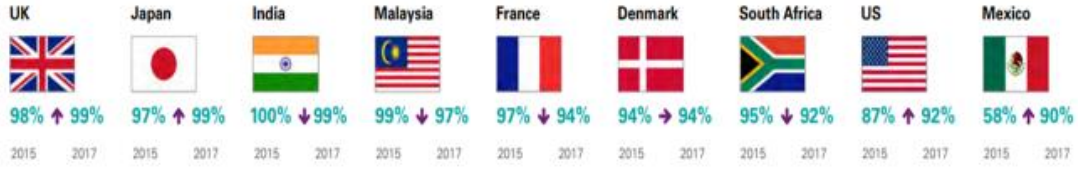
Dünyada Finansal Olmayan Bilgi Raporlaması



Kaynakça: KPMG, Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017

N100: KPMG Araştırması, 49 ülkedeki hasılat büyüklüğüne göre en büyük 100 şirket ; 4.900 şirket
G250: Fortune 500 tarafından hasılat büyüklüğüne göre belirlenen dünyadaki en büyük 250 şirket

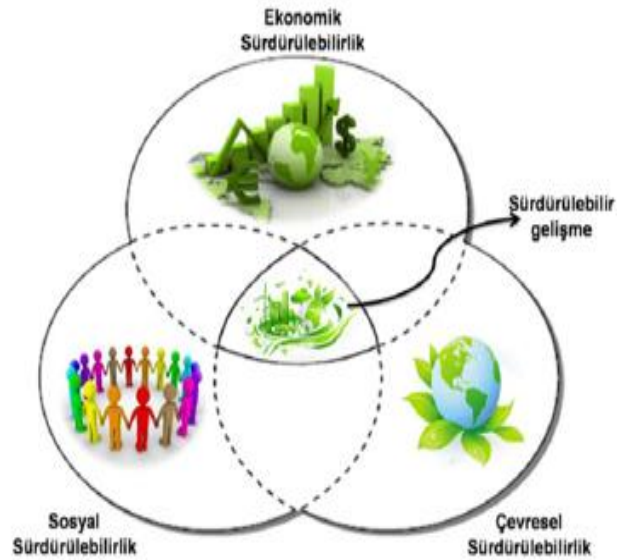
Countries with CR reporting rate higher than 90%



Countries with CR reporting rate higher than the global average (72%-89%)



Sürdürülebilirlik Raporlaması



Sürdürülebilirlik Kavramı



Sürdürülebilir Kalkınma



- *gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkanlarını tehlikeye sokmadan bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını karşılamaktır (1987 BM Komisyonu'nda yapılan tanım)*
- Sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sürdürülebilirliğin gelişimine 2 açıdan katkıda bulunur:
 1. Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için işletmelerin hangi alanlara yoğunlaşması gerektiğini gösterir
 2. İşletmelerin, hükümetin ve sivil toplumun ekolojik, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğin gerçekleştirilmesi konusunda ortak bir hedef oluşturmasını sağlar



SÜRDÜRÜLEBİLİR
KALKINMA

HEDEFLERİ



SKH'lerin Raporlara Entegrasyonu – Dünyadaki ilk 10 Ülke

60

Sweden



58

Portugal



51

Mexico



47

France



47

Netherlands



46

Finland



46

Spain



44

Colombia



43

UK



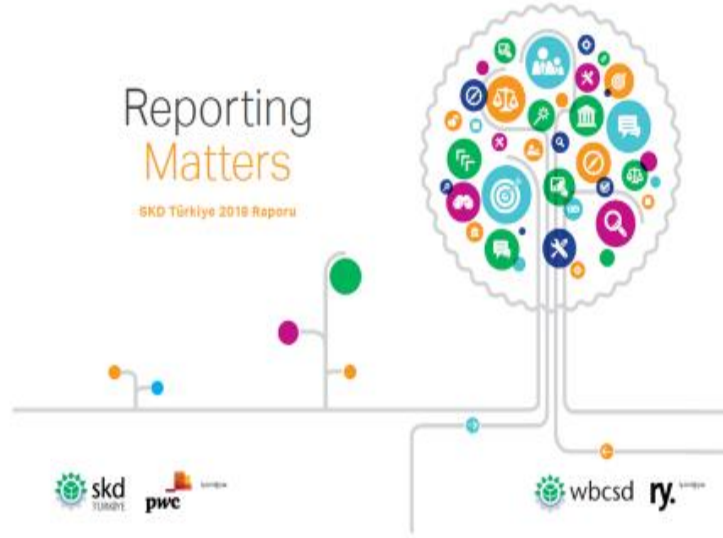
41

Italy



- ✓ Türkiye'de SKD'nin "2018 Reporting Matters" araştırmasına göre, araştırma kapsamına alınan SKD Türkiye üyesi 25 şirketin %84'ünde öncelikli sürdürülebilirlik konuları SKH'lerle eşleştirdiği ve şirket hedefleri ile aksiyon planlarının SKH'ler çerçevesinde gruplandırıldığı tespit edilmiştir (Reporting Matters, 2018 –SKD Araştırma Raporu).

SKD – Reporting Matters



Reporting Matters SKD 2018 TÜRKİYE RAPORU 2018 Türkiye özet çıktılar

1

Raporlama kalitesi giderek artıyor

2017'ye göre, [değerlendirmeye dahil olan üyelerimizin](#) %76'sı genel puanını, %24'ü ise "Önemlilik" kriterindeki puanını iyileştirdi.

2

SKH'lerin raporlara entegrasyonu

Raporların %84'ünde öncelikli sürdürülebilirlik konuları SKH'lerle eşleştiriliyor ve şirket hedefleri ile aksiyon planları SKH'ler çerçevesinde gruplanıyor.

3

Entegre raporlamanın durumu

Raporların %12'si finansal ve finansal olmayan bilgileri içerecek şekilde entegre rapor formatında hazırlanıyor, raporların %4'ünde ise gelecek dönem için entegre raporlamaya neçlebceği açıklanıyor.

4

Bilim Temelli Hedefler (SBT)

Raporların yalnızca %12'sinde sera gazı salımlarını düşürmeye yönelik oluşturulan SBT girişiminden bahsediliyor ve süreç takip edilerek gelecek dönemde daha kapsamlı hedefler belirleneceği açıklanıyor.

5

Gelecek daha dijital

Raporlarda yeni teknolojileri (nesnelerin interneti, yapay zeka, robotlar vb.) tartışma oranı %40 ve PDF formatındaki rapor haricinde sürdürülebilirlik stratejisi, hedefleri ve önceliklerine ilişkin çevrimiçi ilgi çekici içerik bulundurma oranı ise %44.

6

TCFD

25 raporun 4'ünde TCFD süreci ve tavsiyeleri ele alınarak, iklimle bağlantılı risk ve fırsatları yönetme konusunda çalışmalara başlandığı belirtiliyor.



Reporting Matters Türkiye genel bulgular

Raporların genel özellikleri

%84¹⁷

SKH'lerin raporlara entegrasyonu %84

%12⁹

Entegre rapor oranı %12

%44³⁵

Raporun en az bir bölümü için bağımsız güvence alanlar %44

%44

PDF'in yanı sıra önemli derecede ve ilgi çekici çevrimiçi içerik hazırlayanlar %44*

5⁴

Ortalama raporlama yapılan yıl sayısı: 5

107⁷⁸

Ortalama sayfa sayısı: 107

%59⁵³

Ortalama toplam puan %59

%42⁴⁰

Değerlendirilen raporların SKD Türkiye üye sayısına oranı %42



— 2018
— 2017

* Bu oran WBCSD'de %53'tür.

SKH'lerin raporlara entegrasyonunda ciddi bir yükselme görmekle birlikte, önümüzdeki dönemde bağımsız güvence alan rapor sayısının daha da artmasını bekliyoruz.

Reporting Matters Türkiye genel bulgular devam

2017-2018 karşılaştırmalı eğilimler

porlarda genel puanlar, bazı kriter bazlı puanlarda daha az olmakla birlikte, yükseliş trendi hakim



%76

Genel puanını iyileştiren üyelerin oranı %76

%24

Önemlilik puanını iyileştiren üyelerin oranı %24

%67

İlkeler puanını iyileştiren üyelerin oranı %67

%71

İçerik puanını iyileştiren üyelerin oranı %71

%76

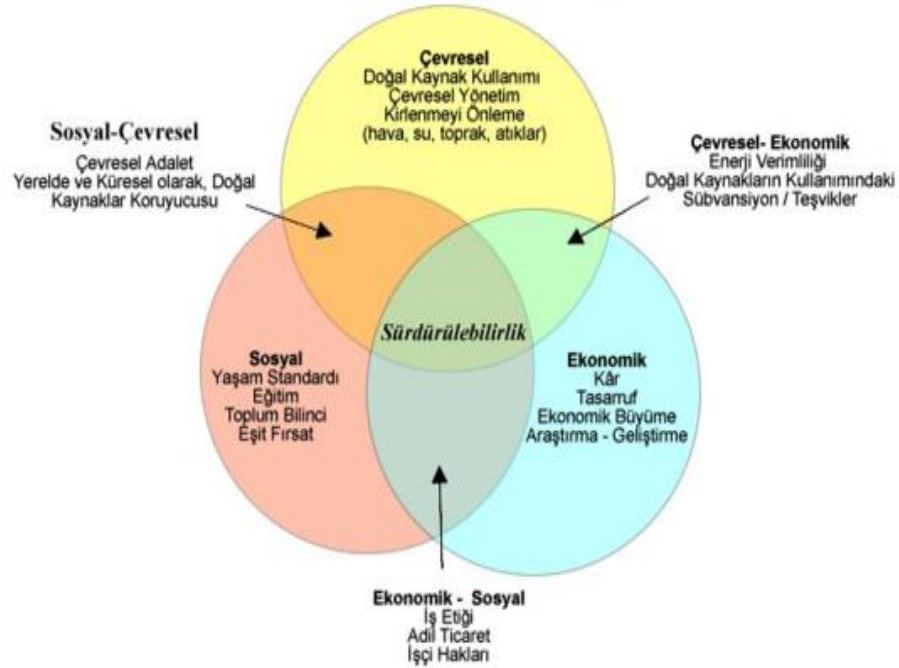
Deneyim puanını iyileştiren üyelerin oranı %76

%19

Hedefler ve Taahhütler puanını iyileştiren üyelerin oranı %19

“Sürdürülebilirliğin Üç Ayağı” TRIPLE BOTTOM LINE

Ekonomik, Çevresel, Sosyal



Neden Sürdürülebilirlik Raporlaması?

- Şeffaflık,
- hesap verilebilirliğin genişleyen çerçevesi,
- finansal ve finansal olmayan bilgi ihtiyacı
- paydaş bağlarının güçlendirilmesi
- itibar ve risk yönetimine çok daha önem verilmesi
- şirketlerin “kazan-kazan” stratejisi: şirket amaç ve paydaş çıkarlarının paralel olması
- Yatırımcılar, “sorumlu yatırım” yönünde çevresel ve sosyal maliyetleri de dikkate alan firmaları tercih etmekte,
- Borç verenler, “sürdürülebilir finans” yaklaşımını benimseyerek, kurumları kredilendirirken sosyal ve çevresel kriterleri de göz önünde bulundurmaktadır



Sürdürülebilirlik Raporlaması

- **Ekonomik, çevresel ve sosyal parametreler** üzerine hazırlanan rapor
- işletmelerde uzun vadeli değer yaratmak için, ekonomik, çevresel ve sosyal faktörlerin kurumsal yönetim ilkeleri ile birlikte işletme faaliyetlerinde ve karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bunlara ilişkin risklerin etkin bir biçimde yönetilmesi amaçlanır,
- ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim performans (ESG) bilgileri açıklanır (GRI, 2014)
- İşletmelerin paydaşlar üzerinde günlük faaliyetlerinin pozitif ve negatif ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerini anlattıkları raporlar

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi

- Borsa İstanbul ile Ethical Investment Research Services Limited (EIRIS) arasında şirketlerin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki performanslarını baz alan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin hesaplanması amacıyla bir iş birliği anlaşması **2013** yılı Ekim ayında imzalanmıştır
- Anlaşmaya göre EIRIS, ulusal sürdürülebilirlik kriterlerini dikkate alarak şirketleri değerleyecek, EIRIS ile yapılan çalışmalar kapsamında belirlenen “Endeks Seçim Kriterleri”ndeki eşik değerleri aşan şirketler Borsa İstanbul tarafından hesaplanacak olan endekse dahil edilir

- BIST Sürdürülebilirlik Endeksi 4 Kasım 2014 tarihinden itibaren XUSR koduyla fiyat ve getiri olarak hesaplanmaya ve yayınlanmaya başlanmıştır.
- BIST Sürdürülebilirlik Endeksi için **Kasım-Ekim** olmak üzere yılda 1 endeks dönemi bulunmaktadır.
- 2014 yılında BIST 30 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye alınmasıyla başlayan endeks için, **2019 yılı** itibariyle, 62 işletme BIST tarafından değerlemeye alınmış olup, **56 işletmenin endeks listesine alınması uygun bulunmuştur.**

AKBANK T.A.Ş.	AKENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.
AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİ A.Ş.	AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	ANADOLU CAM SANAYİ A.Ş.
ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİ A.Ş.	ANEL ELEKTRİK PROJE TAAHHÜT VE TİCARET A.Ş.
ARÇELİK A.Ş.	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
AYGAZ A.Ş.	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	ÇİMSA ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
DOĞAN ŞİRKETLER GRUBU HOLDİNG A.Ş.	DOĞUŞ OTOMOTİV SERVİS VE TİCARET A.Ş.
ENERJİSA ENERJİ A.Ş.	ENKA İNŞAAT VE SANAYİ A.Ş.
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI T.A.Ş.	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.
GLOBAL YATIRIM HOLDİNG A.Ş.	HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.
İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	KEREVİTAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
KOÇ HOLDİNG A.Ş.	KORDSA TEKNİK TEKSTİL A.Ş.
LOGO YAZILIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MİGROS TİCARET A.Ş.
NETAŞ TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.
PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	POLİSAN HOLDİNG A.Ş.
SODA SANAYİ A.Ş.	ŞEKERBANK T.A.Ş.
ŞOK MARKETLER TİCARET A.Ş.	TAT GIDA SANAYİ A.Ş.
TAV HAVALİMANLARI HOLDİNG A.Ş.	TEKFEN HOLDİNG A.Ş.
TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	TRAKYA CAM SANAYİ A.Ş.
TURKCELL İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
TÜRK HAVA YOLLARI A.O.	TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.
TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI A.Ş.
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş.
VESTEL BEYAZ EŞYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	VESTEL ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.



United Nations Global Compact



GRI İlkeleri - SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI

GRI – G4 İlkeleri

(Global Reporting Initiative - Küresel Raporlama Girişimi)

- Sürdürülebilirlik raporu hazırlamak yasal bir zorunluluk değildir
- G4-Sürdürülebilirlik Raporlama İlkeleri, 2013'te yayınlandı, 2015'te uygulanmaya başlanan kılavuz niteliğindedir
- Ekonomik, çevresel ve sosyal performansa ilişkin ilke ve göstergeleri belirler
- GRI İlkelerinin amacı: “Raporlayıcıların anlamlı ve kuruluşun sürdürülebilirlikle ilgili en kritik konuları hakkında değerli bilgiler içeren raporlar hazırlamalarına yardımcı olmak ve sürdürülebilirlik raporlamasını standart uygulama haline getirmek”
- “raporla, raporlamıyorsan açıkla” (report or explain) prensibi



- Raporlanacak bilgilerin belirlenmesinde “**öncelikli konular**” kistası getirmiş; şirketler faaliyetlerinin çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerinin tamamını değil, sadece kendi hedefleri ve toplum üzerindeki etkileri bakımından en kritik olanlarını raporlar
- Belirli raporlama ilkeleri temel alınarak hazırlanan raporlar, işletmelere aynı sektörde faaliyet gösteren diğer işletmelerle kıyaslama imkanı da sunmaktadır
- GRI G4 Rehberi en yaygın kullanılan standart
 - N100 işletmenin % 63’ü, G250’nin % 75’i (KPMG Survey, 2017)

- Sürdürülebilirlik Raporu, önceleri GRI’nın Mayıs 2013’te yayınladığı ve 2015’te uygulanmaya başlanan **G4-Sürdürülebilirlik Raporlama İlkelerine** göre hazırlanmaktayken
- 2016 yılının Ağustos ayında GRI, **Temmuz 2018’den** itibaren geçerli olacak yeni **GRI Standartları** Rehberi’ni yayınlamıştır

– GENEL STANDART BİLDİRİMLER

- Strateji ve Analiz
- Kurumsal Profil
- Tanımlanan Öncelikli Unsurlar ve Çerçeveler
- Paydaş Katılımı
- Rapor Profili
- Yönetişim
- Etik ve Dürüstlük

- ÖZEL STANDART BİLDİRİMLER

Ekonomik Boyut	Çevresel Boyut	Sosyal Boyut
• Ekonomik performans • Pazar durumu • Ekonomik etkiler • Satın alma uygulamaları • Yolsuzlukla mücadele • Rekabet	• Biyoçeşitlilik • Emisyonlar • Atık • Malzemeler • Enerji • Su • Çevresel uyum • Tedarikçi çevre değerlendirmesi	• İstihdam • Eğitim ve öğretim • Fırsat eşitliği • İş dünyası/yönetim ilişkileri • İş sağlığı ve güvenliği • Ayrımcılığa uğramama • Dernekler • Çocuk işçiliği • Zorla ve zorunlu çalışma • Güvenlik uygulamaları • İnsan hakları değerlendirmesi • Yerel topluluklar • Yerli halkların hakları • Tedarikçi sosyal değerlendirmesi • Kamu politikası • Pazarlama • Müşteri sağlığı ve güvenliği • Müşteri gizliliği • Sosyo-ekonomik uygunluk

GRI STANDARTLARI,2018

- GRI 101 102 ve 103 : Genel Açıklamalar



GENEL STANDART BİLDİRİMLER (GRI 102-103)

- Strateji ve Analiz
- Kurumsal Profil
- Tanımlanan Öncelikli Unsurlar ve Çerçeveler
- Paydaş Katılımı
- Rapor Profili
- Yönetişim
- Etik ve Dürüstlük

ÖZEL STANDART BİLDİRİMLER (GRI 200-300-400)

- Yönetim Yaklaşımı Hakkında Bildirimler
- Göstergeler
- Özel Açıklamalar:
 - GRI 200: Ekonomik
 - GRI 300: Çevre
 - GRI 400: Sosyal





Karbon Saydamlık Projesi Kapsamında İklim Değişikliği Raporlaması

(Carbon Disclosure Project - CDP)



Küresel İklim Değişikliği

- **İklim değişikliği**, "nedeni ne olursa olsun iklimin ortalama durumunda ve/ya da değişkenliğinde onlarca yıl ya da daha uzun süre boyunca gerçekleşen değişiklikler"
- **Küresel iklim değişikliği**, "insan etkinlikleriyle atmosfere salınan sera gazı birikimlerindeki hızlı artış sonucu iklimde oluşan değişiklikler"
- Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Risk Raporu'nda, 2016 yılından bu yana 1. sıradaki risk faktörü

Küresel İklim Değişikliği Çabaları

- 1992 - Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
- 1997 - 2005 Kyoto Protokolü
- 2015 - Paris İklim Anlaşması
 - Dünyada sera gazı emisyonları artışı çok hızlı ve 2060 yılında 4°C'yi bulacağı öngörülmekte (www.wwf.org.tr)
 - Türkiye, anlaşmayı 2016'da imzalamış, TBMM'de onaylanmadığı için resmi olarak anlaşmanın taraflarından birisi değil
 - sera gazı emisyonlarının azaltılmasına ilişkin hedeflerin düzenli olarak raporlanmasını teşvik etmek en önemli amaçlarından birisi

Karbon Saydamlık Projesi



- İklim Değişikliği, Su, Orman ve Tedarik Zinciri konularında işletmelerin gönüllü açıklama yapmasını teşvik eden en yaygın çevresel raporlama platformu
- iklim değişikliği, su, ormanlar ve tedarik zinciri konularına ilişkin programlar yürütür:
 - CDP Türkiye İklim Değişikliği ve Su Raporu
 - CDP'nin iklim değişikliği programı, işletmelerin sera gazı emisyonlarını ve iklim değişikliği riskini azaltmayı amaçlamaktadır.

Karbon Saydamlık Projesi



- 2018 - 87 trilyon \$ değerindeki varlığı yöneten 650'den fazla kurumsal yatırımcı adına 6.937 işletmeye ait bilgi toplar
- iklim değişikliği, su, ormanlar ve tedarik zinciri konularına ilişkin programlar yürütür ve raporlar yayınlar:

➤ CDP Türkiye İklim Değişikliği ve Su Raporu



CDP İklim Değişikliği Programı



CDP Su Programı



Karbon Saydamlık Projesi(CDP)

- CDP kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşu. Büyük şirketleri karbondioksit stratejileri, riskleri ve fırsatları gibi konularda bilgi vermeye çağırır
- Karbon Saydamlık Projesi (CDP), bu anlamda işletmelere imkan veren en yaygın çevresel raporlama platformudur. Yatırımcılar adına toplanan bu veriler, CDP tarafından hazırlanan raporlar yardımıyla kamuoyu, iş ve yatırım piyasasına sunulmaktadır
- iklim değişikliği, su, ormanlar ve tedarik zinciri konularına ilişkin programlar yürütür ve raporlar yayınlar

Türkiyenin CDP'ye Katılımı

- (Türkiye'nin ilk katılımı – 2010 (BIST 50)
- Garanti Bankası sponsorluğunda
- BIST 100'deki işletmelere davet
- 2018'de davete yanıt verenler BIST 100'ün piyasa değerinin %52'si, toplam BIST'in %43'ü

- 2018 Türkiye CDP İklim Değişikliği Raporunda:
 - ✓İşletmelerin %95'inde iklim değişikliği konusunun yönetim kurulları seviyesinde ele alındığı,
 - ✓İşletmelerin %84'ünün (2017: %80), karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik hedeflerinin olduğu,
 - ✓Karbon emisyonu raporlanmasında gözle görülür ilerleme sağlandığı

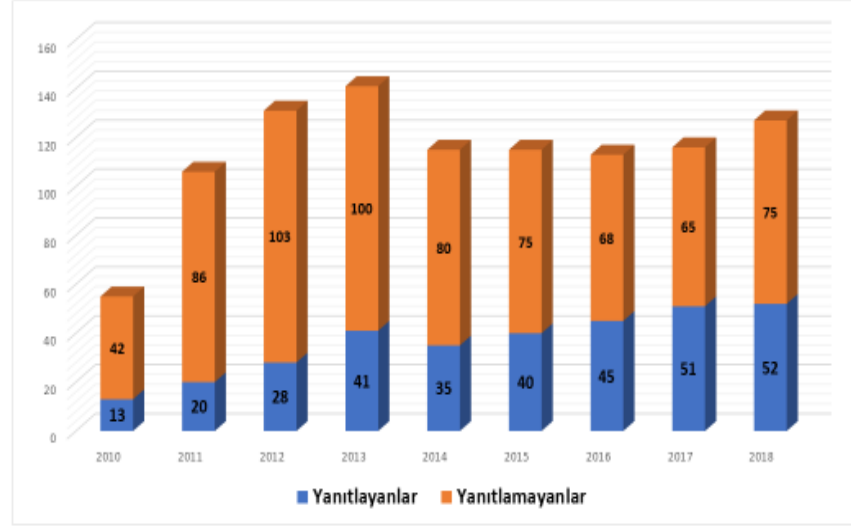
CDP – Karbon Saydamlık Beyanları

- CDP Anketi'ne (CDP Questionnaire) Katılım ve Puanlama
- CDP'ye yanıt verenler küresel pazarın toplam piyasa değerinin %50'si
- 2018 yılında, Arçelik, A-; CDP Türkiye 2018 İklim Lideri Ödülü'nün sahibi olurken, Aselsan ve Garanti Bankası da, CDP Türkiye İklim Liderleri Ödüllerini alan diğer işletmeler

Karbon Saydamlık Projesi



Türkiye'deki İşletmelerin 2010-2018 Yılları Arası CDP'ye Katılım Düzeyi*



* Sultanoğlu ve Özerhan, MODAVICA 2019.

Özerhan ve Sultanoğlu'nun Araştırma BULGULARI (MODAV - ICA2019, 05-08 Ekim, 2019, Kuşadası)

Tablo 1. Türkiye'deki İşletmelerin 2010-2018 Yılları Arası CDP'ye Katılım Düzeyi

	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yanıtlanmayanlar (F)	42	76	86	82	103	79	100	71	80	70	75	65	68	60	65	56	75	59
Yanıt Veren Ancak Puanlanamayan	12	22	18	17	28	21	39	28	13	11	8	7	1	1	1	1	7	6
Puanlananlar	1	2	1	1	0	0	2	1	22	19	32	28	44	39	50	43	45	35
Toplam	55	100	105	100	131	100	141	100	115	100	115	100	113	100	116	100	127	100
Puan																		
A									2		1		2		1			
A-									1				7		6		3	
B	1						1		5		10		19		16		18	
B-															2		4	
C			1				1		8		14		5		13		13	
C-																		
D									6		7		10		8		7	
D-													1		4			

Tabloda, işletmelerin aldığı puanların çoğunlukla B ve C olduğu görülmektedir

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ

İLERLEME BİLDİRİMİ RAPORLAMASI (Communication On Progress - COP)



United Nations
Global Compact

UN GLOBAL COMPACT (UNGC)



Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesinde
(UNGC-UN Global Compact) ifade edilen 10 ilke;

1. İnsan Hakları
2. İşgücü
3. Çevre
4. Yolsuzlukla Mücadele ilkelerini içermektedir.

161 Ülke



9,894 İşletme



58,720 Rapor



İlerleme Bildirimi Raporu (COP)

- İlerleme Raporu, bir işletmenin bu prensiplere yönelik çalışmalarını kapsar ve işletmenin bu yönde kaydettiği ilerlemeler hakkında paydaşların bilgilendirildiği yıllık beyanlar
- UNGC'nin insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzluğa ilişkin 10 ilkesini referans alır.

Tablo 1 Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi 10 Temel İlkesi

ALAN	İLKE
İNSAN HAKLARI	İlke 1: İş dünyası, ilan edilmiş insan haklarını desteklemeli ve haklara saygı duymalı
	İlke 2: İş dünyası, insan hakları ihlallerinin suç ortağı olmamalı
ÇALIŞMA STANDARTLARI	İlke 3: İş dünyası, çalışanların sendikalaşma ve toplu müzakere özgürlüğünü desteklemeli
	İlke 4: Zorla ve zorunlu işçi çalıştırma uygulamasına son verilmeli.
	İlke 5: Her türlü çocuk işçi çalıştırılmasına son verilmeli
	İlke 6: İşe alım ve işe yerleştirmede ayrımcılığa son verilmeli
ÇEVRE	İlke 7: İş dünyası, çevre sorunlarına karşı ihtiyati yaklaşımları desteklemeli.
	İlke 8: Çevresel sorumluluğu arttıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermeli
	İlke 9: Çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemeli
YOLSUZLUKLA MÜCADELE	İlke 10: İş dünyası, rüşvet ve haraç dâhil her türlü yolsuzlukla savaşmalı

GLOBAL COMPACT- Türkiye

2002 yılından bu yana Global Compact Türkiye, 2013 yılında TÜSİAD ve TİSK ortaklığında bir platform olarak kurulmuştur



Kadının Güçlenmesi Prensipleri (WEPs) İlerleme Bildirimi (UN Women)





- Women's Empowerment Principles (WEPs) Platformu 2010 yılında UN Global Compact ve UN Women ortaklığında oluşturuldu
- Global Compact Türkiye Kadının Güçlenmesi Çalışma Grubu iş dünyasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi (UN Women) işbirliği ile 2014 yılında kurulmuştur
- 2019 Yılında Dünyada 408 işletme bu platformdadır

Kadının Güçlenmesi Prensipleri (WEPs) İlerleme Bildirimi

GRI İçerik İlişkisi



İlke 1: Cinsiyet Eşitliğini Teşvik Eden Kurumsal Liderlik

İlke 2: Fırsat Eşitliği, Katılım ve Ayrımcılıkla Mücadele

İlke 3: Sağlık, Güvenlik ve Şiddete Karşı Özgürlük

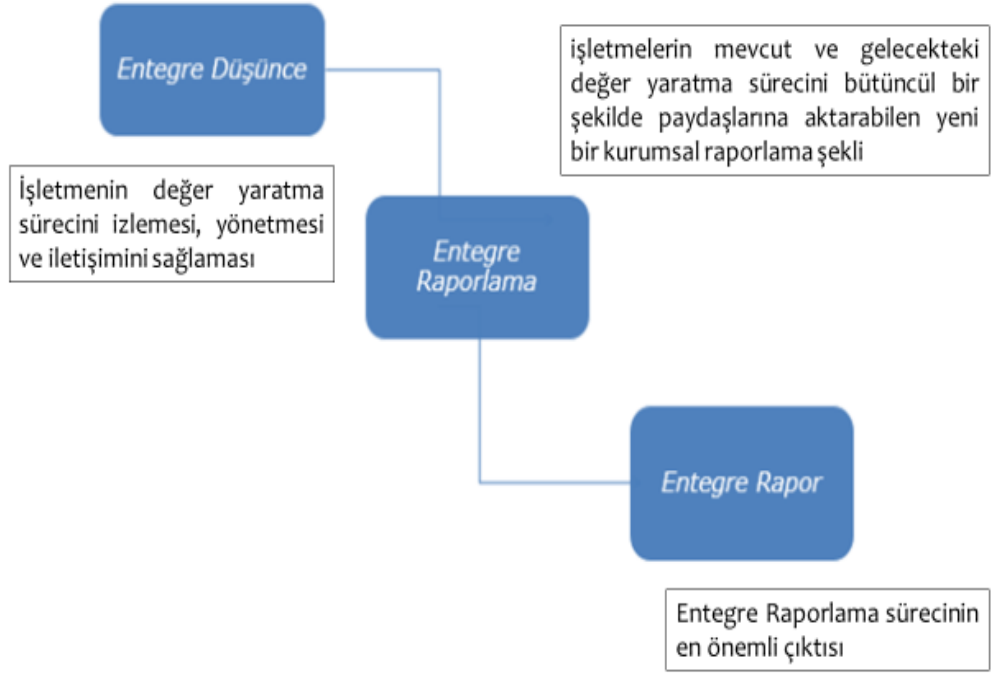
İlke 4: Eğitim ve Öğrenim

İlke 5: İş Geliştirme, Tedarik Zinciri ve Pazarlama Uygulamaları

İlke 6: Toplumsal Liderlik ve Katılım

İlke 7: Cinsiyet Eşitliği için Ölçme ve Şeffaf Raporlama

Terimler



Entegre Raporlama

- İşletmenin içinde bulunduğu dış çevre bağlamında sürdürülebilirliği esas alan işletme stratejisi, yönetimi, performansı ve gelecekte beklenenlerinin kısa, orta ve uzun vadede paydaşları ve toplum için değere dönüştürülmesinin kısa ve öz bir iletişimi” (Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi - IIRC, 2013)
- Entegre rapor hazırlayan bir işletmeden bugün ve gelecekte nasıl değer yarattığını açık, kısa, öz ve güvenilir bir şekilde finansal ve finansal olmayan verilerle açıklaması beklenmektedir

Entegre Raporlamanın Amaçları

- ✓ sermaye öğeleri (finansal sermaye, üretilmiş sermaye, fikri sermaye, insan sermayesi, sosyal ve ilişkisel sermaye, doğal sermaye) için hesap verebilirliği güçlendirmek,
- ✓ finansal sermaye sağlayan paydaşlara sunulan bilgilerin kalitesini artırmak,
- ✓ daha birleşik, bütüncül (holistik) ve etkili bir yaklaşım,

Entegre raporun asıl amacı, finansal sermaye sağlayan taraflara bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yaratacağını açıklamaktır.

Sermaye Öğeleri

Finansal Sermaye: Bir kuruluşun mal üretmek ve hizmet sağlamak amacıyla edindiği borç ve özkaynakları dahil tüm fon havuzunu ifade eder.

Üretilmiş Sermaye: Kuruluşun üretim sürecine katkı sağlayan ancak nihai ürün veya hizmetin bir parçası olmayan fiziksel altyapı (karayolları, limanlar, arıtma tesisleri vb.), bina ve teknolojik ekipmanları kapsar.

Fikri Sermaye: Bir kuruluşa ait patent, telif hakkı gibi bilgiye dayalı maddi olmayan duran varlıklardır.

İnsan Sermayesi: İnsanların yetenekleri, deneyimleri, motivasyonları, kuruluşa uyum sağlamaları, kuruluşu anlamaları, liderlik edebilmeleri, işbirliği yapabilmeleri vb. yeteneklerden oluşur. . Kuruluşun rekabetçiliği insan sermayesini doğru yönetmesi, kişisel gelişimini teşvik etmesi ve motive etmesine bağlıdır.

Sosyal ve İlişkisel Sermaye: Kuruluşun tüm paydaşları ile ilişkileri sonucu elde ettiği kaynakları ifade eder. Bunlar; paylaşılan normlar, ortak değer ve davranışları, karşılıklı güven ve etkileşimler, hükümetle ilişkiler, tedarik zinciri ve marka itibarı gibi maddi olmayan varlıkları kapsar.

Doğal Sermaye: Yenilenebilir ve yenilenemez doğal kaynaklar ve süreçlerdir.

Sermaye Öğeleri



FİNANSAL SERMAYE

- 2 Kârlılık ve Temettü
- 3 Şirketin Ekonomik Performansı
- 18 Adil Pazar Koşulları (Fiyat ve Ödeme)



ÜRETİLMİŞ SERMAYE

- 4 Müşteri Memnuniyeti
- 14 Müşteriye Sunulan Ürün ve Hizmet Güvencesi
- 15 Etik ve Kurumsal Yönetim



FİKRİ SERMAYE

- 8 Ürün çeşitliği ve müşteri beklentileri
- 11 AR-GE ve İnovasyon



İNSAN SERMAYESİ

- 1 İş Sağlığı ve Güvenliği
- 6 Çalışana Sunulan Değer, Hakları ve Memnuniyeti
- 12 İşte Eşitlik
- 13 Kariyer ve Gelişim Planlaması



SOSYAL SERMAYE

- 7 Şirket İmajı ve Marka İtibarı
- 16 İstihdam (direkt/indirekt)
- 19 Sosyal etki (SSP-sosyal sorumluluk projeleri vb.), Eğitsel katkı (staj, bilinçlendirme vb.)
- 20 Kadın İstihdamını Teşvik



DOĞAL SERMAYE

- 5 İklim Değişikliği
- 9 Çevre Yönetimi
- 10 Çevresel etki
- 17 Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Geliştirme Faaliyetleri

Sermaye Öğeleri



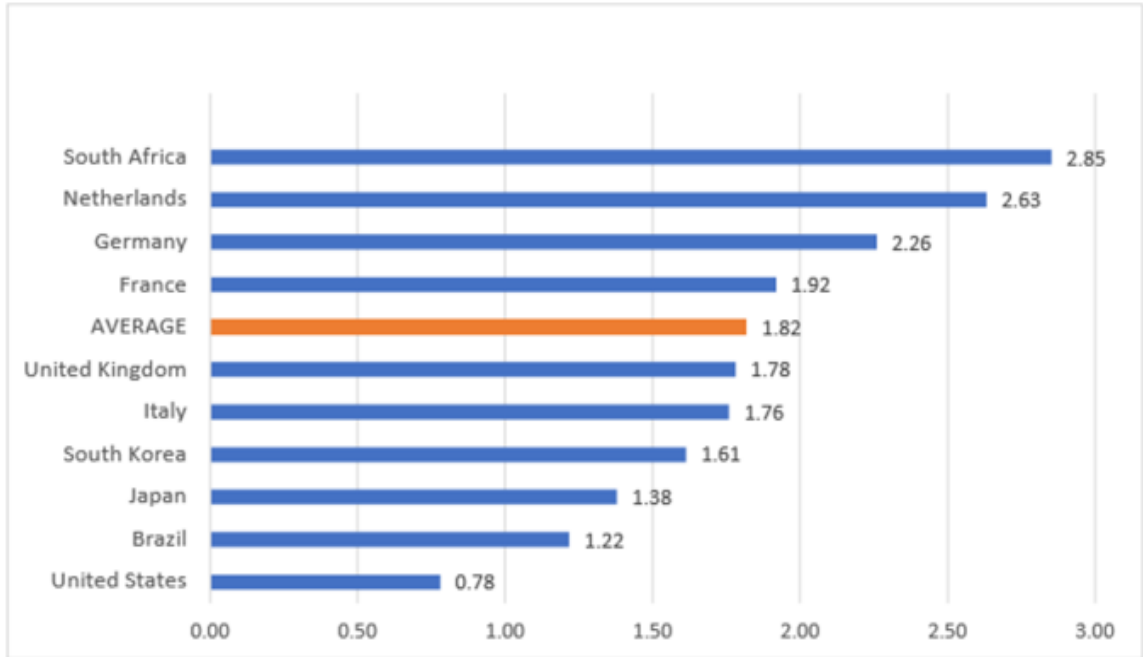
Entegre Raporlamanın Doğuşu

- Nelson Mandela (1994)
- Mervyn King (King Komitesi başkanı ve GRI eski başkanı)
 - 1994 – King I Raporu
 - 2002 – King II Raporu
 - 2009 – King III Raporu
 - 2016 - King IV Raporu
- International Integrated Reporting Council- IIRC (2010)
- Uluslararası <ER> Çerçevesi - IR Framework (2013)

Entegre Raporlamanın Faydaları

- Sermayenin daha etkili ve üretken şekilde kullanılması amacıyla, finansal sermaye sağlayan paydaşlara sunulan bilgilerin kalitesini artırmak,
- İşletmenin zaman içinde değer yaratma kabiliyetini etkileyen tüm faktörleri içeren daha birleşik ve etkili bir yaklaşım ortaya koymak,
- İşletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmak amacıyla dış çevresiyle ve sermaye öğeleriyle nasıl etkileşim kurduğunu açıklamak

Ülkelere Göre Ortalama Entegre Rapor Puanı



Kaynakça: Eccles, R.G., Krzus, M.P. ve Solano, C., 2019. A Comparative Analysis of Integrated Reporting in Ten Countries , The Routledge Handbook of Financial Geography

Dünyada Entegre Raporlama

- Güney Afrika, JSE’de işlem görenler zorunlu (King III Raporu İlkeleri)
- Güney Afrika’yı, Hollanda, Brezilya ve Avustralya takip etmekte
- Finlandiya, İsviçre, İspanya, ABD, İsveç, Kanada, Almanya ve İngiltere de entegre raporlama yapan ülkeler
- Finlandiya ve Avustralya, kamu iktisadi teşebbüslerinin en fazla entegre raporlama yaptığı ülkeler
- Danimarka, Portekiz, Fransa da borsada işlem gören işletmelerin finansal raporlarının içinde finansal olmayan bazı verileri de açıklamasını zorunlu kılarak, entegre raporlamaya doğru adım atmaya başlamış
- 2019 yılı itibariyle, dünyada IIRC Veritabanına (IIRC Database) kayıtlı 531 adet entegre rapor var
- IIRC “En İyi Uygulamalar (Leading Best Practices)” raporları 2016’dan bu yana yayınlanıyor

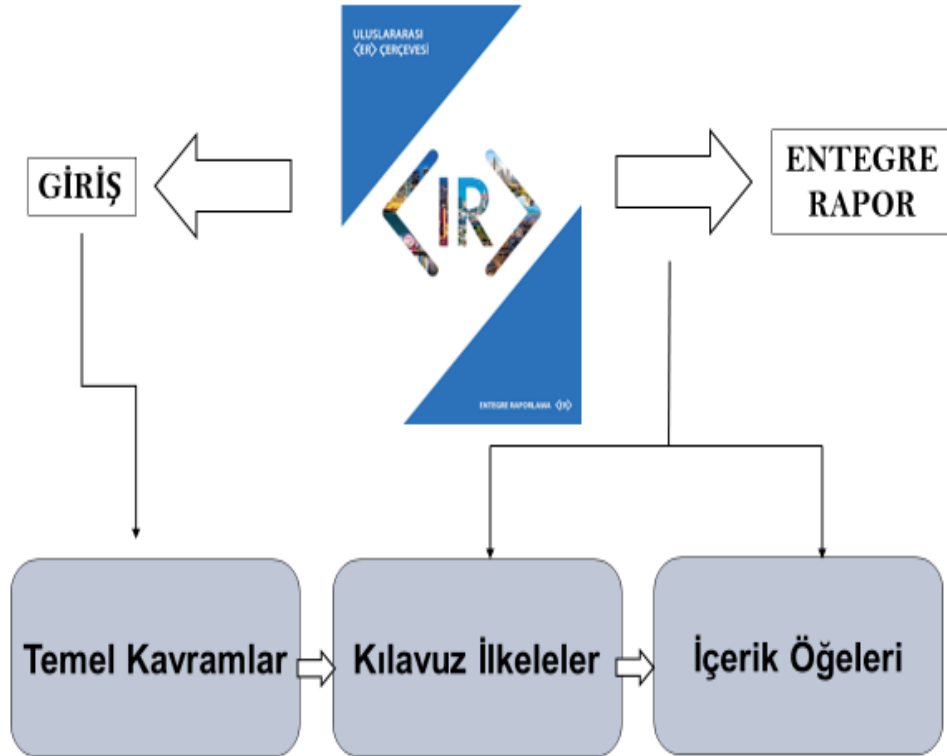
Türkiye’de Entegre Raporlama

- 11 kurum entegre rapor yayınlamış
- TSKB 2017 raporu ile En İyi Uygulamalar grubunda yer almış
- 2011 - Türkiye Kurumsal Yönetim Derneğinin (TKYD) çalışmaları ile entegre raporlama sürecine geçilmiş
- 2015 - Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA) kuruldu
- 2017 - IIRC ile BIST iş birliği anlaşması imzalayarak, rapor hazırlayan ilk Avrupa Borsası oldu

SIRA	FİRMA/KURUM	NİTELİĞİ/GRUBU
1	Borsa İstanbul 2017 2018	Düzenleyici Denetleyici Kurumlar
2	Argüden Yönetişim Akademisi 2015 2016 2017 2018	Sivil Toplum Kuruluşları
3	Garanti BBVA 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
4	Türkiye İş Bankası 2018	Özel Sektör - Şirketler
5	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) 2016 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
6	Çimsa 2016 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
7	Nuh Çimento 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
8	Adana Çimento 2016	Özel Sektör - Şirketler
9	Aslan Çimento 2016	Özel Sektör - Şirketler
10	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) 2018	Sivil Toplum Kuruluşları
11	Kadıköy Belediyesi	Yerel Yönetimler
12	Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Araştırma ve Uygulama Merkezi (CFGS) 2017 2018	Kamu Kurumları

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi (ER Çerçevesi)

- ER Çerçevesine göre hazırlanan entegre raporlar, işletmenin, kurumsal yapısı ve dış çevre, iş modeli, stratejik hedefler, kurumsal yönetim ve bütünsel (Holistic) performansı hakkında kısa, öz ve şeffaf bilgiler içeren raporlardır
- 2010 Yılı
International Integrated Reporting Council (IIRC) kuruldu.
- 2011 Yılı
İlk tartışma dokümanı hazırlandı
- 2013 Yılı Aralık ayında;
Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi yayınlandı



ER Çerçevesi

Temel Kavramlar



- Kuruluş ve Diğerleri için Değer Yaratma
- Sermaye Öğeleri
- Değer Yaratma Süreci

Kılavuz İlkeler



- Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim
- Bilgiler Arası Bağlantı
- Paydaşlarla İlişkiler
- Önemlilik
- Kısa ve Öz Olma
- Güvenilirlik ve Eksiksizlik
- Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik

ER Çerçevesi

İçerik Öğeleri



- Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre
- Kurumsal Yönetim
- İş Modeli
- Riskler ve Fırsatlar
- Strateji ve Kaynak Aktarımı
- Performans
- Genel görünüş
- Hazırlık ve sunum temeli

SONUÇ

- Kurumsal raporlamada finansal bilgilerin yanında finansal olmayan bilgilerin de şeffaflık ve hesap verilebilirlik adına bilgi kullanıcılarına sunulması ve alacakları kararlara ışık tutması önem taşımaktadır.
- Özellikle son dönemlerde finansal olmayan bilgilerin raporlanmasına verilen önem artmaktadır. Finansal olmayan bilgilerin raporlamasında kullanılan kavramsal çerçeveler hakkında özet olarak vermiş olduğumuz bu bilgilerin detayı komisyonlar tarafından hazırlanan bildirilerde sunulacaktır.

KAYNAKÇA

- 1) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü, http://www.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/kyoto_protokol.pdf
- 2) Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım İlkeleri, <http://www.unpri.org/introducing-responsible-investment/>
- 3) BM&F BOVESPA, Novo Valor Corporate Sustainability-How to Begin, Who to Involve and What to Prioritize
- 4) Bursa Malaysia, Powering Business Sustainability-A Guide for Directors
- 5) Deloitte Yatırımcı İlişkileri El Kitabı, 2008
- 6) Dijital ve Sürdürülebilir, EkoIQ
- 7) Hithcock D. and Willard M., The Business Guide to Sustainability, Practical Strategies and Tools for Organisations, Second Edition, 2009
- 8) Keskin B., Koper Ö., CSR Consulting Turkey, EkoIQ, 2012
- 9) Sabancı University, Corporate Governance Forum of Turkey, Sustainable Investment in Turkey: The Case in Context-An Update, 2014
- 10) The Future We Want, 2012 <http://www.uncsd2012.org/content/documents/727The%20Future%20We%20Want%2019%20June%20>

- 11) The UN Global Compact-Accenture CEO Study on Sustainability, Architects of a Better World, 2013 1230pm.pdf
- 12) tr.wikipedia.org
- 13) United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), Best Practice Guidance For Policymakers and Stock Exchanges On Sustainability Reporting Initiatives, 2013
- 14) U.S. Environmental Protection Agency, <http://yosemite.epa.gov/r10/oi.nsf/Sustainability/History>
- 15) Willard B. The Sustainability Champions Guidebook, 2009
- 16) www.ekolojimagazin.com
- 17) www.tkyd.org
- 18.)www.Borsaİstanbul-ŞirketlerdeSürdürülebilirlikRehberi
- 19) Recep Pekdemir corporate sustainability current devloment and innovitations on reporting and auditing X international accounting confrence 2013 istanbul
- 20) Güler Aras ,entegre raporlama

- 21) TSKB entegre raporu, sürdürülebilirlik raporu (www.tskb.org)
- 22 Entegre Raporlama Türkiye Ağı ERTA
- 23)<http://www.entegreraporlamatr.org/tr/entegre-raporlama/entegre-raporlama-nedir.aspx>
- 24)<http://www.entegreraporlamatr.org>
- 25)<https://integratedreporting.org/news/2018-address-by-judge-professor-mervyn-king-chairman-of-the-council-iirc/>
- 26)<https://www.pwc.com/gx/en/>
- 27)<https://www.bmfbovespa.com.br>
- 28)http://examples.integratedreporting.org/leading_practices
- 29)KPMG, Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017

2. AÇILIŞ BİLDİRİSİ

SORUMLU FİNANS

Prof. Dr. Necdet Şensoy

1-Konunun arka planı

İktisat alanında karşımıza çıkan bazı çelişkiler genellikle bir ödünleşme (trade off) yapılmasına yol açmaktadır :

- Büyüme ile Çevrenin korunması,
 - İhtiras ile Vicdan,
 - Kâr maksimizasyonu ile Sosyal sorumluluk ***birbiriyle çelişmektedir.***
- (ÖDÜNLEŞME= Trade Off)***

Ana Akım Finans'da Trend

Bu çelişkiler bağlamında olumlu yönde bir evrim gözleniyor:

Sınır tanımayan ***vahşi kapitalizm***

beşeri vicdanın etkisiyle yumuşama göstermiş,

- ***faziletli (moral) kapitalizm,***
 - ***etik (ethical) finans,***
- ***yeşil finans (green finance)***
 - ***SORUMLU FİNANS***

gibi kavramlar ortaya çıkmıştır.

İslami Finans'da Trend

Bir evrim de İslami finans adıyla ortaya çıkan, ülkemizde katılım finansı dediğimiz alanda gözlenmektedir.

Önce finansal işlemlerden faizin arındırılmasını amaçlayarak başlayan bu hareket;

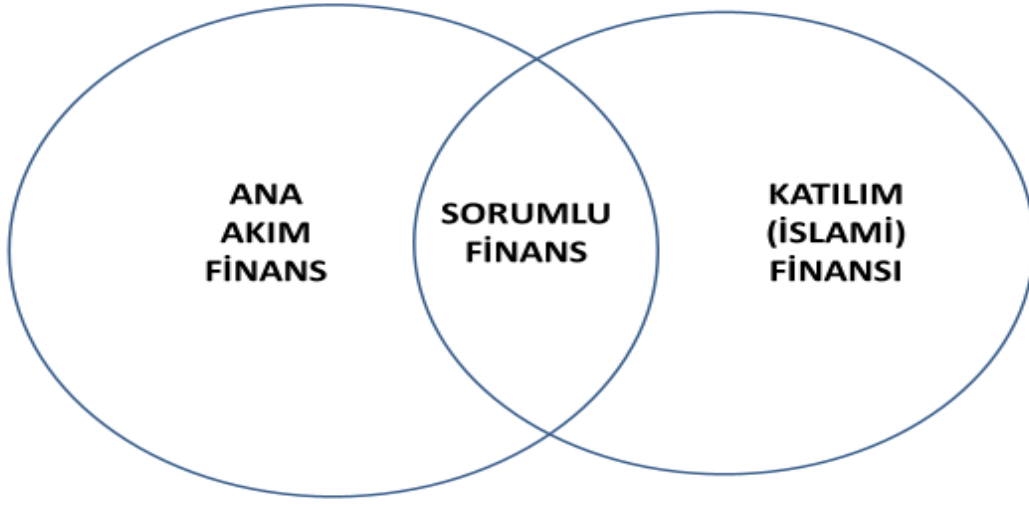
artık **faizden ve helal olmayan iş kollarından kaçınmanın** yanında

çevreye duyarlı olmanın ve **kullanılan beşerî imkânlara saygılı olmanın** da İslami hassasiyetin gereği olduğu noktasına gelmiştir : **SORUMLU FİNANS**

Günümüzde

hem konvansiyonel (ana akım) finans alanında hem de İslami finans (katılım finansı) alanında yatırım yapan yatırımcılar seçici davranmakta

“sorumlu finans” olarak nitelendirebileceğimiz yatırım alanlarını ve araçlarını tercih etmektedirler.



Sorumlu yatırımcılar

- *çevreye, sosyal yapıya duyarlı* ve
 - *yönetişim ilkelerine bağlı çalışan*
- yani sosyal sorumluluğunu müdrik şirketlere yatırım yapmaktadırlar.**

“Sürdürülebilir ve Sorumlu Yatırım Forumu (USSIF)” tarafından yayınlanan, “ABD sürdürülebilir, sorumlu ve (ekonomide) etkili yatırım trendleri 2018” raporu- (www.ussif.org)

Amerika Birleşik Devletlerinde
Profesyonelce yönetilen varlıklar içinde
dörtte bir oranından fazlası
sosyal sorumluluk taşıyan yatırım stratejilerine
göre işletilmekte ve
12 trilyon dolardan fazla bir hacim
oluşturmaktadır

Yeşil Sukuk ihracının Dağılımı ve Etkisi Raporu -
Şubat 2019 – www.sdgphilanthropy.org

2018 yılında **ABD’de**
yeşil tahvil ihracı 47.9 milyar dolara ulaşmıştır.
İslami tarafta ise

örnek olarak **Endonezya hükümeti tarafından**
Mart 2018 de çıkarılan 1.25 milyar Amerikan
doları tutarındaki yeşil sukuk dikkat
çekmektedir

Beşeri vicdanın etkisiyle

- 1- Birleşmiş Milletler tarafından sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin konulması,
- 2- Bu hedefleri benimseyen yatırımcıların oluşturduğu sorumlu yatırım inisiyatifi, sorumlu yatırım ilkeleri geliştirmeleri,
- 3- Çevreye duyarlı, sosyal yapıya uygun ve kurumsal yönetim ilkelerine bağlı olma kavramlarının ortaya çıkması ve benimsenmesi,
- 4- Sürdürülebilir muhasebe standartları kurulunun kurulması,
- 5- Sürdürülebilir raporlama ve finansal bilgilerin yanında çevreye duyarlılık ve sosyal sorumlulukla ilgili açıklamaları da gerektiren bütüncül raporlama kavramlarının ortaya çıkması ve benimsenmesi.

İslam hukukunun hedeflerinin özünde aynı hassasiyetlerin bulunması,

Doğal olarak İslami finansın da bu kavramları öne çıkarmasını gerektirmektedir. Malezya Merkez Bankası tarafından kurulan Sorumlu Finans Enstitüsü Vakfı bu amaca yönelik çalışmalar yapmaktadır.

2-BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | Yoksulluk olmasın | 11. | Sürdürülebilir şehirler ve topluluklar |
| 2. | Sıfır Açlık | 12. | Sorumlu tüketim ve üretim |
| 3. | İyi sağlık ve afiyet | 13. | İklim (konusunda) eylem |
| 4. | Kaliteli Eğitim | 14. | Su altında hayat |
| 5. | Cinsiyet eşitliği | 15. | Yer üstünde hayat |
| 6. | Temiz su ve dışkılarının sağlıklı arıtılması (sanitation) | 16. | Barış, adalet ve güçlü kurumlar |
| 7. | Hesaplı ve temiz enerji | 17. | (Bu)hedeflere yönelik işbirliği (ortaklık) |
| 8. | Uygun iş ve ekonomik büyüme | | |
| 9. | Endüstri, yeni buluşlar ve altyapı | | |
| 10. | Eşitsizlerin azaltılması | | |

[https://www.un.org/\(www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/\)](https://www.un.org/(www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/))



3- SORUMLU YATIRIM İLKELERİ

Birleşmiş Milletler sorumlu yatırım inisiyatifinin benimsediği altı ilke şunlardır:

1. *Çevreye duyarlı, sosyal yapıya uygun ve kurumsal yönetim ilkelerine bağlı olma (ESG) konularını yatırım analizlerimize ve karar alma süreçlerimize katacağız,*
2. *Çevreye duyarlı, sosyal yapıya uygun ve kurumsal yönetim ilkelerine bağlı olma konularını sahiplik politikalarımıza katacağız,*
3. *Yatırım yaptığımız iktisadi kişilikler tarafından çevreye duyarlı, sosyal yapıya uygun ve kurumsal yönetim ilkelerine bağlı olma konularında uygun açıklamalar yapmalarını arayacağız,*
4. *Yatırım sektöründe bu ilkelerin kabul görmesini ve uygulanmasını teşvik edeceğiz,*
5. *Bu ilkelerin uygulanmasında etkinliğin artırılması için birlikte çalışacağız,*
6. *Bu ilkelerin uygulanması konusunda yaptığımız faaliyetleri ve ilerlemeleri rapor edeceğiz.*

4-SÜRDÜREBİLİRLİK MUHASEBESİ VE RAPORLAMASI

19 üye ile kâr amacı gütmeyen bir örgüt olarak kurulan ***Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu*** (www.sasb.org), *şirketlerin açıklamalarında (disclosures) gönüllü olarak kullanabilecekleri sürdürülebilirlik muhasebe standartları yayınlar.*

Kurul, geniş açıdan sürdürülebilirlik boyutları adını verdiği beş konu saymıştır:

1. Çevre
2. Sosyal Sermaye
3. Beşeri Sermaye
4. İş modeli ve yeni buluşlar (inovasyon)
5. Liderlik ve yönetim

5.KÜRESEL RAPORLAMA İNİSİYATİFİ (www.globalreporting.org)

Sürdürülebilirlik raporlaması için geniş çapta benimsenen küresel standartlar yayınlamaktadır. **Evrensel standartlar** ve **konu bazlı standartlar** olmak üzere iki kategoride standartları bulunmaktadır.

Evrensel olanlar standartlar: sürdürülebilirlik raporu kullanmanın başlangıç noktası (temel), *bir örgüt hakkında bağlamı olan raporlama (genel açıklamalar)* ve her önemli konu başlığı ile ilgili **yönetim yaklaşımının raporlanması** (yönetim yaklaşımı) adlarını taşımaktadır. ***Konu bazlı standartlar*** ise ekonomik, çevresel ve sosyal alanları kapsamaktadır.

KATILIM FİNANSI

İSLAMİ FİNANS VEYA KATILIM FİNANSININ ÖZELLİKLERİ

1-Gelir sağlayan ödünç ilişkisi yerine;

- **Ticaret**
- **Ortaklık**

2- İslam hukukunun amaçlarının gözetilmesi

3- «Emanet» Anlayışı ve Yaklaşımı

6-İSLAM HUKUKUNUN AMAÇLARI

- 1. Aklın korunması*
- 2. Dinin (inancın) korunması*
- 3. Hayatın korunması*
- 4. Malın korunması*
- 5. Neslin korunması*

Aklın korunması

- Barış, adalet ve güçlü kurumlar
 - Eşitsizlerin azaltılması

Dinin (inancın) korunması

- Kaliteli Eğitim
- Barış, adalet ve güçlü kurumlar
 - Eşitsizlerin azaltılması

Hayatın korunması

- Yoksulluk olmasın
 - Sıfır açlık
 - İyi sağlık ve afiyet
- Sürdürülebilir şehirler ve topluluklar
 - Hesaplı ve temiz enerji
 - Su altında hayat
 - Yer üstünde hayat

Malın korunması

- Uygun iş ve ekonomik büyüme
- Endüstri, yeni buluşlar ve altyapı
 - Sorumlu tüketim ve üretim
- (Bu)hedeflere yönelik işbirliği (ortaklık)

Neslin korunması

- Kaliteli Eğitim
- Temiz su ve dışkıların sağlıklı arıtılması (sanitation)
 - İklim (konusunda) eylem
 - Su altında hayat
 - Yer üstünde hayat
 - Cinsiyet eşitliği

Kontrol-Dinin korunması

Konvansiyonel işletme yönetimi alanında yöneticilerin kurumlarına hâkimiyetlerini artırıcı tedbirler olarak geliştirilen “kontrol çevresi” başlıklı standartlar işletmede hile ve yolsuzlukları en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Hile ve yolsuzluk

din açısından da günah sayılan eylemler olduğuna göre

bu standartların «dinin korunması» amacına da hizmet etmekte olduğu söylenebilir.

Neslin korunması

Neslin korunması kapsamında gelecek nesillerin haklarının korunması gerektiği düşünüldüğünde,

aşırı borçlanarak gelecek nesillere borç stoku bırakmak,

yine gelecek nesillere bozulmuş bir çevre bırakmak da bu amaca ters düşen eylemlerdir ve bunlardan kaçınmak gerekir (Khan, 2016).

Ekonomi-Finans ve Amaçlar

Ekonomik ve finansal faaliyetlere İslam hukuku amaçları açısından bakıldığında da ekonomik faaliyetlerin malın kazanılmasına yaradığı finans faaliyetlerinin ise malın (servetin) yönetilmesi, artırılması ve elde tutulmasına (korunmasına) yaradığı yorumu yapılabilir.

Büyüme Kalkınma

İslam hukukunun amaçları açısından niceliksel bir unsur olan büyüme ile yetinmeyip niteliksel gelişmeyi içeren ekonomik kalkınmanın hedeflenmesi gerektiği söylenebilir.

Ekonomik ve sosyal kalkınma (gelişme) eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım fırsatları sağlayarak İslam hukuku amaçlarından hayatın korunmasına destek olur.

Gelirin ve servetin adil dağılımı ve hukukun egemen olması da bu amaçlara ulaşılması için gereklidir.

7-KATILIM FİNANSININ SORUMLU FİNANS YÖNÜNÜ DESTEKLEYİCİ RAPORLAR VE ÇABALAR

İslami Finansal Hizmetler Kurulu tarafından Kasım 2019 da yayınlanan “Sorumlu Finans-Etik ve İslami Finans- Küresel Gündemi Yakalama” başlıklı rapor
*«Finans ve (finansın) ekonomiye hizmeti»
başlığı taşıyan bölümde*

*finansın temel rolünün ekonomiye olan katkısında
yatmakta olduğu vurgulanmaktadır.*

*Finansın doğuş amacının reel ekonomiye hizmet etmek
olduğu hatırlatılmaktadır.*

Finansın sonuca ulaşmak için bir araç olduğu, *bizatihi kendisinin sonuç olarak algılanması halinde finans ile reel ekonomi arasındaki ilişkinin kaybolduğu ve istikrarsızlıklara yol açtığı tespiti yapılmaktadır.*

İslami Finansal Hizmetler Kurulu tarafından Kasım 2019 da yayınlanan “Sorumlu Finans-Etik ve İslami Finans- Küresel Gündemi Yakalama” başlıklı rapor

Raporun diğer bölümleri;

Finans ve topluma değer sağlamak,

Finans ve çevresel sürdürülebilirlik,

Finansın etik yanları ve sorumlu finans ve

finansal istikrar başlıklarını taşımaktadır.

Raporun sonuç bölümünde

finansın sorumlu şekilleri olarak

etik finans (Ethical Finance) ile İslami finans
gösterilmektedir.

Bunların güçlü ortak yanlarının bulunduğu, bazı ortak hedeflerinin de olduğu ifade edilmektedir.

**Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP)
yayınladığı İslami Finans ve
(Ekonomiye) Etkili Yatırım Raporu**
İçerdiği başlıklar şunlardır:
Konvansiyonel Etki Düşünceleri,
Etkili Yatırım Evreni,
İslam Hukuku'nun Temelleri,
İslami Yatırım Evreni,
Örtüşen Alanlar ve Büyüme Stratejileri
(UNDP, 2019).

İslam Bankaları'nın küresel birliği işlevini yapan
«General Council for Islamic Banks and Financial Institutions»
(www.cibafi.org)

İki yılda bir belirli konularda, verdiği ödüllerin ilkinin 2017 yılında
Çevresel ve Sosyal Sorumluluk konusuna tahsis etmiştir.

İslami finansal kuruluşlar arasından
sosyal sorumluluğu,
çevreye dost politikaları, prosedürleri ve birimleri olan,
hayır işleri ve sosyal programlara sahip,
çevresel ve sosyal faaliyetleri etkili olan kuruluş seçilerek;
bu konular teşvik edilmeye çalışılmıştır.

Örneğin fon kullandırma aşamasında fonu talep eden müşterinin çevresel,
sosyal sorumluluk konularındaki hassasiyetlerinin ölçülüp dikkate alınıp
alınmadığına bakılmıştır. Bu tür çabalar, İslami finansal kuruluşların
dikkatlerini çekmekte ve onları sorumlu davranmaya özendirilmektedir.

SONUÇ

İnsanda bulunan **vicdan**
bir noktaya kadar yanlışları görüp
düzeltme yapma imkânı sağlamaktadır.
Bu sayede ekonomi ve finansta ortaya çıkan
erdemli özellikler
aslında katılım finansının (İslami finans) özünde bulunan
özelliklerdir.

Giderek tanınma ve kabul görme oranı artmakta olan
katılım finansı araçlarının seçici davranan konvansiyonel
yatırımcılar için de bir yatırım alanı olacağı beklenebilir.

KAYNAKLAR

- Chapra, M.Umer (1985) Towards a Just Monetary System, Leicester, UK: The Islamic Foundation
- RFI-IFSB (2019) *Responsible Finance-Ethical and Islamic Finance-Meeting the Global Agenda*, www.ceif.iba.edu.pk
- Şensoy, Necdet (2019) An Overview of Islamic Finance in perspective of United Nations Sustainable Development Goals, Conference presentation at International Conference on Accounting and Finance Research ICAFR'19, Niğde 2019, necdetsensoy.marmara.academia.edu
- Khan, Tariqullah (2016) The Top 6 Ethical Perils of Islamic Finance www.linkedin.com/pulse/ethics-islamic-finance-tariqullah-khan, Erişim:25.11.2019
- UNDP, Islamic Finance and Impact Investing, https://www.undp.org/content/dam/istanbul/docs/Islamic_Finance_Impact.pdf, Erişim:25.11.2019

KAYNAKLAR

- www.globalreporting.org Erişim:25.11.2019
- www.sasb.org Erişim:25.11.2019
- www.sdgphilanthropy.org Erişim:20.11.2019
- www.unpri.org Erişim:10.11.2019
- www.ussif.org Erişim:10.11.2019
- www.cibafi.org/ Erişim:30.11.2019
- www.un.org/ Erişim:30.11.2019

KOMİSYON SUNUMLARI

1. KOMİSYON

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDAKİ SON GELİŞMELER VE UYGULAMALARDAN ÖRNEKLER

Prof. Dr. Ganite KURT

Doç. Dr. Sezer BOZKUŞ KAHYAĞLU



MODAV / BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Ticari Bilimler Fakültesi Muhasebe ve Finans Yönetimi
Bölümü İşbirliği ile
5. GÜNCEL MUHASEBE KONULARI ÇALIŞTAYI
3 – 5 Ocak 2020 Kızılcahamam / ANKARA

Prof. Dr. Ganite KURT
Doç. Dr. Sezer BOZKUŞ KAHYAĞLU



Çalışma Programı

Sürdürülebilirlik Temel Tanım ve Kavramlar	
Literatür Taraması: Dünyada ve Türkiye'deki Gelişmeler	
Sürdürülebilirlik Endeksi ve Küresel Eğilimler	
Sürdürülebilirlik ile İlgili Standartlar	
Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Örnek Uygulama	
Genel Değerlendirme ve Sonuç	



1. Bölüm

Sürdürülebilirlik Temel Tanım ve Kavramlar

Sürdürülebilirlik Kavramı

- Basit tanımı ile sürdürülebilirlik; bir şeyin belirli bir süre boyunca azalmadan kalabilmesidir.
- Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı, kurumsal sosyal sorumluluk, sorumlu yatırım gibi tanımlamalar küresel platformlarda, iş dünyasında, sivil toplum kuruluşlarında ve bu bağlamda akademisyenlerin gündeminde önemli bir yer tutmaya başlamıştır.
- Kısa vadeli ve sadece kâr odaklı olan yaklaşımların uzun vadede artık «sürdürülemez» hale geldiği ve bu tür yaklaşımların toplumun çeşitli kesimlerinde tepkilere neden olduğu bir dönemdeyiz.



Kaynak: Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Rehberi

Kurumsal Sürdürülebilirlik

- Sürdürülebilirlik, ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetime ilişkin faktörlerin bir bütün olarak şirket idaresinde gözetilmesini ifade etmektedir.
- Bu bağlamda kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımı, söz konusu faktörlere bağlı risklerin ve fırsatların etkin bir biçimde yönetilmesi olarak tanımlanabilir.
- Bütün bu faaliyetlerin kurumsal yönetim ilkeleri perspektifinde, uzun vadeli ve kuruma değer katmaya dönük bir yaklaşımla yürütülmesi temel bir gereklilik olarak kabul edilmektedir.



Kaynak: Türkiye Kalkınma Bankası

Kurumsal Sürdürülebilirliğin Gelişimi



Kaynak: Wilson, 2003

Sürdürülebilirlik Uygulamaları Neden Önemlidir?



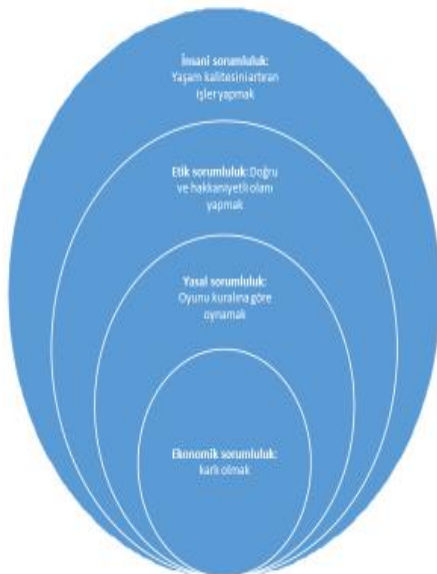
Küresel Araştırmada (766) şirketin üst düzey yöneticisinin (CEO) görüşleri



BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin 2010 yılında dünyanın çeşitli ülkelerinde faaliyet gösteren 766 şirketin üst düzey yöneticisinin (CEO) görüşlerini temel alan araştırmasında, şirketleri sürdürülebilirlik politikalarına yönlendiren en etkili faktörlerin sırasıyla, marka değeri, güven ve itibar sağlanması, maliyet tasarrufu ile birlikte kârlılığın artması, nitelikli iş gücünün şirkete çekilmesi ve çalışanların motivasyonunun artması ve tüketici talepleri olduğu ortaya konmuştur.

Kaynak: The Business Guide to Sustainability, Hithcock D.&Willard M., 2009

Sürdürülebilirlik düzeyleri



"Son ırmak kurduğunda, son ağaç kesildiğinde, son balık avlandığında, beyaz adam paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak".

Kaynak: Gray ve diğerleri, 2014. Accountability, Social Responsibility and Sustainability, Pearson Education Limited

Sürdürülebilirlik Raporlamasının Yararları

- Gelecekte karşılaşılabilecekleri risk ve fırsatları daha iyi öngörebilmek
- Kurumsal itibar ve marka değerinde artış sağlayabilmek
- Finansal ve finansal olmayan performans arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarabilmek
- Uzun vadede işletmeye ilişkin iş yapış şeklini, strateji ve politikaları düzenleyebilmek
- Sürdürülebilirlik performansını yasalara, normlara, yönetmeliklere, performans standartlarına ve gönüllü girişimlere göre değerlendirmek ve kıyaslamak.
- Menfaat gruplarına sürdürülebilir kalkınmaya sağlanan katkıları göstermek
- Raporlar sonucunda ortaya çıkan performansı işletme içi ve dışı karşılaştırma aracı olarak kullanmak
- Ulusal ve küresel düzeyde sermaye piyasaların entegre olabilmeye şartlarını sağlamak

Kaynak: Saydam, 2014, s. 75; Özgül ve Tarhan Mengi, 2016, s. 165

2020'nin Kaynaklarına 2019'dan Borçlanarak Girdik...

- Aşırı tüketim nedeniyle her yıl birkaç gün daha öne çekilen **Dünya Limit Aşımı Günü** sürekli kısalmaktadır.
- Limit Aşım Günü, 2019 yılında Türkiye için 27 Haziran; dünya geneli için ise 29 Temmuz olarak belirlendi.
- Türkiye 2019 yılında doğal kaynakları dünya ortalamasından 32 gün önce tüketti.
- Bugünden itibaren 2020'nin kaynaklarına borçlanmaya başlıyoruz.

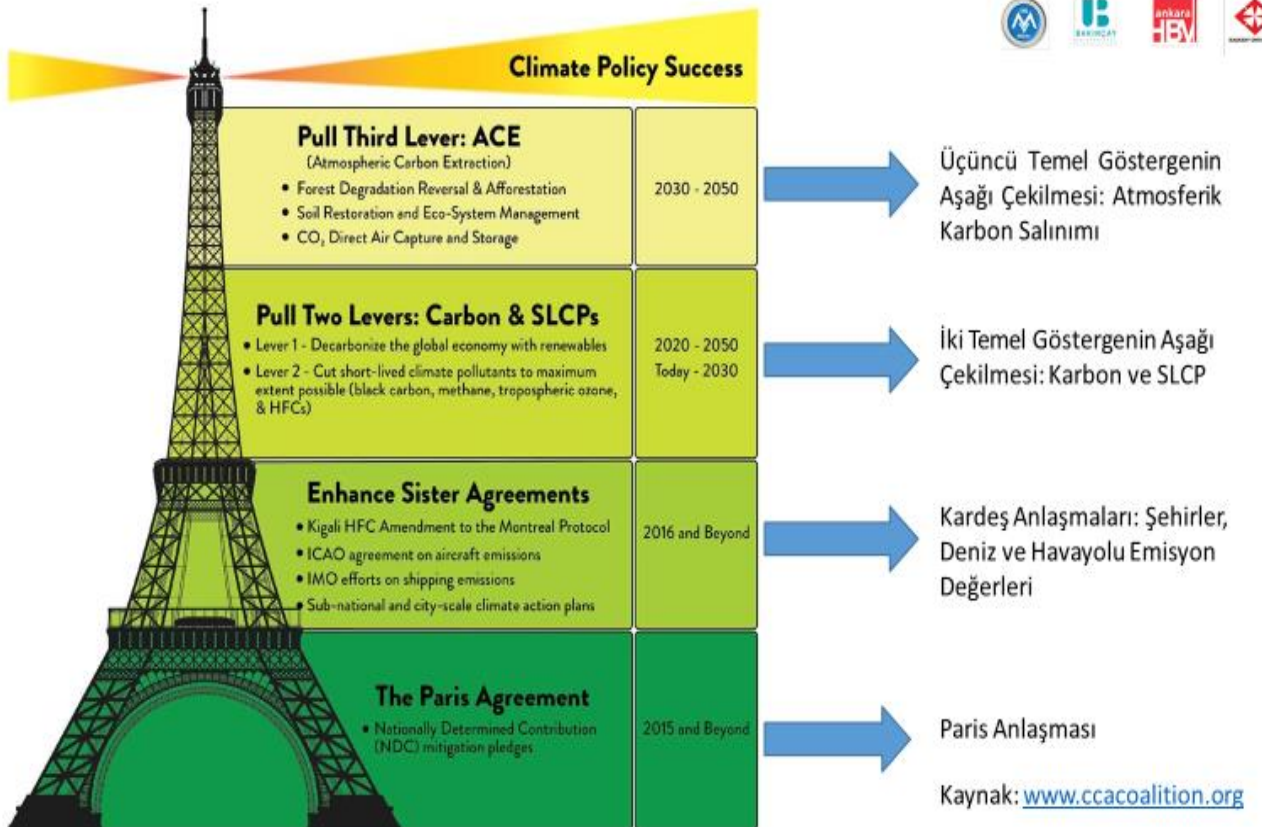
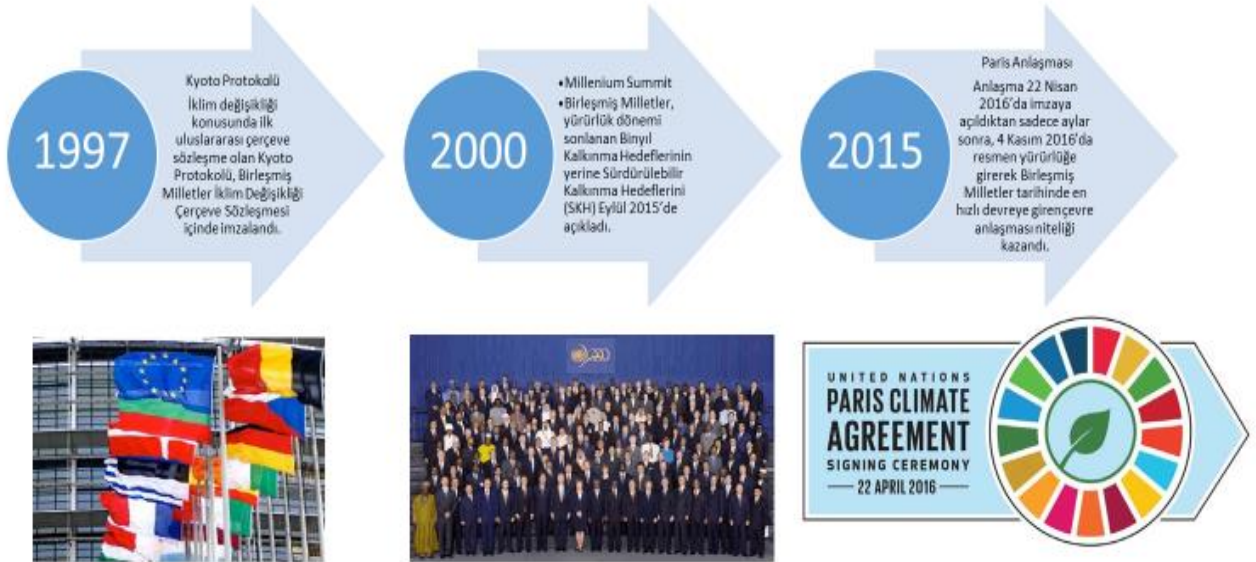
2. Bölüm

Literatür Taraması: Dünyada ve Türkiye'deki Gelişmeler

Sürdürülebilirlik- Tarihsel Gelişimi



Sürdürülebilirlik-Yakın Dönem Gelişimi



Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)

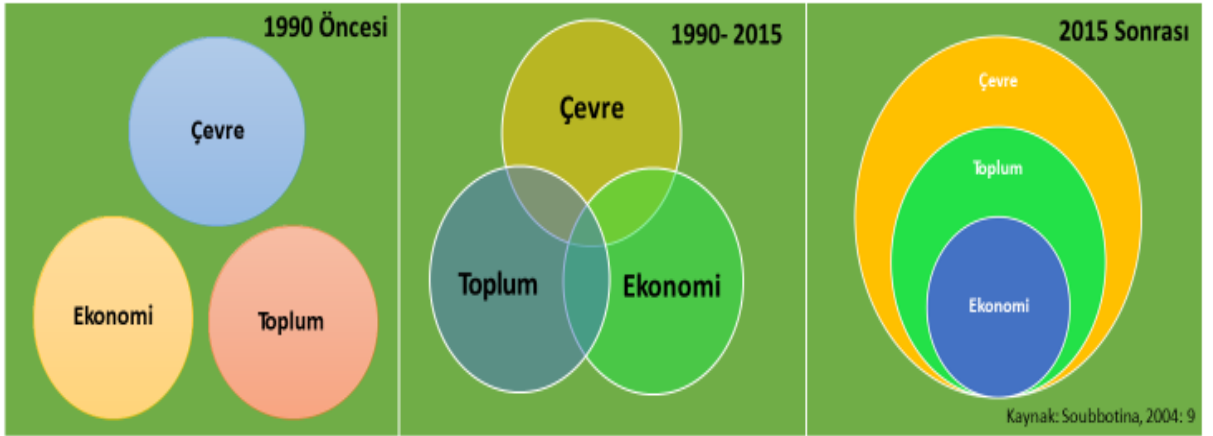


- Birleşmiş Milletler tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) adı verilen, 2030 yılına kadar hayata geçirilmesi planlanan 17 hedef aldı ve sürdürülebilirlik insani gelişmenin boyutlarından sadece biri olarak değil, gelişmenin nasıl olması gerektiğini belirten en önemli nitelik olarak ortaya çıkmıştır.



Resmi kaynaklar: Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDGs) 2015-2030. Birleşmiş Milletler, 2015. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Sürdürülebilirlik Gelişimi ve Türkiye



1990 Öncesi dönemde işletmeler sadece kar odaklı bir yaklaşımla işleri yürütmekteydi. Yapılan anlaşmalar vardı ama ne yazık ki planın uygulanması gönüllülük esasına göre ulusların kendi politik iradelerine bırakılmıştı.

Türkiye'nin resmi devlet politikalarına baktığımızda aslında Türkiye'nin 1982 anayasasında "sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını" tanıyan ilk ülkelerden biri olduğu görülebilir. Avrupa Birliği ile yapılan müzakereler sonrası çevre ile ilgili çok sayıda yasa ve yönetmeliğin çıkarıldığını gözlemlemek de mümkün. Örneğin, Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi, Montreal Protokolü ve Kyoto Protokolünü kabul etmiştir.

Literatür Taraması-uluslararası

- Kaplan, R. S., & Bruns, W. (1987)
- Cooper, R., & Kaplan, R. S. (1988)
- Burritt, R., & Schaltegger, S. (2001)
- Burritt, R. L., Hahn, T., & Schaltegger, S. (2002)
- Garriga, E., & Melé, D. (2004)
- Collins, E., Lawrence, S., Roper, J., & Haar, J. (2011)
- Cintra, Y. C. (2012)
- Searcy, C. (2012)
- Tingey-Holyoak, J. L., Burritt, R. L. & J. D. Pisaniello, J. D. (2013)
- Whiteman, G., Walker, B., & Perego, P. (2013)
- Chan, H. K., Wang, X., & Raffoni, A. (2014)
- Henri, J. F., Boiral, O., & Roy, M. J. (2014)
- Mokhtar, N., Zulkifli, N., & Jusoh, R. (2015)
- Kolinski, A., & Sliwczynski, B. (2015)
- Hörisch, J., Schaltegger, S., & Windolph, S. E. (2015)
- Henri, J. F., Boiral, O., & Roy, M. J. (2016)
- Eriksson, K. E., & Robèrt, K. (1991)
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996)
- Klassen, R. D., & McLaughlin, C. P. (1996)
- Griffiths, A., & Petrick, J. A. (2001)
- Allen, T. F. H., Hoekstra, T. W., & Tainter, J. A. (2003)
- Mol, A. P. J., & Spaargaren, G. (2006)
- Ayres, R. U. (2008)
- Kuechler, W., & Vaishnavi, V. (2008)
- Hawken, P. (2010)
- Itami, H., & Nishino, K. (2010)
- O'Leary, D. E. (2010)
- Parrish, B. D. (2010)
- Eccles, R. G., Ioanno, I., & Serafeim, G. (2012)
- Heikkurinen, P., & Ketola, T. (2012)
- Hanson, C., Ranganathan, J., Iceland, C., & Finisdore, J. (2012)
- Upward, A., & Jones, P. H. (2015)
- Global Initiative for Sustainability Ratings. (2015)

Literatür Taraması-Türkiye



Oktay Güvemli, (1996)

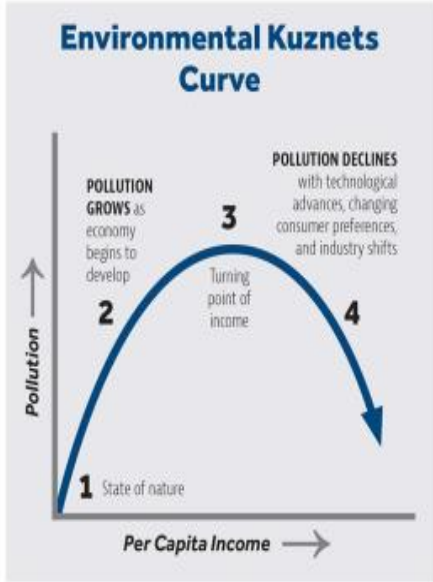
Literatür Taraması-Türkiye

- Mutlu (2002)
- Kasapoğlu (2003)
- Canbaş, Doğanlı ve Düzakın (2004)
- Çelik (2007)
- Özmehmet, (2007)
- Haftacı ve Soylu (2008)
- Başkale (2009)
- Yavuz, V. Alpagut (2010)
- Aksoy (2013)
- Ararat, Suel, Yurtoglu (2014)
- Tüm (2014)
- Hiçyorulmaz (2015)
- Onay (2015)
- Demirel ve Erdoğan (2016)
- Gök ve Özdemir (2017)
- Özkan, Tanç ve Taşdemir (2018)
- Ağ ve Sülük (2019)
- Yörük, (1999)
- Altunaş (2004)
- TÜSİAD, (2005)
- Çetin, (2006)
- Aslan ve Küçükaksoy (2006)
- Abdioğlu ve Meydan (2006)
- Aras (2007)
- Aktan ve Vural (2007)
- Aslanbey (2008)
- Aras ve Crowther (2009)
- Besler (2009)
- Baykal (2010)
- Altunbaş ve Türker (2012)
- Avcı & Akdemir (2014)
- Yorulmaz (2015)
- Aras ve Sarioğlu (2015)
- Karabıçak ve Özdemir (2015)

Bizim katkılarımız



Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezi



Kuznets, S., (1955). "Economic Growth and Income Equality", American Economic Review, 45, 1, 1- 28.

MODEL	MODELİN AÇIKLAMASI	MODELİN ŞEKLİ
$\beta_1 = \beta_2 = \beta_3 = 0$	X ve Y arasında ilişki olmayan durumu	
$\beta_1 > 0$ ve $\beta_2 = \beta_3 = 0$	X ve Y arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki var	
$\beta_1 < 0$ ve $\beta_2 = \beta_3 = 0$	X ve Y arasında negatif yönlü doğrusal bir ilişki var	
$\beta_1 > 0$, $\beta_2 < 0$ ve $\beta_3 = 0$	X ve Y arasında ters U şeklindeki bir ilişki var (Tipe ÇKİ)	
$\beta_1 < 0$, $\beta_2 > 0$ ve $\beta_3 = 0$	X ve Y arasında U şeklindeki bir ilişki var	
$\beta_1 > 0$, $\beta_2 < 0$ ve $\beta_3 < 0$	X ve Y arasında kübik polinomik bir ilişki var	
$\beta_1 < 0$, $\beta_2 > 0$ ve $\beta_3 < 0$	X ve Y arasında kübik polinomik bir ilişki var	



Simon Kuznets, 1971 Nobel Ekonomi Ödülü'nü kazanan Rus asıllı Amerikalı iktisatçı ve istatistikçi.

Ekonomik büyüme ve çevre kalitesi arasındaki ilişkinin modellenmesi üç temel etki ile ifade edilmektedir:

1. Ölçek etkisi
2. Teknik etki
3. Bileşim etkisi

3. Bölüm

Sürdürülebilirlik Endeksi ve Küresel Eğilimler

Sürdürülebilirlik Endeksleri

- Sürdürülebilirlik Endeksleri, menkul kıymetler borsalarında işlem gören şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik alanlarındaki çabalarının **yarattığı değerin ekonomik ve kurumsal itibar** olarak sistematik şekilde izlenebilmesi için geliştirilmiş önemli ölçüm araçlarından biri olarak gelişim göstermektedir.
- Dünya çapında ilk sürdürülebilirlik endeksi 1999 yılında S&P Dow Jones Endeksi ve RobecoSAM işbirliğinde geliştirilen Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksidir (DJSI).
- BIST Sürdürülebilirlik Endeksi 4 Kasım 2014 tarihinden itibaren XUSR koduyla fiyat ve getiri olarak hesaplanmaya ve yayınlanmaya başlanmıştır. Endeksin başlangıç değeri, BIST 30 fiyat endeksinin 03.11.2014 tarihli ikinci Seans kapanış değeri olan 98.020,09'dur. Endekste bir payın ağırlığı %15 ile sınırlandırılmıştır.

Eski ve Yeni Sürdürülebilirlik Yaklaşımları

Eski Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

- Ek faaliyet
- Tehdit
- Mecburiyet
- Maliyet
- Yerinde sayma
- Yerel ve ilgili
- Çoklu tepki
- Proaktif
- Kafa karıştırıcı
- Ölçülemez

Yeni Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

- Merkezde
- Fırsat
- Yenilik
- Kâr
- Hamle yapan
- Küresel ve sorumlu
- Sistemsel çözümler
- Reaktif
- Tamamlayıcı
- Ölçülebilir

Kaynak: Fisk, 2010, s. 87.

Gelişmiş Ülkelerden Sürdürülebilirlik Endeksi Örnekleri

Endeks Adı	Başlangıç	Ülke
Domini 400 Sosyal Endeksi	1990	ABD
ABD Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeks Serisi	2001	Global
Global FTSE 4 Good Endeks Serisi	2002	Global
Etik Sürdürülebilirlik Endeks Serisi	2002	Global
Morningstar Sosyal Sorumluluk Yatırım Endeksi	2003	Japonya
KLD Sürdürülebilirlik Endeks Serisi	2007	Global
FTSE KLD Sürdürülebilirlik Endeks Serileri	2008	Global
MSCI Global Sosyal Sorumlu Endeksi	2011	Global

Kaynak: Sun, Nagata ve Onoda, 2011 ve Aksoy, 2013, BIST

Gelişmekte Olan Ülkelerden Sürdürülebilirlik Endeksi Örnekleri

Endeks Adı	Başlangıç	Ülke
Johannesburg SRI Endeksi	2004	Güney Afrika
Kurumsal Sürdürülebilirlik Endeksi	2005	Brezilya
SSE SRI Endeksi	2009	Çin
SRI-KEHATI Index	2009	Endonezya
Korean SRI Index	2009	Kore
S&P EGX ESG Index	2010	Mısır
BIST Sürdürülebilirlik Endeksi	2014	Türkiye

Kaynak: Sun, Nagata ve Onoda, 2011 ve Aksoy, 2013, BIST

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nden Beklenen Katkılar

- BIST Sürdürülebilirlik Endeksi için Kasım-Ekim olmak üzere yılda 1 endeks dönemi bulunmaktadır.
- 2014 yılında BIST 30 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye alınmasıyla başlayan endeks için, 2019 yılı itibariyle, BIST 100 veya BIST Sürdürülebilirlik endekslerinde yer alan şirketlerden gönüllü olanlar değerlemeye alınmaktadır "Değerlemeye tabi şirketler listesi" her yıl revize edilerek Borsa İstanbul tarafından ilan edilmektedir.
- Endeks, şirketlerin, küresel ısınma, doğal kaynakların tükenmesi, su kaynaklarının azalması, sağlık, güvenlik, istihdam gibi Türkiye ve dünya için önemli olan sürdürülebilirliğe ilişkin meselelere nasıl yaklaştıklarını ortaya koymakta, yaptıkları faaliyetlerin ve aldıkları kararların bağımsız bir gözle değerlendirilmesini ve bir anlamda tescil edilmesini sağlamaktadır.

BIST Sürdürülebilirlik Platformu

- Ülkemizde sürdürülebilirlik alanında yapılan çalışmaların sonuca dönük ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi konusunda karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak ve sürdürülebilirlik konusunda atılacak müşterek adımların tartışılmasına imkân sağlayacak bir paylaşım ağı yaratmak amacıyla, 2013 yılında Borsa İstanbul liderliğinde "Sürdürülebilirlik Platformu" oluşturulmuştur.



Türkiye’de Sürdürülebilirlik Platformu

- Borsa İstanbul,
- Sermaye Piyasası Kurulu,
- Türkiye Bankalar Birliği,
- Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği,
- Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği,
- İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği,
- Global Compact Türkiye,
- Carbon Disclosure Project (CDP) Türkiye,
- Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD),
- Türkiye Yatırımcı İlişkileri Derneği (TÜYİD),
- Sürdürülebilirlik Akademisi,
- Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu,
- Argüden Yönetişim Akademisi,
- Finans, Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Araştırma ve Uygulama Merkezi,
- Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA).



Dünyada Sürdürülebilirlik Platformu

- Global Reporting Initiative (GRI)
- The International Integrated Reporting Council (IIRC)
- The sustainability Accounting Standards Board (SASB)
- United Nations Global Compact (UNGC)
- OECD Guidelines for Multinational Enterprises
- ISO 26000
- Carbon Disclosure Project (CDP)
- Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) Corporate Standard
- International Labour Organization (ILO) Tripartite declaration of principles concerning multinational enterprises and societal policy
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- UN-supported Principles for Responsible Investment (PRI) Reporting Framework
- Climate Disclosure Standard Board (CDSB)



Sürdürülebilirlik Raporlaması Gelişimi

- Raporlamanın Karmaşıklığı



Kaynak: Comyns 2013:11

4. Bölüm

Sürdürülebilirlik ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları İlişkisi

Sürdürülebilirlik odaklı iş değeri modeli için küresel standartlar: ISO, SA, EMAS ve GRI



Kaynak: Holst ve diğerleri, 2015

1. ISO 14001:2004 Environmental Management System,
2. ISO 14031:1999 Environmental Performance Evaluation,
3. ISO 14040:2006 series Environmental Management – Life Cycle assessment – principles and framework,
4. ISO 14064:2006 Greenhouse gases
 - – Part 1 (Specification for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals at the organization level)
 - – Part 2 (Specification with guidance at the project level for quantification, monitoring and reporting of greenhouse gas emission reduction or removal enhancements)
 - – Part 3 (Specification with guidance for the validation and verification of greenhouse gas assertions),
5. ISO 50001:2011 Energy management Systems – Requirements with guidance for use (old ISO 16001:2009 – “Energy management systems and guidelines for using”),
6. ISO 26000:2010 Guidance on Social Responsibility,
7. SA 8000:2008 Socialaccountability,
8. EMAS: 2009 Eco-management and audit scheme,
9. GRI: 2011 Global Reporting Initiative.

Sürdürülebilirlik Raporlamasıyla İlgili Standart ve İlkeler 1. EU Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)-1993



- Gönüllü çevresel yönetim girişimidir.
- İşletmelerin ve diğer kurumların çevresel performanslarını sürekli olarak değerlendirmelerini, iyileştirmelerini ve kamuya açıklamalarını gerektirmektedir.



Performance,
Credibility,
Transparency

Sürdürülebilirlik Raporlamasıyla İlgili Standart ve İlkeler

2. Minnesota İlkeleri (CAUX İlkeleri)-1994

- Dünya barışı ve istikrarı için sosyal ve ekonomik tehditleri azaltmada küresel kurumsal sorumluluğun önemine vurgu yapmaktadır.
- Caux ilkeleri uluslararası alanda ve çeşitli kültürlerde faaliyette bulunan işletmeler için oluşturulmuş kapsamlı etik kurallar setini ortaya koymaktadır.
- Minnesota, ABD. Dünya barışı ve istikrarı için sosyal ve ekonomik tehditleri azaltmada küresel kurumsal sorumluluğun önemine vurgu yapar. Caux ilkeleri (Minnesota İlkeleri) uluslararası alanda ve çeşitli kültürlerde faaliyette bulunan işletmeler için oluşturulmuş kapsamlı bir etik kurallar setini ortaya koyar.

Sürdürülebilirlik Raporlamasıyla İlgili Standart ve İlkeler

3. Sosyal Hesapverebilirlik 8000 (Social Accountability 8000)-1998

- SA 8000, Uluslararası Sosyal Hesapverebilirlik kurumu tarafından oluşturulmuş sosyal hesap verebilirlik ve işyeri çalışma koşulları ile ilgili bir standarttır.
- Tedarik zincirinde işgörenlerle ilgili konular üzerinde odaklanmakta, çalışanlar ve işyeri çalışma koşullarını da içermektedir.
- İnsan hakları ve iş hukuku konusundaki uluslararası anlaşmalara dayanmaktadır.

Sürdürülebilirlik Raporlamasıyla İlgili Standart ve İlkeler

4. Hesapverebilirlik 1000 (Accountability 1000)-1998

- Bu standart; işletmelerin sosyal ve ahlaki açıdan hesap verebilirlikleri konusunda genel ilkeler sağlamaktadır.
- Planlama, uygulama, raporlama ve denetim gibi tüm süreçlerde paydaşlar ile diyalogun sağlanması gerektiğini açıkça vurgulayan az sayıdaki standarttan birisidir.
- İşletmenin günlük faaliyetlerine tüm paydaşlarının dahil edilmesinin gerekliliğine vurgu yapmak için geliştirilmiştir.

Sürdürülebilirlik Raporlamasıyla İlgili Standart ve İlkeler

5. Q-RES- 1999

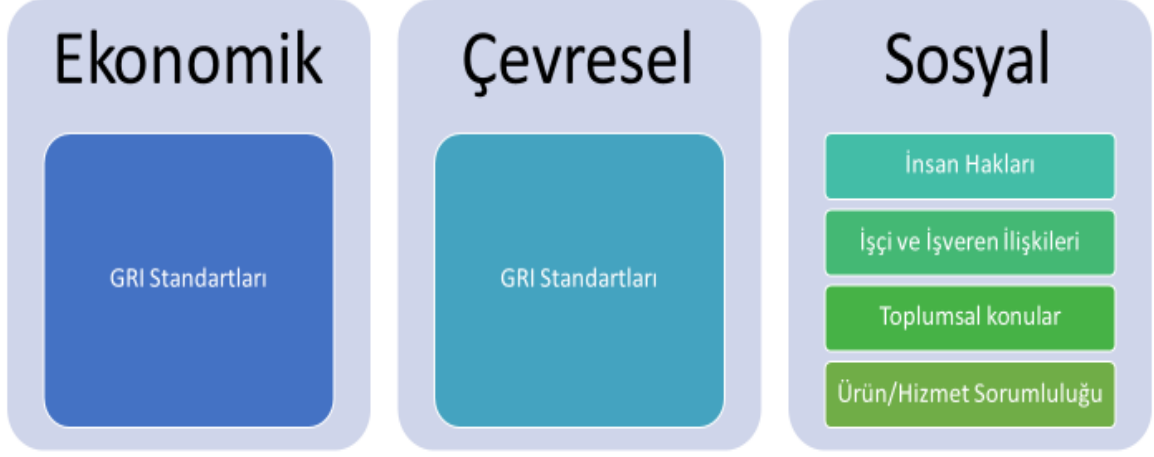
- Etik, Hukuk ve Ekonomi Merkezi tarafından oluşturulan bir girişimdir ve işletmeler, sivil toplum kuruluşları, AB ve SIGMA (Sustainability Integrated Guidelines for Management Project) ile birlikte çalışmaktadır.
- Örgütler ve paydaşları arasındaki ilişkilerden türetilen bir yönetim sistemini esas almaktadır.
- Merkezin temel amacı, örgütlerde kurumsal sosyal sorumluluk araçlarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili süreçlerin sürekli olarak iyileştirilmesidir.
- Bu çalışmanın odağında; işletmenin ahlak vizyonu, ahlak kodları, ahlak eğitimi, uygulama ve izleme sistemi, ahlaki ve sosyal hesap verebilirlik ve bağımsız denetim yer almaktadır.

- “ISO 26000” kurumsal sorumluluklarını yönetmek isteyen tüm kuruluşlara öncelik belirlemeden, paydaş katılımına ve raporlamaya kadar kurumsal sürdürülebilirlik yönetiminin tüm alanlarında yol gösteren rehber ilkeler sunmaktadır.



- Küresel Raporlama Girişimi, bir sürdürülebilirlik raporlama rehberi olup 1997 yılında 70 ülkeden 30000 farklı katılımcıyla kurulmuştur. Amacı sürdürülebilir ekonominin sağlanabilmesi için işletmelere sürdürülebilirlik raporlamasına yönelik rehber sunmak ve bu raporlamayı finansal raporlama gibi rutin ve karşılaştırılabilir hale getirmektir.
- Bu raporlar gönüllülük esasına dayanmakta ve yöneticilerin tercihi ile işletmelerin internet sitelerinde yayınlanmaktadır.
- Dünyada 2015 yılı Aralık ayı itibarıyla GRI Referanslı veya G1, G2, G3, G3.1, G4 İlkelerini kullanarak yayınlanan 22.841 adet sürdürülebilirlik raporu vardır.

Sürdürülebilirlik Raporlama Kriterleri-G4



Kaynak: G4- Sustainability Reporting Guidelines, p. 43, Retrieved from <https://www.globalreporting.org>

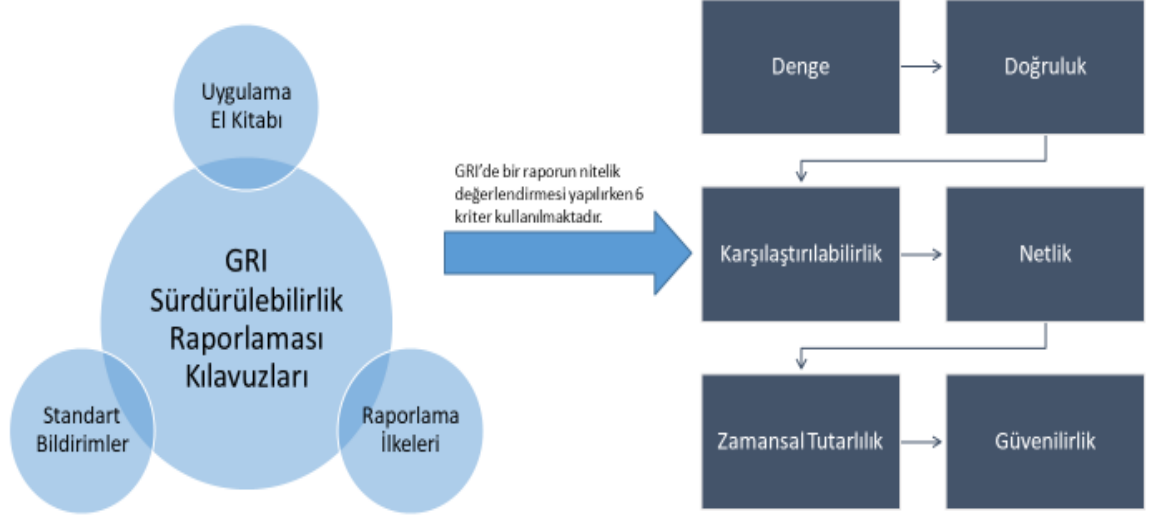
Sürdürülebilirlik Raporlaması-Kapsam

- Sürdürülebilirlik raporlaması organizasyonların faaliyetleri sonucunda çeşitli alanlar üzerindeki etkilerini paydaşlarına sunmaya yardımcı olmaktadır. Söz konusu alanlar;



Kaynak: Dimon 2013:36

GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri



GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri

1. Denge

- Rapor genel performansın makul bir değerlendirmesinin yapılabilmesi için kuruluşun olumlu ve olumsuz yönlerini yansıtmalıdır.

Denge Kriterinin Test Edilmesi:

1. Rapor unsurların hem olumlu hem olumsuz sonuçlarını bildirir.
2. Rapordaki bilgiler kullanıcıların performanstaki olumlu ve olumsuz eğilimleri yıllık bazda görebilmelerini sağlayacak bir formatta sunulur.
3. Rapordaki farklı unsurlara yapılan vurgu göreceli öncelik durumları ile orantılıdır.

GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri



2. Karşılaştırılabilirlik

- Kuruluş bilgileri tutarlı bir şekilde seçmeli, derlemeli ve raporlamalıdır. Raporlanan bilgiler paydaşların kuruluş performansının zaman içerisinde geçirdiği değişiklikleri analiz edebilmesini sağlayacak ve diğer kuruluşlarla kıyasla analizi destekleyecek biçimde sunulmalıdır.

Karşılaştırılabilirlik Kriterinin Test Edilmesi:

1. Rapor ve içindeki bilgiler yıllık bazda karşılaştırılabilir.
2. Kuruluşun performansı uygun kıstaslarla karşılaştırılabilir.
3. Raporlama dönemleri arasında Unsur Çerçevelerindeki, Kapsamındaki, raporlama süresi uzunluğundaki veya rapora dâhil edilen bilgilerdeki her tür belirgin değişiklik tespit edilebilir ve açıklanabilir.
4. Mevcut bulundukları durumlarda raporda, GRI Kılavuzlarında bulunan bilgiler de dâhil olmak üzere bilginin toplanması, ölçülmesi ve sunulmasına yönelik genel kabul görmüş protokollerden yararlanılır.
5. Mevcut oldukları zaman, raporda GRI Sektör Açıklamaları kullanılır.

GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri



3. Doğruluk

- Raporlanan bilgiler paydaşların kuruluşun performansını değerlendirebilmeleri için yeterince doğru ve ayrıntılı olmalıdır.

Doğruluk Kriterinin Test Edilmesi:

1. Rapor ölçülmüş olan verileri gösterir.
2. Veri ölçüm teknikleri ve hesaplama dayanakları yeterli derecede tarif edilir ve benzer sonuçlar getirecek şekilde çoğaltılabilir.
3. Nicel verilere ilişkin hata marjı paydaşların performans hakkında uygun ve bilinçli sonuçlara varma yeteneğini önemli derecede etkilemeye yeterli değildir.
4. Rapor hangi verilerin tahmin edildiğini ve tahminlerin oluşturulmasında kullanılan temel varsayım ve teknikleri ya da bu bilginin nereden edinilebileceğini gösterir.
5. Rapordaki nitel beyanlar bildirilen diğer bilgiler veya mevcut başka kanıtlar temelinde geçerlidir.

GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri



4. Zamansal Tutarlılık

- Kuruluş paydaşların bilinçli kararlar verebilmeleri için bilgilerin mevcut bulunmasını sağlamak bakımından düzenli bir takvime göre raporlama yapmalıdır.

Zamansal Tutarlılık Kriterinin Test Edilmesi:

1. Rapordaki bilgiler raporlama dönemine göre henüz yeniyken bildirilmiştir.
2. Kilit performans bilgilerinin toplanması ve yayınlanması sürdürülebilirlik raporlaması takvimiyle paralel hale getirilmiştir.
3. Rapordaki (çevrimiçi raporlar dâhil) bilgiler; ilgili oldukları süreyi, ne zaman güncelleneceklerini ve en son güncelleme ne zaman yapıldığını açıkça belirtmektedir.

GRI Raporlaması-Değerlendirme Kriterleri



5. Netlik

- Kuruluş bilgileri raporu kullanan paydaşların anlayabileceği ve erişebileceği bir biçimde sunulmalıdır.

Netlik Kriterinin Test Edilmesi:

1. Rapor paydaşların ihtiyaç duyduğu bilgi seviyesini içermektedir, fakat aşırı ve gereksiz detaydan kaçınmaktadır.
2. Paydaşlar içindekiler kısmı, haritalar, bağlantılar veya başka yardımcı elemanlar sayesinde makul olmayan bir çaba göstermek zorunda kalmadan istedikleri bilgiye ulaşabilmektedir.
3. Rapor teknik terimlerden, kısaltmalardan, jargondan ve paydaşların aşına olmamasının olası olduğu başka içeriklerden kaçınmaktadır ve (ve gerekli olduğu durumlarda) ilgili kısımda veya terimler listesinde açıklamalar içermektedir.
4. Rapordaki veriler ve bilgiler (farklı yetenekler, diller veya teknoloji gibi) belirli erişilebilirlik ihtiyaçlarına sahip olanlar da dâhil olmak üzere paydaşların erişimine açıktır.

6. Güvenilirlik

- Kuruluş bir raporun hazırlanmasında kullanılan bilgi ve süreçleri incelemeye tabi tutulabilecekleri ve bilginin kalitesinin ve önceliklendirme durumunun belirlenebilmesini sağlayacak bir şekilde toplamalı, kaydetmeli, derlemeli, analiz etmeli ve bildirmelidir.

Güvenilirlik Kriterinin Test Edilmesi:

1. Dış denetimin kapsamı ve çerçevesi tanımlanmıştır.
2. Rapordaki bilgilerin orijinal kaynağı kuruluş tarafından belirlenebilmektedir.
3. Varsayımları veya karmaşık hesapları destekleyen güvenilir kanıtlar kuruluş tarafından tanımlanabilmektedir.
4. Orijinal veri veya bilgilerin sahipleri temsil sağlayabilmekte ve bunların doğruluğunu kabul edilebilir hata marjları dâhilinde teyit edebilmektedir.

Sürdürülebilirlik- Muhasebe İlişkisi

Muhasebe
politikası

Güvence

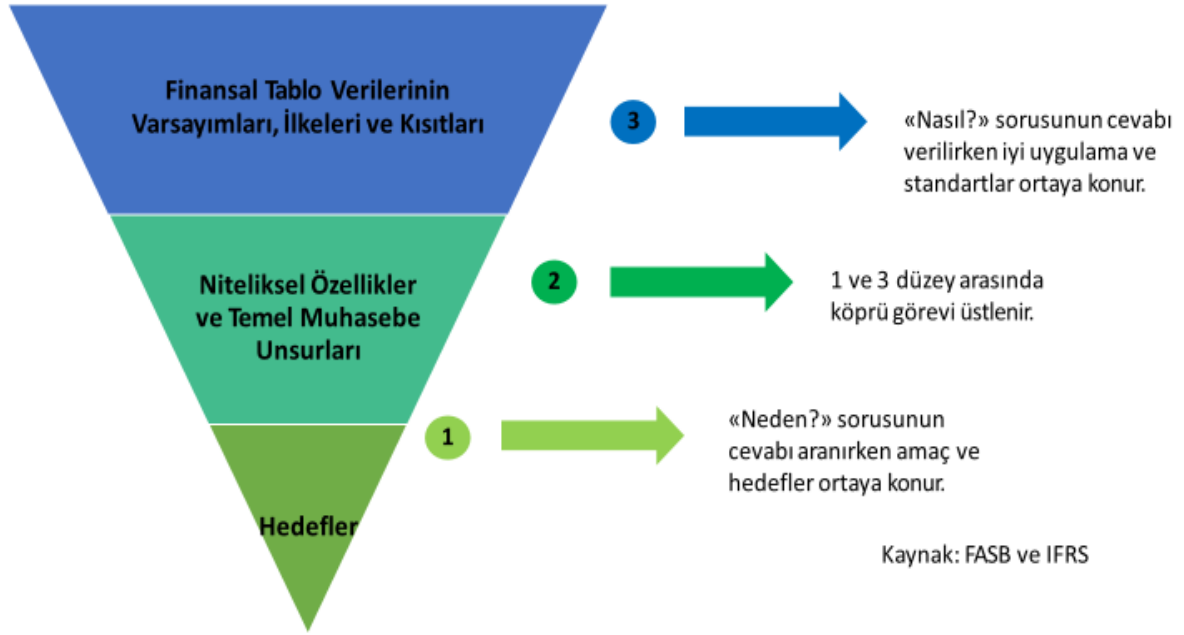
Danışmanlık

Sosyal
(Toplumsal)
performans

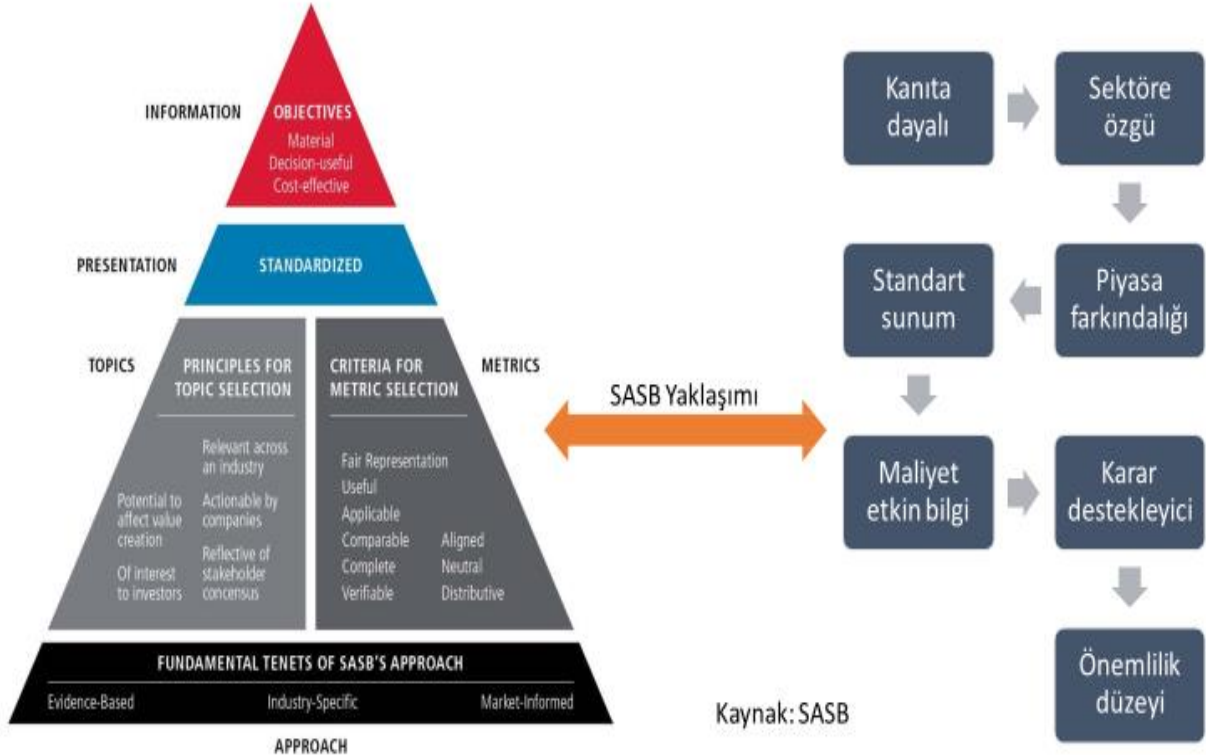
Sosyal
(Toplumsal)
sorumluluk

Sosyal
denetim

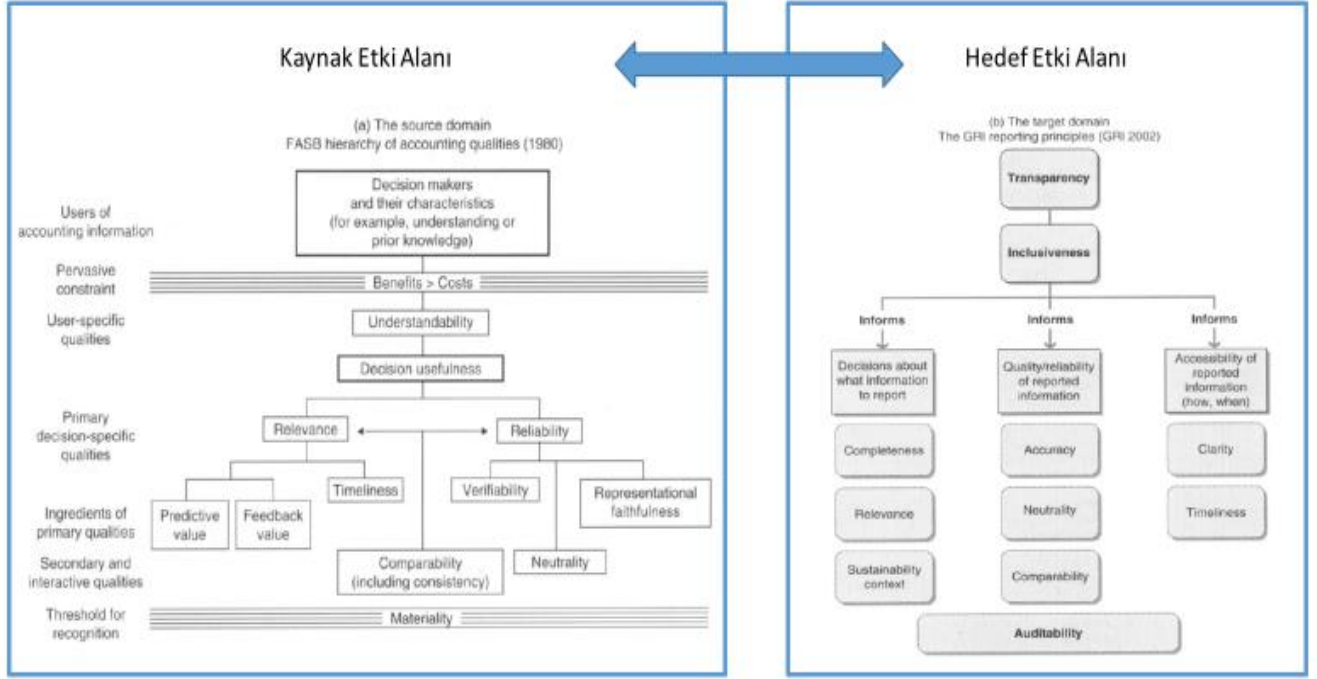
Finansal Raporlama Standartları-Kavramsal Çerçevesi



Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları

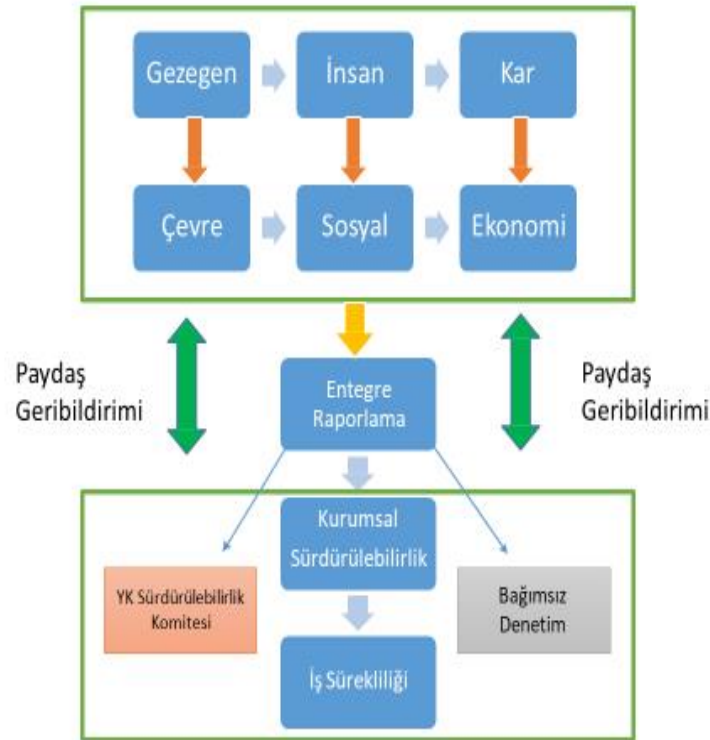


Sürdürülebilirlik Raporlaması ve IFRS Etkileşimi



(Etzion and Ferraro, 2010)

Sürdürülebilirlik Raporlaması Kavramsal Çerçevesi



Kaynak: Aslı vd., 2011: 355.

5. Bölüm

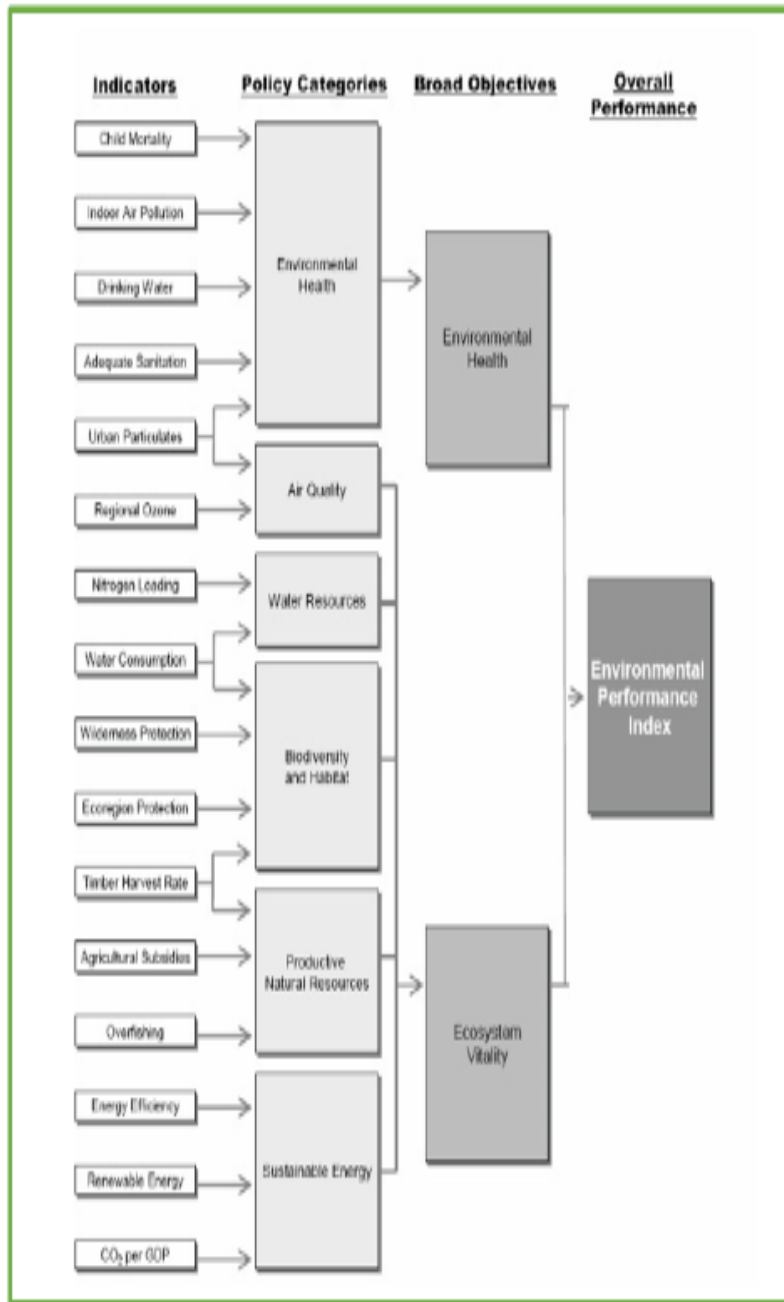
Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Örnek Uygulama

Sürdürülebilirlik
Değerlendirme
Yaklaşımları

Geriye Dönük	Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi	Göstergeler/Endeksler	Entegre Olmayanlar	Çevresel Bakış Göstergeleri UNCSD 58
			Bölgesel Akış Göstergeleri	Geniş ekonomi materyal akışı analizi
				Maddes akışı analizi
				Güç-çıkış enerji analizi
				Bölgesel oluşum analizi
				Bölgesel üretim analizi
			Entegre Olunlar	Sürdürülebilir ulusal gelir
				Mevcut gelişim göstergesi
				Net kazanım/gerçek tasarruf
				Ekolojik adımlar
				Refah endeksi
				Çevresel sürdürülebilirlik endeksi
				İnsan gelişimi endeksi
			Yaşam Döngüsü Maliyeti	Yaşam döngüsü maliyet değerlendirmesi
İleriye Dönük	Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi	Entegre Değerlendirme	Ürün ve Materyal Akışı Analizi	Tam yaşam döngüsü muhasebesi
				Materyal yoğunluk analizi
			Ürün ve Enerji Analizi	Maddes akışı analizi
				Süreç enerji analizi
			Etki değerlendirme	Oluşum analizi
				Üretim kullanım analizi
				Kavramsal Modelleme
				Sistem dinamikleri
				Çok kriterli analiz
				Risk analizi
				Belirsizlik analizi
				Savunmasızlık analizi
				Fayda-maliyet analizi
				Çevresel etki değerlendirme
				Stratejik etki değerlendirme
				Avrupa Birliği sürdürülebilirlik etki değerlendirme



Kaynak: Bary ve diğerleri, 2006



Çevresel Performans
Göstergesi Ölçümü ve Temel
Göstergeleri

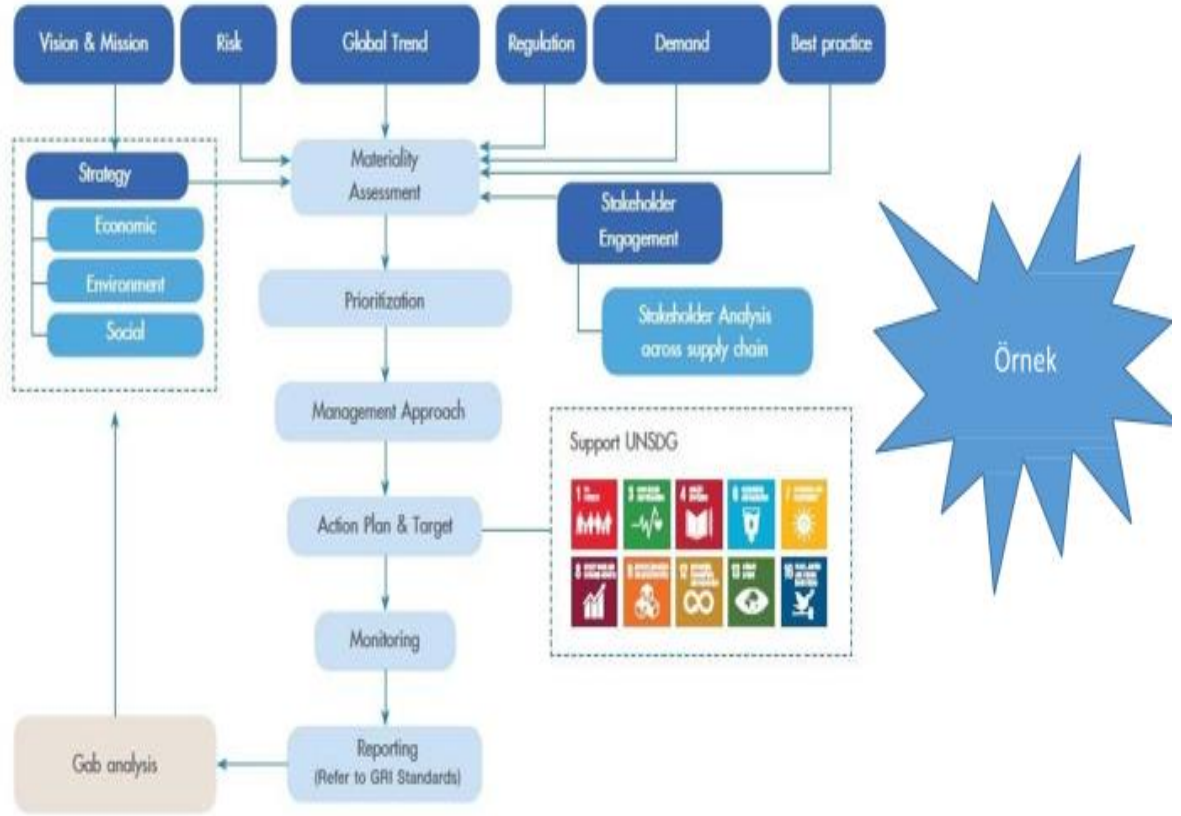
Kaynak: Gennari, 2007

EKONOMİK PERFORMANS GÖSTERGELERİ	Doğrudan Ekonomik Etkiler	Müşteriler Tedarikçiler Çalışanlar Sermaye sağlayanlar Kamu sektörü
ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ	Çevresel Etkiler	Maddeler Enerji Su Biyolojik çeşitlilik Gaz yayımı ile katı ve sıvı atıklar Tedarikçiler Ürün ve hizmetler Uygunluk Nakliyat Genel etki

SOSYAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ	Çalışanlarla İlgili Uygulamalar	İstihdam Çalışan-Yönetim ilişkisi Sağlık ve Güvenlik Eğitim Çeşitliliği ve Fırsatı
	İnsan Hakları	Strateji ve yönetim Eşit muamele Çalışan-Yönetim ilişkisi Örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşme hakkı Çocuk işgücü Zorla çalıştırma Disiplin uygulamaları Güvenlik uygulamaları Yerel halkın hakları
	Toplum	Halk Rüşvet ve yolsuzluk Siyasal iştirak Rekabet ve fiyatlama
	Ürün	Müşteri sağlığı ve güvenliği Ürün ve hizmetler Reklam Sorumluluğu Mahremiyete Saygı (Özel Bilgiler)

Bu göstergeler GRI tarafından 1 Temmuz 2018 tarihinde yenilenen standartlar, 31 Aralık 2020'ye kadar kullanılmak üzere belirlenmiştir. Detaylar için <https://www.globalreporting.org/resource/library/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf>
Kaynak: GRI (2018)

Raporlama Süreci



Uygulama Örnekleri



- <https://sgscorecard.argudenacademy.org/tr/bulgular-ve-iyi-ornekler/uygulama>

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Sürdürülebilirlik Raporlama Sürecinde Temel Eksiklikler

- Dünya genelinde az sayıda denilebilecek şirketlerin sürdürülebilirlik raporu yayınlaması,
- Raporlamanın neredeyse hiçbir zaman tüm kurumsal faaliyetlerin tam bir resmini sunmaması,
- Çevre konularında daha güvenilir detaylar sunan bir raporlama aracı olarak görülmesi,
- Sürdürülebilirlik raporlamanın sadece sürdürülebilir konulara odaklanması,
- Raporların içeriğiyle ilgili yasal sorumluluğun olmaması.

Kaynak: Gümrah, 2018: 40-41.



Sürdürülebilirlik Yaklaşımı:

- Kısa dönemli bakış açısı değildir. Sürdürülebilirlik faaliyetlerinin işletmenin kurumsal vizyonu ile uyumlu olarak uzun dönemli gerçekleştirilmesi önemlidir.
- Sadece büyük ölçekli işletmelerin sorumluluğu değildir. Sürdürülebilirlik her ölçekteki ve her sektördeki işletme için temel bir gerekliliktir.
- Sadece operasyonel süreçlerin geliştirilmesi ile sınırlı değildir. Bütünleşik bir yaklaşımla ele alınması önerilmektedir.
- Varılacak son nokta değildir. Sürdürülebilirlik faaliyetleri bir süreç olarak işletmenin ana faaliyetleri ile entegre bir şekilde yürütülmelidir.
- Tek tek ele alınacak ve ardışık olarak çözülecek performans sorunu değildir. Toplumsal ve küresel bir yaklaşımla çözüm bulunabilir.
- Sadece maliyet tasarrufu sağlamak değildir. Bunun çok ötesinde etik ve ahlak çerçevesinde kapsamlı bir kurumsal olgunlaşma göstergesidir.
- Sadece doğal çevreyi korumak değildir. Çevre ile birlikte insana yönelik uygulamaların yürütülmesi gereklidir.
- Şirketlerin tek başına yüklenebilecekleri bir sorumluluk değildir. Tüm dünyanın üzerinde durup düşünmesi gereken küresel bir konudur...

Kaynak: Tokgöz ve Önce, 2009

2. KOMİSYON

ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ (INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING FRAMEWORK- IIRC): TEMEL KAVRAMLAR VE KILAVUZ İLKELER

Prof. Dr. Beyhan MARŞAP

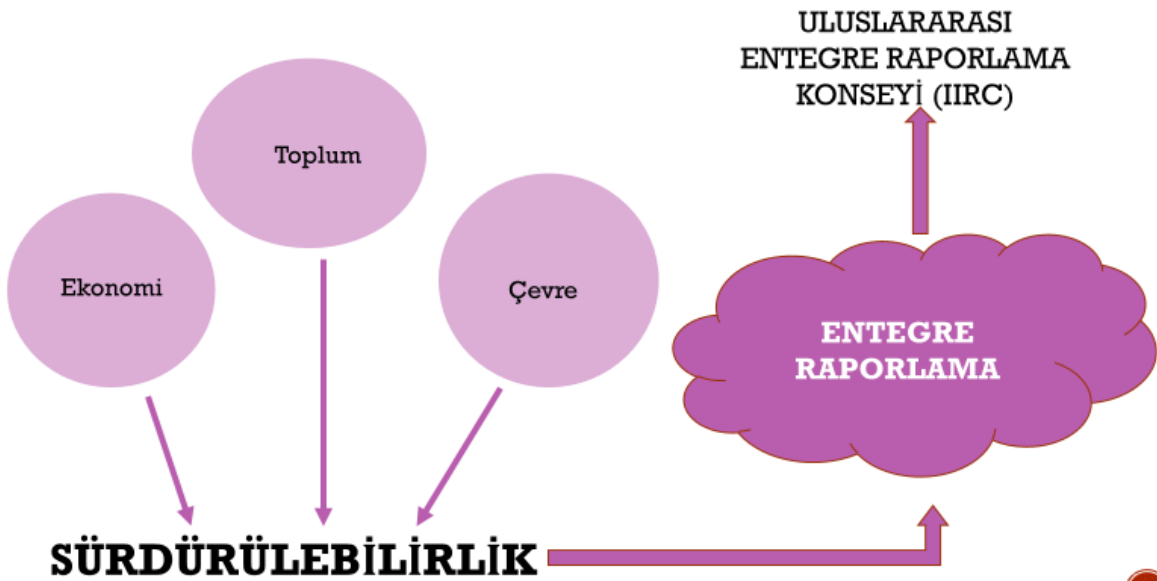
Doç. Dr. Pınar OKAN GÖKTEN

Dr.Öğr.Üyesi Ayşenur ALTINAY

ULUSLARARASI ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ

ULUSLARARASI ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİNİN KULLANIMI TEMEL KAVRAMLAR KILAVUZ İLKELER

Prof.Dr. Beyhan MARŞAP – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç.Dr. Pınar OKAN GÖKTEN - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Ayşenur ALTINAY – Uşak Üniversitesi





★ Aralık 2009'da Londra'da düzenlenen toplantıda Konseyin kurulması önerilmiştir (Owen, 2013, 344).

★ Ağustos 2010'da Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi kurulmuştur (Owen, 2013, 344).



IIRC

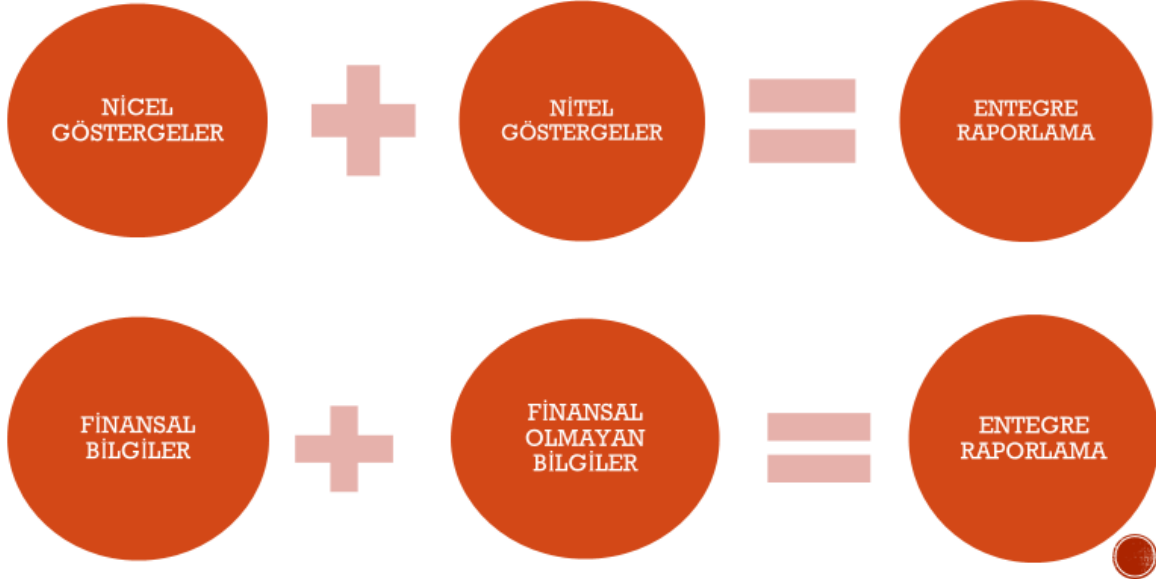
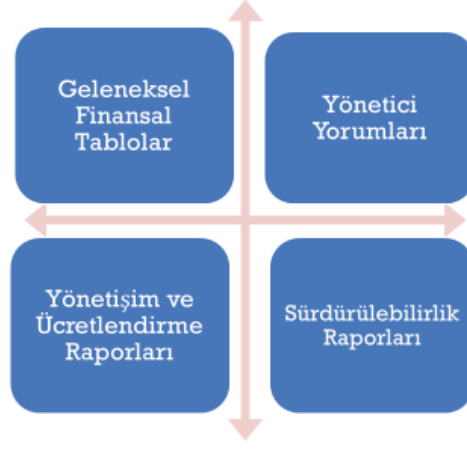


İşletmenin geçmiş ve gelecek dönemlerine ilişkin genel performansı hakkında geniş kapsamlı, kolay anlaşılır ve net bilgilerin sunulmasını sağlamak.

ENTEGRE DÜŞÜNCE & ENTEGRE RAPORLAMA



ENTEĞRE RAPORLAMA 4 RAPORDAKİ BİLGİLERİ BİRLEŐTİRMEKTEDİR



ENTEGRE RAPORLAMADAKİ TEMEL AMAÇ



**YARATILAN /
YARATILACAK
DEĞER**

- Müşteri memnuniyeti
- Yatırımcıların kuruluşla ortaklaşa iş yapma istek ve girişimleri
- Kuruluşun faaliyet gösterdiği pazarda sahip olduğu itibar v.b.

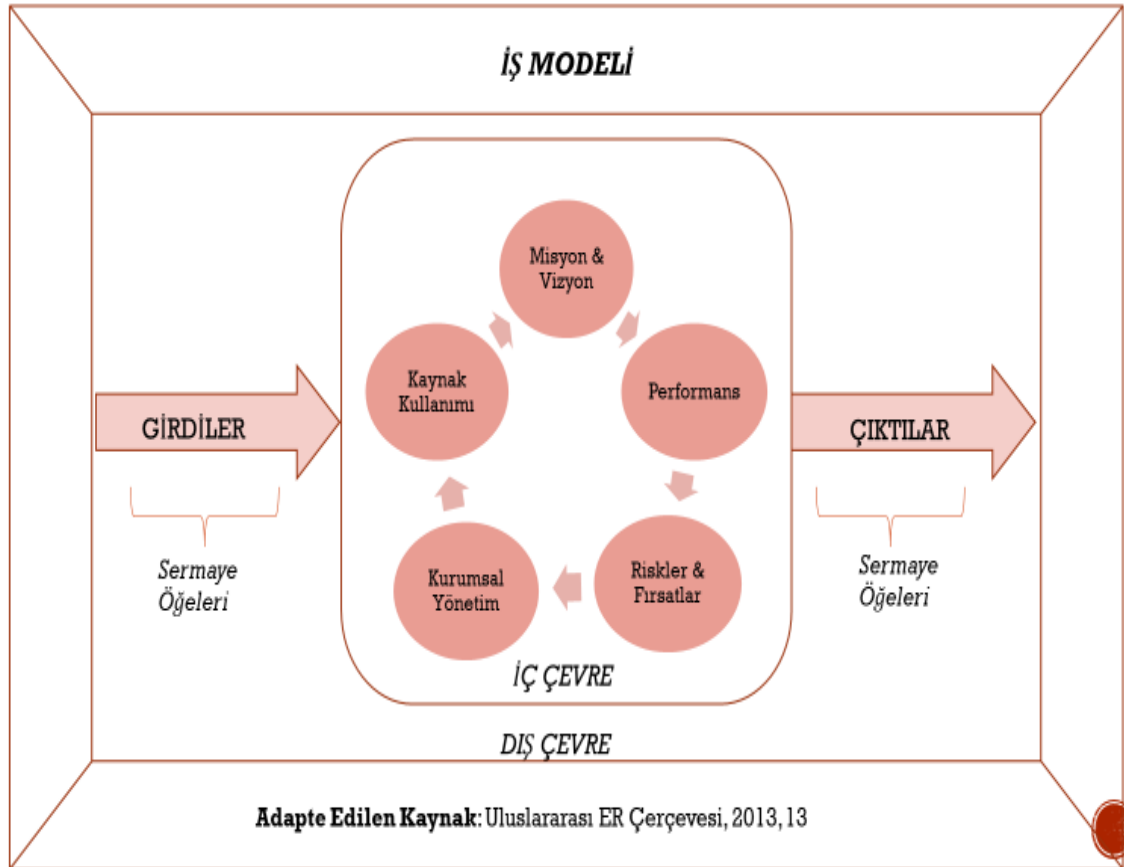
Uluslararası ER Çerçevesinde sermaye unsurları;

- Finansal sermaye
- Üretilmiş sermaye
- Fikri sermaye
- İnsan sermayesi
- Sosyal ve ilişkisel sermaye
- Doğal sermaye

«DEĞER, farklı **sermaye unsurlarından** yararlanılarak farklı **zaman aralıklarında** ve farklı **paydaşlar** için yaratılır.» (Uluslararası ER Çerçevesi, 2013, 11)

- Kısa vade
- Orta vade
- Uzun vade

- Devlet
- Kredi ve Borç Verenler
- Ortaklar
- Müşteriler
- Yatırımcılar
- Toplum
- Çalışanlar v.b.





Uluslararası ER Çerçevesinde Belirtilmiş Olan Sermaye Unsurlarına Yönelik Açıklamalar

	Finansal Sermaye Borçlanma, özsermaye ya da hibeler yoluyla edilen fonlar
	Üretilmiş Sermaye Binalar, karayolları, köprüler, limanlar, altgeçitler v.b.
	Fikri Sermaye Patentler, telif hakları ve lisanslar gibi fikri mülkiyetler
	İnsan Sermayesi İnsanların yeterlilikleri, bilgileri, becerileri, deneyimleri v.b.
	Sosyal ve İlişkisel Sermaye Toplumun ortak değerleri, normları ve davranışları v.b.
	Doğal Sermaye Hava, su, toprak, madenler, ormanlar, tarım ürünleri, balıklar, petrol, doğal gaz v.b.



DEĞER YARATMA



ENTEĞRE RAPORLAMA İLKELERİ



ENTEĞRE RAPORLAMA İLKELERİ

- Kural temelli değil, ilkesel bir anlayıştan hareket etmektedir.
- Bu durum her geçen gün gelişmeyi beraberinde getirmektedir.



İLKE TEMELLİ ESNEK BİR YAPI

- Farklı kuruluşların kendilerine özgü koşullarını ve farklılıkları dikkate alır.
- Paydaşlar tarafından ihtiyaç duyulan bilgiyi esnek ve disiplinli bir formatta sunmayı hedefler.
- Kurumsal yönetim ve raporlama konusunda daha kapsayıcı bir bakış açısı sunar.

“Kurumsal raporlama normu olarak dünyanın en yaygın ve en üst düşünce yapısına ulaşmayı hedefler”



BELİRLEN AMAÇLAR DOĞRULTUSUNDA,

1. Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim
2. Bilgiler Arası Bağlantı
3. Paydaşlarla İlişkiler
4. Önemlilik
5. Kısa ve Öz Olma
6. Güvenirlik ve Eksiksizlik
7. Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik

Prensipier esas alınmaktadır.



YEDİ PRENSİP,

- Bir entegre raporun hazırlanması ve sunumunda ayrı ayrı veya birlikte kullanılabilir.
- Prensiplerin tercihinde yönetici, şirketin, sektörün durumu veya ekonomik şartlara göre davranır.



KILAVUZ İLKELER,

- ✓Başlık ve içerikler bakımından Muhasebenin Temel Kavram ve Politikaları ile uyumludur.
- ✓Mantıksal kurgusu yine bağımsız denetçilerin aşına olduğu uluslararası finansal raporlama standartlarının özünü oluşturan 'gerçeğe uygun değer' yaklaşımından beslenmektedir.



STRATEJİK ODAK VE GELECEĞE YÖNELİM

Bir entegre rapor, kuruluşun stratejisi ve bunun, kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetiyle ve sermaye öğelerini kullanımı ve etkileşimiyle nasıl bir ilgisi olduğu hakkında bilgi sağlamalıdır.

“Sermaye öğelerini her an hazır bir şekilde elde tutma isteğiyle ortaya çıkan maliyetin, bunların hazır olmaması tercihi sonucunda karşılaşılabilecek muhtemel zararlar kıyaslanarak açıklanması gerekir.”



BİLGİLER ARASI BAĞLANTI

- Entegre düşünce
- İçerik öğeleri
- Geçmişten bugüne ve yarına yönelik bakış
- Sermaye öğeleri
- Finansal bilgiler ve diğer bilgiler
- Nicel ve nitel bilgiler
- Yönetim Bilgileri



“Entegre Düşünce: Bir kuruluşun çeşitli işletme ve fonksiyonel birimleri arasındaki ilişkileri ve kullandığı ya da etkilediği sermaye öğelerini aktif şekilde hesaba katmasıdır”



PAYDAŞLARLA İLİŞKİLER

“Bir entegre rapor, kuruluşun temel paydaşlarıyla kurduğu ilişkilerin doğası ve kalitesi hakkında bilgi sağlamalı ve kuruluşun paydaşların meşru ihtiyaç ve isteklerini ne ölçüde anladığını, hesaba kattığını ve karşıladığını göstermelidir.”



ÖNEMLİLİK

“Bir entegre rapor, kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini önemli ölçüde etkileyen konular hakkında bilgi vermelidir.”



KISA VE ÖZ OLMA



Bir entegre raporda konuyla daha az ilgili bilgilerin getireceği karmaşıklık olmaksızın kuruluşun stratejisini, kurumsal yönetimini, performansını ve beklentilerini anlamak için yeterli bağlam sunulur.

GÜVENİLİRLİK VE EKSİKSİZLİK

“Bir entegre rapor, olumlu ya da olumsuz tüm maddi hususları dengeli ve maddi hata olmayacak bir şekilde içermelidir.”



TUTARLILIK VE KARŞILAŞTIRILABİLİRLİK

Zaman içinde tutarlı bir temele dayalı olarak, kuruluşun kendi zaman içinde değer yaratma kabiliyeti açısından, diğer kuruluşlarla karşılaştırılmasına olanak sağlayacak şekilde sunulmalıdır.



ÖRNEK ENTEGRE RAPORLAR

TÜRKİYE



DÜZENLEYİCİ DENETLEYİCİ KURUMLAR- BORSA İSTANBUL (ENTEĞRE FAALİYET RAPORU)

- 13 DEĞER ÜRETİMİ VE STRATEJİ
- 14 NASIL DEĞER ÜRETİYORUZ
- 18 FAALİYET ÇEVRESİ VE DIŞ ETKİLER
- 20 STRATEJİMİZ
- 22 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ
- 24 RİSKLER ve FIRSATLAR
- 28 PAYDAŞLARIMIZ
- 34 ÖNCELİKLİ KONULAR



MÜŞTERİ DEĞER ÖNERMESİ

En iyi teknolojik altyapı ile piyasa katılımcılarına güvenilir, şeffaf, etkin ve yenilikçi işlem platformu sağlamak



ÇALIŞAN DEĞER ÖNERMESİ

Çalışanlara kendilerini sürekli geliştirebilecekleri sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamak



Hızlı ve güvenilir işlem platformu ile yatırımcılara geniş bir yelpazede yatırım aracı sunan, risklerden korunma (hedge etme) imkanı sağlayan, uzun vadeli kaynak ihtiyacında olan reel sektöre ise finansman imkanları sunan Borsa İstanbul'un ikinci entegre faaliyet raporuyla sürdürülebilir iş modeli ve paydaşları için ürettiği değer sunulmaktadır. Raporda sermaye piyasalarını etkileyen dış faktörler ve risklere Borsa İstanbul'un stratejik yanıtı uzun vadeli bakış açısıyla anlatılmakta, öncelikli konular çerçevesinde 2018 faaliyetleri üzerinde durulmaktadır.



PAY SAHİBİ DEĞER ÖNERMESİ

Derin sermaye piyasalarının sonucu olarak güçlü finansal performans, sürdürülebilir gelir akışı ve yapısı sağlamak



TOPLUMSAL DEĞER ÖNERMESİ

Finansman imkânlarının geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi ile istihdamı ve ekonomik büyümeyi desteklemek

KAMU KURUMLARI- YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (ENTEGRE FAALİYET RAPORU)

Strateji ve Değer Yaratma Modeli

- 27 Strateji
- 8 Paydaş Katılımı
- 30 Öncelikli Konular
- 32 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
- 34 Riskler ve Fırsatlar
- 38 İş Modeli
- 40 Değer Yaratma Modeli



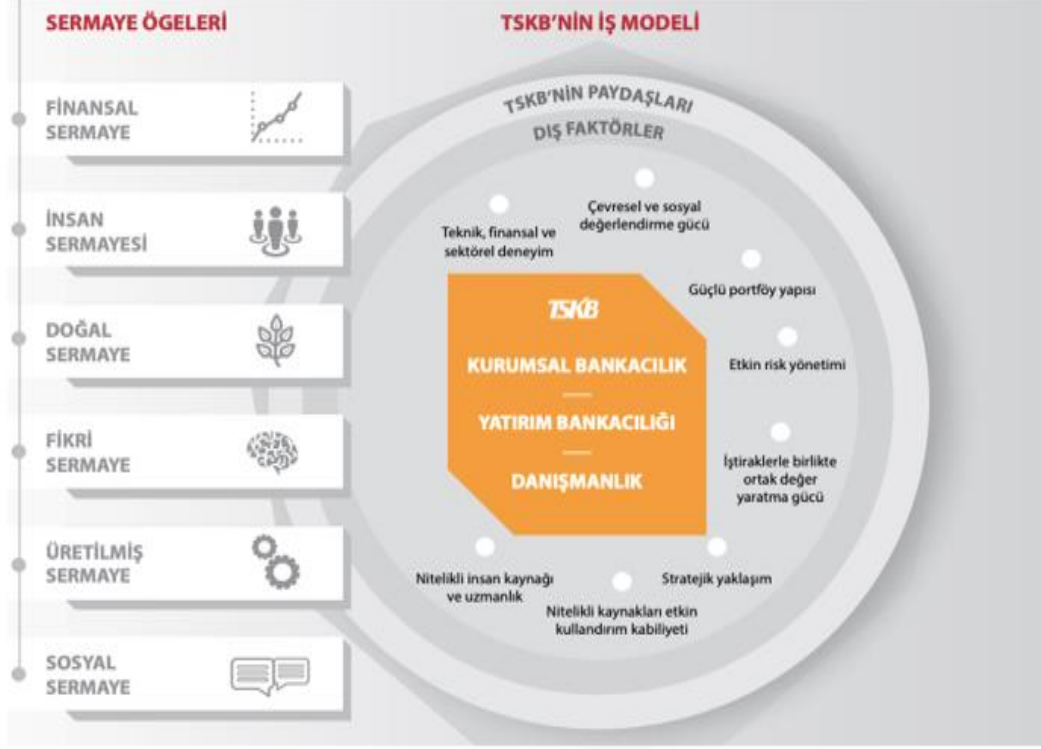
	ODAK ALANLARI VE ÖNCELİKLI KONULAR	ÖNCELİK SIRASI	İLİŞKİLİ SKH'LER
İLİŞKİLİ STRATEJİK AMAÇ (SA) VE STRATEJİK HEDEFLER (SH)	SA-1 Nitelikli Araştırma ve Geliştirme		
	SH-3,4 Nitelikli ve yaygın etkisi olan araştırma projeleri ve yayınların teşvik edilmesi	2	4,9,10,17
	SH-1 Akademisyenlerin gelişiminin desteklenmesi	3	
	SH-2 İş dünyası ve üniversite işbirliklerinin artırılması	4	
	SA-2 Nitelikli Eğitim-Öğretim		
	SH-6 Eğitim-Öğretimde mükemmellik	1	4,8,9,10,12,16,17
	SH-7,8 Mezunların istihdam düzeyinin artırılması	8	
	SH-5,7,8 Öğrenci talebi ve kalitesinin artırılması	9	
	SA-3 Sürdürülebilir Sorumlu Yönetim		
	SH-9,10 Üniversitenin Kurumsal Yönetim İlkeleri (Şeffaf, sorumlu, adil ve hesap verebilirlik) çerçevesinde yönetilmesi	5	8,9,10,12,16,17
	SH-9 Üniversitenin tüm karar ve uygulamalarında çevresel ve sosyal sorumluluk bilincinin önemsenmesi	10	
	SH-9,11 Çalışan memnuniyeti ve çalışanların sürekli gelişiminin desteklenmesi	11	
	SA-4 Sürdürülebilir Kalkınma		
	SH-12 Fırsat eşitliği ve çeşitlilik (cinsiyet, engelli, ırk vb.)	6	5,8,9,10,11,12,13,15,16,17
	SH-12,13 Çevre ve topluma katkı sunulması	7	
	SH-14 Kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri ve ortak projelerin üretilmesi	12	
	SH-14 Paydaşlarla sürekli ve nitelikli iletişimin sağlanması	13	
	SH-14 Mezunlar ile işbirliğinin artırılması	14	

BANKACILIK SEKTÖRÜ- GARANTİ BBVA (ENTEĞRE FAALİYET RAPORU)



TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI

ENTEĞRE FAALİYET RAPORU



ÇİMENTO SEKTÖRÜ- ÇİMSA (ENTEĞRE FAALİYET RAPORU)

03 STRATEJİ VE PAYDAŞLAR

24 Çimsa'nın Stratejisi ve Değer Yaratma Süreci

28 Çimsa İş Modeli

30 Çimsa'nın Ürettiği Değer ve Hedefleri

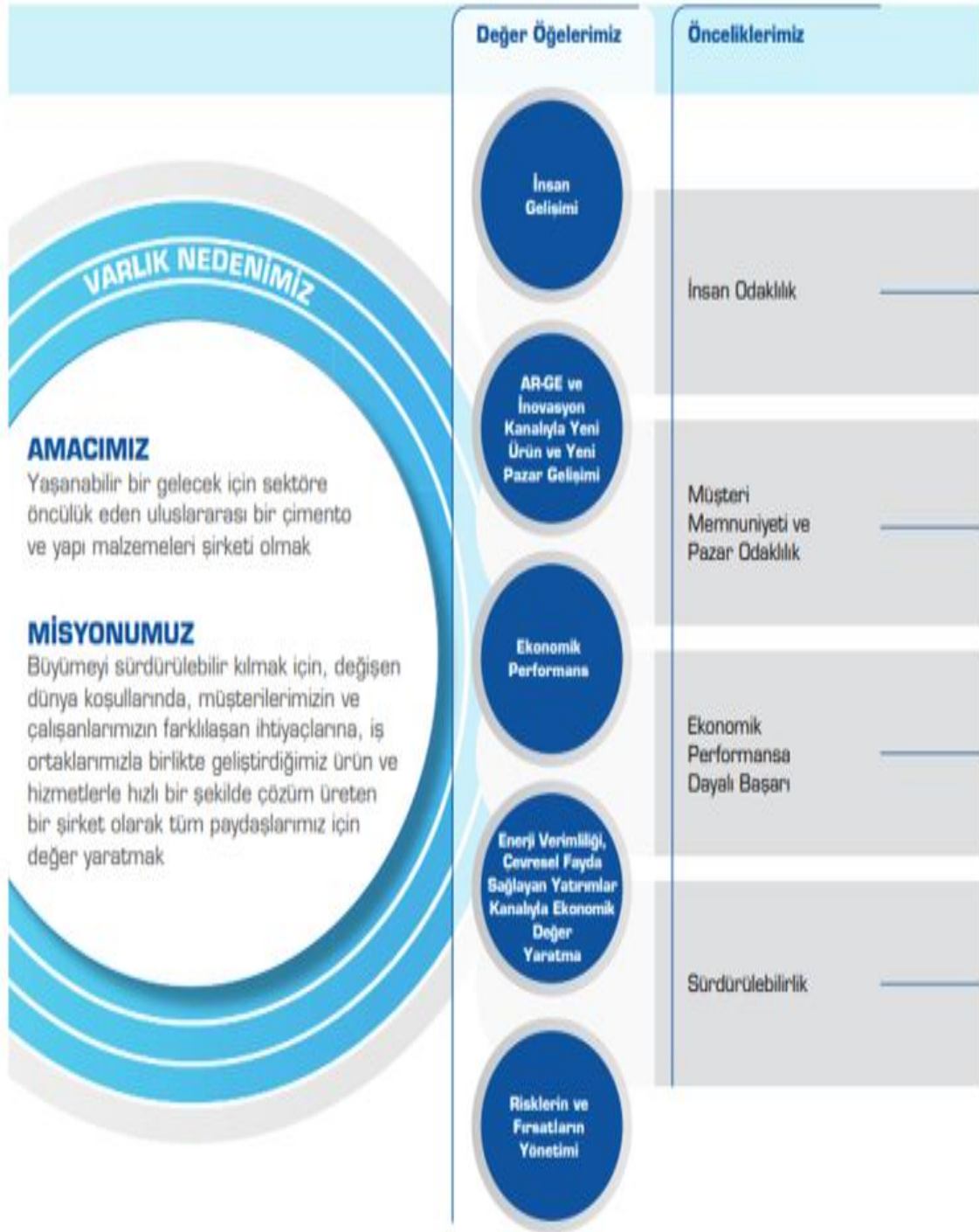
32 İş Modeli - 2018 Yılı Performansı

34 Çimsa'nın Paydaşları, Öncelikleri ve İletişim Kanalları

36 Önceliklendirme Analizi ve Matrisi

38 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Çimsa

39 Çimsa'da Sürdürülebilirlik Yönetimi



STK'LAR-

TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

(ENTEĞRE FAALİYET RAPORU)



- İtibar ve Güvenilirliğimiz
- Eğitim Programlarımız
- Gönüllülerimiz
- Etkinlik Noktalarımız
- İnsan Kaynağımız
- Bireysel ve Kurumsal Bağışçılarımız
- Ana Mal Varlığımız
- Yönetişim ve Operasyonel Yapımız
- Marka Değerimiz
- Eğitim Dostlarımız
- Yerel Paydaşlarımız
- Teknoloji Alanındaki Donanım ve İş Birliklerimiz



YEREL YÖNETİMLER- KADIKÖY BELEDİYESİ (ENTEĞRE RAPOR)

8700 Gönüllü

Kadıköy Belediyesi'ne 21 mahallede destek veriyor.

0

20,000 m²

Kadıköy Belediyesi Kadıköy'e 4 yılda 20,000 m² (20 dönüm) yeşil alan kazandırdı, yapılaşmanın yoğun olduğu ve eski olduğu bir yer için önemli bir ilerleme sağladık.

İDEA Alzheimer Merkezi
19 Mayıs Sosyal Yaşam Evi
Rasimpaşa Sosyal Hizmet Merkezi
2017 yılında hizmete girdi.

Kadıköy Belediyesinin kamuya ve bankalara hiç borcu yok.

+

2017 yılı sonunda
Kadıköy Belediyesinin borcu olmadığı gibi
67,2 Milyon TL hazır değeri mevcut

**Katılımcılık ve
Yenilikçi
Düşünme**

Geleceğe hazırlanmak için
Kadıköy'ün en önemli gücü.

551,000 Kişi

Kadıköy Belediyesinin
2017 yılında düzenlediği
4228 kültürel etkinliğe
katıldı.

**Kadıköy için
Yaratılan Değer**

Kadıköy Belediyesi
sosyal yardımlarından
faydalandı.

17,600 Kişi

**Kadıköy İstanbul'un
Kültür Merkezi**

4,557 Çocuk

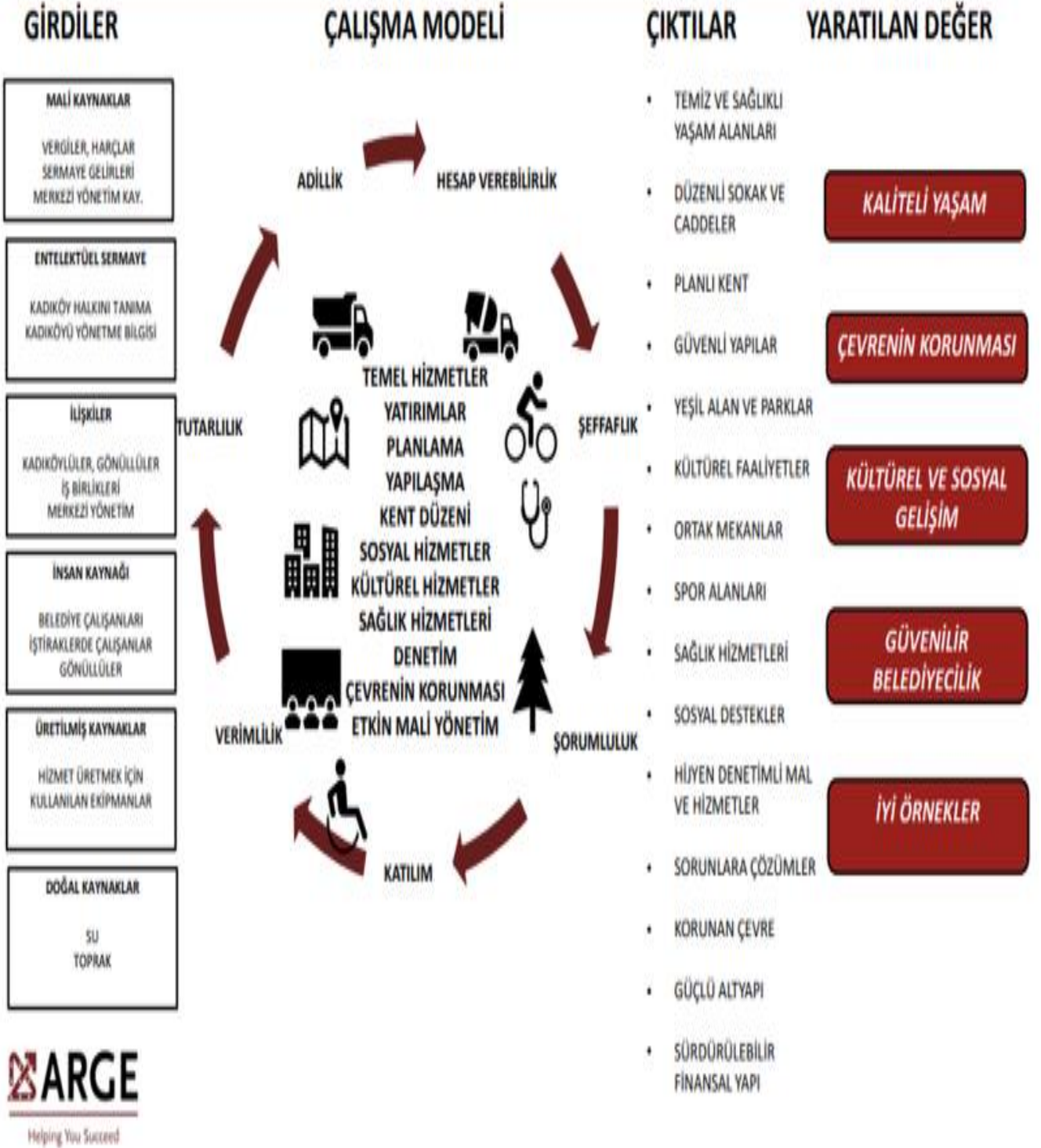
2017 yılında Kadıköy Belediyesinin merkezlerinde
sanat eğitimi aldı.

**2,850 Genç ve
Çocuk**

2017 yılında Kadıköy Belediyesinin
merkezlerinde etüt desteği aldı.



Kadıköy Belediyesi Çalışma Modeli



YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Borsa İstanbul Entegre Faaliyet Raporu
- Çimsa Entegre Faaliyet Raporu
- Garanti BBVA Entegre Faaliyet Raporu
- Gökten, S. ve P. Okan Gökten. Value Creation Reporting: Answering the Question 'Value to Whom' According to the International Integrated Reporting Framework. *Theoretical Journal of Accounting*, 91 (147), s:145-169.
- Kadıköy Belediyesi Entegre Raporu. 2019. <http://www.kadikoyakademi.org/wp-content/uploads/2019/01/Dr.-Erkin-Erimez-Entegre-Raporlama-ve-Kad%C4%B1k%C3%B6y-Belediyesi.pdf> (Erişim Tarihi: 05.02.2019).
- Owen, G. 2013. Integrated Reporting: A Review of Developments and Their Implications for the Accounting Curriculum. *Accounting Education: An International Journal*, 22 (4), s: 340-386.
- Sustainability Reporting for Public Sector. 2005. Global Reporting InitiativeTürkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Entegre Faaliyet Raporu
- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Entegre Faaliyet Raporu
- Uluslararası ER Çerçevesi, 2013, <https://integratedreporting.org/the-iirc-2/>
- Yerel Gündem 21, T.C. Dışişleri Bakanlığı, <http://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 21.01.2019). Yerel ve Bölgesel Hükümet Ağları (LRGs). https://www.ccre.org/docs/overview_paper_cemr_epsu_tk.pdf (Erişim Tarihi: 21.01.2019).
- Yıldız Teknik Üniversitesi Entegre Faaliyet Raporu



3. KOMİSYON VE 4. KOMİSYON

ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ: İÇERİK ÖĞELERİ; ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİNE
GÖRE HAZIRLANAN RAPORLARIN TÜRKİYE VE DÜNYA KARŞILAŞTIRMASI

Prof. Dr. Nalan Akdoğan

Dr. Öğr. Üyesi Banu SULTANOĞLU

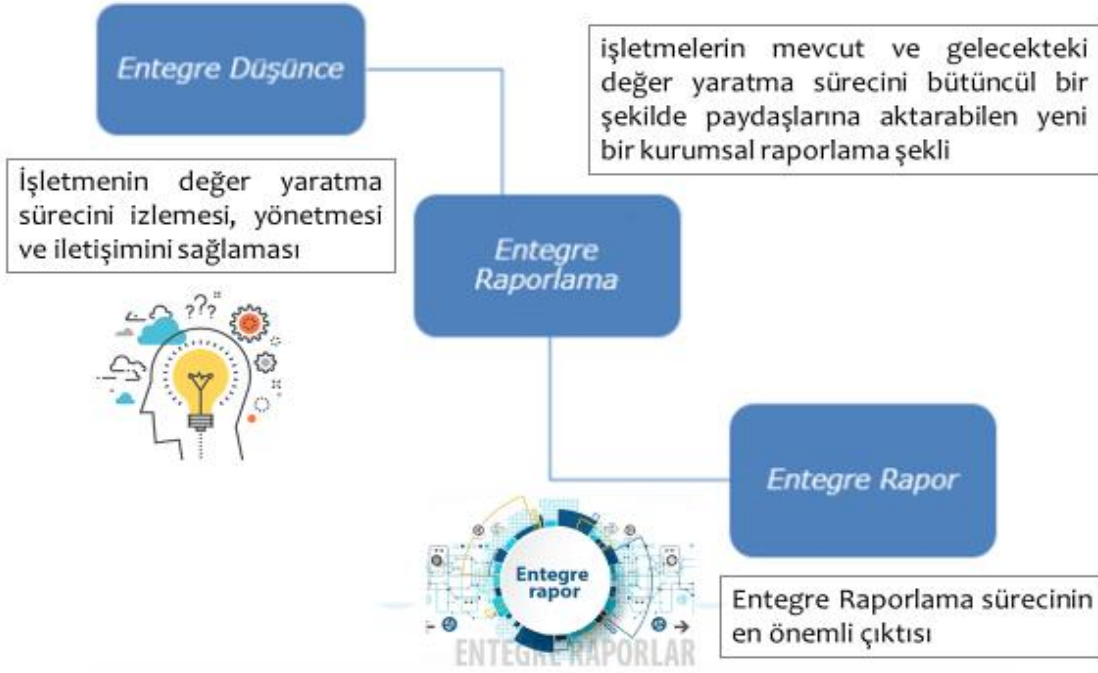


ENTEGRE RAPORLARDAKİ İÇERİK ÖĞELERİNİN TÜRKİYE VE ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRILMASI

Prof.Dr. Nalan Akdoğan Dr. Banu Sultanoğlu
(3. ve 4. Komisyon)



5. Muhasebe Çalıştayı,
Kızılcahamam, 03.01.2020



Entegre Raporlama Tanımları

- “İşletmenin içinde bulunduğu dış çevre bağlamında sürdürülebilirliği esas alan işletme stratejisi, yönetimi, performansı ve gelecekte beklenenlerinin kısa, orta ve uzun vadede paydaşları ve toplum için değere dönüştürülmesinin kısa ve öz bir iletişimi” (Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi - IIRC, 2013)
- “İşletmenin performansının, finansal ve sürdürülebilirlik açısından bütünsel olarak ortaya konulması” (Güney Afrika Entegre Raporlama Konseyi - IRCSA)
- “İşletmenin finansal sermaye sağlayıcılarına mevcut ve gelecekteki değer yaratma süreci için esas olan kilit faktörleri entegre bir şekilde sunmayı hedeflemektir” (Küresel Raporlama Girişimi - GRI, 2014)



- **Entegre rapor hazırlayan bir işletmeden bugün ve gelecekte nasıl değer yarattığını açık, kısa, öz ve güvenilir bir şekilde finansal ve finansal olmayan verilerle açıklaması beklenmektedir**

- ✓ sermaye öğeleri (finansal sermaye, üretilmiş sermaye, fikri sermaye, insan sermayesi, sosyal ve ilişkisel sermaye, doğal sermaye) için hesap verebilirliği güçlendirmek,
- ✓ finansal sermaye sağlayan paydaşlara sunulan bilgilerin kalitesini artırmak,
- ✓ daha birleşik, bütüncül (holistik) ve etkili bir yaklaşım,
- ✓ **Entegre raporun asıl amacı, finansal sermaye sağlayan taraflara bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yaratacağını açıklamaktır.**

- Entegre Raporlama, finansal ve sürdürülebilirlik raporlamalarda kullanılan bilgilerin birleştirilmiş bir özeti değil!
- Kurumsal raporlarda açıklanan bilgilerin de kullanılarak, işletmeye özgü kısa, orta ve uzun vadeli değer oluşum sürecinin ayrı bir rapor olarak sunulmasıdır
- Entegre rapor hazırlanmaya başlandığında, diğer raporlara ihtiyaç duyulmayacağı da düşünülmemelidir.



Dünyada ve Türkiyede Entegre Raporlama

- 2019 yılı itibariyle, dünyada IIRC Veritabanına (IIRC Database) kayıtlı 531 adet entegre rapor var
- IIRC “En İyi Uygulamalar (Leading Best Practices)” raporları 2016’dan bu yana yayınlanıyor
- 12 kurum entegre rapor yayınlamış
- TSKB 2017 raporu ile En İyi Uygulamalar grubunda yer almış
- 2011 - Türkiye Kurumsal Yönetim Derneğinin (TKYD) çalışmaları ile entegre raporlama sürecine geçilmiş
- 2015 - Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA) kuruldu
- 2017 - IIRC ile BIST iş birliği anlaşması imzalayarak, rapor hazırlayan ilk Avrupa Borsası oldu

2018 - Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Uygulama ve Araştırma Merkezi (CFGs), ACCA, KPMG ve ERTA'nın ortak araştırması sonuçlarına göre, işletmelerin

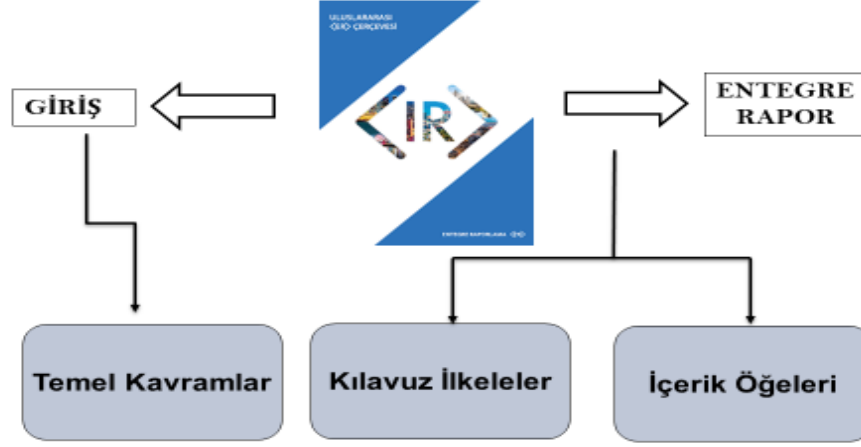
- ✓ %49'u entegre raporlama konusunda bilgi sahibi değil,
- ✓ %15'i entegre rapor hazırlamayı planlıyor
- ✓ %6'sı hazırlık çalışmalarına başlamış
- ✓ %7'si hali hazırda entegre rapor hazırlıyor ve
- ✓ %23'ü entegre raporlama yapmayı düşünmüyor.

Türkiyede ER Yapan Kurumlar

SIRA	FİRMA/KURUM	NİTELİĞİ/GRUBU
1	Borsa İstanbul 2017 2018	Düzenleyici Denetleyici Kurumlar
2	Argüden Yönetişim Akademisi 2015 2016 2017 2018	Sivil Toplum Kuruluşları
3	Garanti BBVA 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
4	Türkiye İş Bankası 2018	Özel Sektör - Şirketler
5	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) 2016 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
6	Çimsa 2016 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
7	Nuh Çimento 2017 2018	Özel Sektör - Şirketler
8	Adana Çimento 2016	Özel Sektör - Şirketler
9	Aslan Çimento 2016	Özel Sektör - Şirketler
10	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) 2018	Sivil Toplum Kuruluşları
11	Kadıköy Belediyesi 2018	Yerel Yönetimler
12	Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Araştırma ve Uygulama Merkezi (CFGs) 2017 2018	Kamu Kurumları

- 2010 - International integrated Reporting Council (IIRC) kuruldu
- 2012 - İlk tartışma metni hazırlandı
- 2013 - Uluslararası Entegre Raporlama <ER> Çerçevesi yayınlandı
- genel kabul görmüş, standart bir format yok, ilke bazlı bir kılavuz niteliğinde
- ER hazırlanmasında, sunulmasında yol gösterecek kılavuz ilkelere ve entegre raporun içerik öğelerine yer verilmiş

- <ER> Çerçevesine göre hazırlanan ER'ler, işletmenin, kurumsal yapısı ve dış çevre, iş modeli, stratejik hedefler, kurumsal yönetim ve bütüncül (Holistic) performansı hakkında kısa, öz ve şeffaf bilgiler içeren raporlar aşağıdaki bilgileri sağlar:
 - ✓ kurumsal görünüm ve dış çevre,
 - ✓ sermaye öğeleri,
 - ✓ kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmak amacıyla dış çevre ve sermaye öğeleriyle nasıl etkileşim kurulduğu
- Türkçe dahil, 11 dilde yayınlanmış



ER Çerçevesi

Temel Kavramlar



- Kuruluş ve Diğerleri için Değer Yaratma
- Sermaye Öğeleri
- Değer Yaratma Süreci

Kılavuz İlkeler



- Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim
- Bilgiler Arası Bağlantı
- Paydaşlarla İlişkiler
- Önemlilik
- Kısa ve Öz Olma
- Güvenilirlik ve Eksiksizlik
- Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik

İçerik Öğeleri



- Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre
- Kurumsal Yönetim
- İş Modeli
- Riskler ve Fırsatlar
- Strateji ve Kaynak Aktarımı
- Performans
- Genel görünüş
- Hazırlık ve sunum temeli

ER Çerçevesi - İçerik Öğeleri

- <ER> Çerçevesi, bir entegre raporda yer alması gereken içerik öğelerine ilişkin konuları liste şeklinde vermek yerine, bu öğelere ilişkin cevaplanması gereken soruları tanımlar
- Her bir öğe birbiriyle bağlantılı olmalı
- Öğelerin Çerçeveedeki sırayla ve birbirinden bağımsız bölümler halinde verilmesi gerekmez, öğelerin birbirleriyle belirgin bir bağlantı kurulmasını sağlayacak şekilde sunulması beklenir

IIRC İçerik Öğeleri	Açıklaması
4A Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre (4.4-4.7)	İşletmenin kurumsal yapısı, faaliyet konusu ve hangi koşullarda faaliyet gösterdiği hakkında bilgi
4B Kurumsal Yönetim (4.8-4.9)	Kurumsal yönetimin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma konusundaki desteği
4C İş Modeli (4.10-4.22)	İşletmenin iş modeli
4D Riskler ve Fırsatlar (4.23-4.26)	Kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen spesifik risk ve fırsatlar
4E Strateji ve Kaynak Aktarımı (4.27-4.29)	İşletmenin belirlediği hedef ve ona ulaşma yolları
4F Performans (4.30-4.33)	Belirlenen stratejik hedeflere ne ölçüde ulaşıldığına ve elde edilen sonuçların sermaye öğelerini nasıl etkilediğine ilişkin performans göstergeleri
4G Genel Görünüş (4.34-4.39)	İşletmenin stratejisini uygularken karşılaştığı muhtemel zorluk ve belirsizlikler ve bunların, iş modeli ile gelecekteki performansı açısından potansiyel etkileri
4H Hazırlık ve Sunum temeli (4.40-4.48)	İşletmenin entegre raporuna dahil edeceği konularının nasıl belirlendiği
4I Genel Raporlama İlkeleri (4.49-4.56)	Maddi konuların ve sermaye öğelerinin açıklanması, kısa, orta ve uzun vade için zaman aralıklarının belirlenmesi, açıklamaların birleştirilmesi veya ayrı ayrı sunulmasında göz önünde bulundurulması gereken hususlar

<ER> Çerçevesinde 4.4-4.7 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluş ne iş yapıyor ve hangi koşullarda faaliyet gösteriyor?



- işletmenin misyonu, vizyonu, temel faaliyetleri ve pazarları, kurum kültürü, etik ilke ve değerleri, sektördeki konumu
- işletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen teknolojik, yasal, ticari, toplumsal, çevresel ve siyasi gibi dış çevre unsurları hakkında bilgi

4B - Kurumsal Yönetim

<ER> Çerçevesinde 4.8-4.9 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluşun kurumsal yönetim yapısı kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini nasıl destekliyor?



- ✓ işletmenin liderlik yapısı, sürdürülebilir bir değer yaratma hedefiyle oluşturulan entegre kurumsal yönetim yaklaşımı ve bu doğrultuda kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan üst düzey yönetim sorumlularının bilgi, beceri ve deneyimleri ile ücret ve teşvik politikaları hakkında bilgi

<ER> Çerçevesinde 4.10-4.22 Bölümlerinde açıklanır

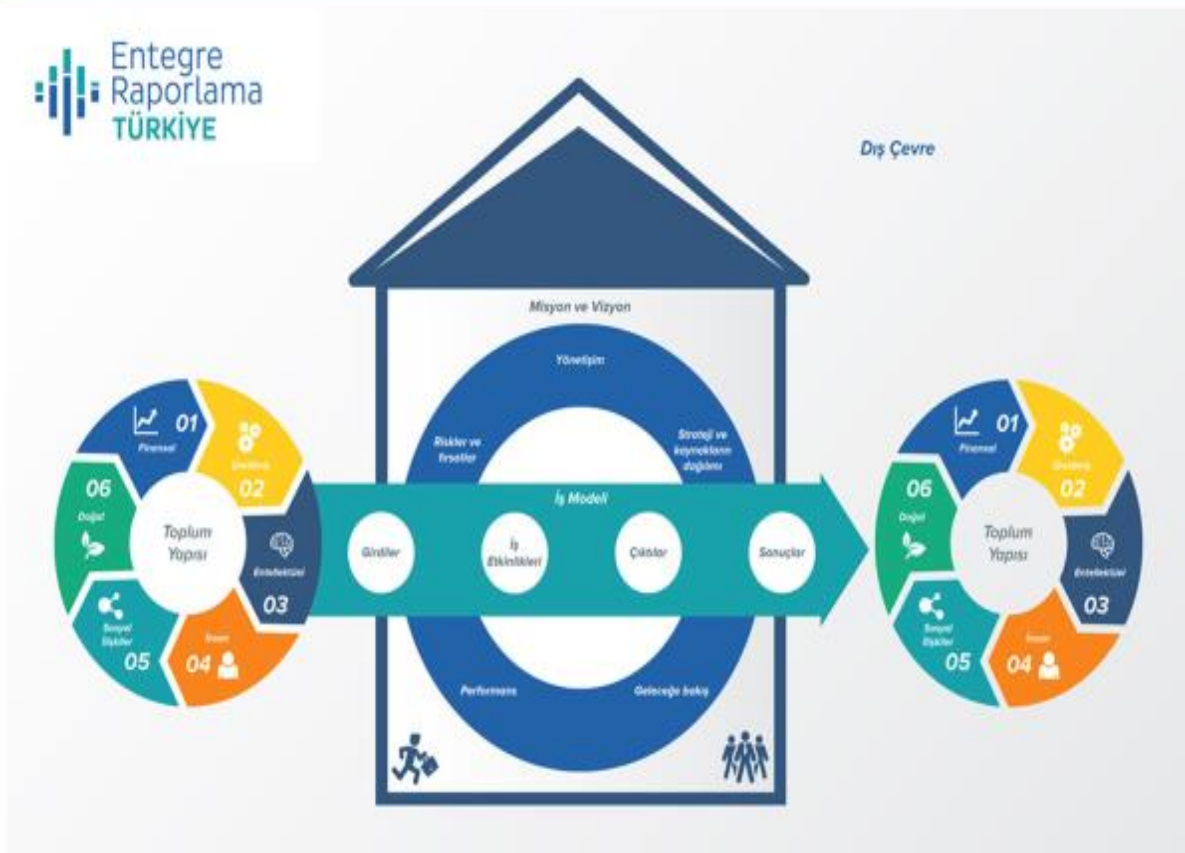
Kuruluşun iş modeli nedir?



- ✓ işletmenin girdileri olarak tanımlanan sermaye öğeleri ile bu sermaye öğelerinin kullanımıyla işletmenin faaliyette bulunduğu pazarda farklı, yenilikçi, değişime açık olmayı hedefleyerek gerçekleştirdiği iş faaliyetlerinin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratan çıktı ve olumlu/olumsuz sonuçlara dönüştürüldüğü iş modeli hakkında bilgi

- İş modeli; girdiler, iş faaliyetleri, çıktılar ve sonuçlar temel alınarak açıklanır
- amaç, kısa, orta ve uzun vadede yaratılacak değer şematik gösterimi ile birlikte nitel ve nicel bilgi sunmak
- sermayelerden girdileri alarak, iş faaliyetleri ve etkileşimleri sonucunda çıktılara dönüştürür
- çıktılar kısa, orta ve uzun dönemde kuruluş, paydaşları, toplum ve çevre için değer yaratır veya tahrip eder (sermaye öğelerindeki olumlu/olumsuz sonuçlar)
- şematik gösterim yapılır

- **Girdiler:** önemli girdiler ve bu girdilerin elde edildikleri kaynaklarla (sermayelere) olan ilişkileri,
- **İş Faaliyetleri:** girdileri hedeflenen çıktılara dönüştüren işletmeyi farklılaştıran, yenilikçi faaliyetleri
- **Çıktılar:** temel ürünler ve hizmetler ile önem sırasına göre atıklar, emisyonlar ve yan ürünler,
- **Sonuçlar:** kaynaklar (sermayeler) ile ilişkili olarak ortaya çıkan iç ve dış ile olumlu ve olumsuz sonuçlar
 - **İç Sonuçlar:** ciro ve nakit akış vb.
 - **Dış Sonuçlar:** müşteri memnuniyeti, vergi ödemeleri, marka bağlılığı ve sosyal ve çevresel etkiler vb.
 - **Olumlu Sonuçlar:** sermaye öğelerinde net artışla sonuçlanan; değer yaratanlar
 - **Olumsuz Sonuçlar:** sermaye öğelerinde net azalmayla sonuçlanan; değeri azaltanlar)



Kaynak: ERTA, 2015

<ER> Çerçevesinde 4.23-4.26 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen spesifik risk ve fırsatlar nelerdir ve kuruluş bunları nasıl ele almaktadır?



- ✓ işletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen iç ve dış kaynaklı risk ve fırsatlarının neler olduğu, bunların gerçekleşme ihtimali, gerçekleşmesi halinde ortaya çıkması öngörülen etkileri ile muhtemel riskleri önlemek ve fırsatlardan değer yaratmak için atılan adımlar hakkında bilgi (Önemlilik İlkesi dahilinde)

4E – Strateji ve Kaynak Aktarımı

<ER> Çerçevesinde 4.27-4.29 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluşun hedefi nedir ve buraya nasıl ulaşmayı amaçlamaktadır?



- ✓ işletmenin kısa, orta ve uzun vadedeki stratejik hedefleri, bu hedeflere nasıl ulaşmadığı planladığı ve bunun için gereken kaynaklar hakkında bilgi

Raporda,

- ✓ kuruluşun stratejisi ve kaynak aktarım planları ile diğer içerik öğeleri arasında bağlantı kurulmalı,
- ✓ stratejik hedeflerin kuruluşun iş modeliyle ne ölçüde uyumlu olduğu ve stratejik planların risk ve fırsatlardan nasıl etkilendiği açıklanmalı,
- ✓ Stratejik hedeflerine ulaşmada rekabet avantajı sağlayan unsurlar da belirtilmeli,
- ✓ işletmede yenilikçiliğe verilen önem, çevresel ve toplumsal konuların kuruluş stratejisine ne ölçüde dahil edildiği açıklanmalı

4F – Performans

<ER> Çerçevesinde 4.30-4.33 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluş, dönem için belirlenen stratejik hedeflerine ne ölçüde ulaşmıştır ve elde edilen sonuçlar sermaye öğelerini nasıl etkilemiştir?



- ✓ işletmenin kısa, orta ve uzun vadedeki stratejik hedeflerine ulaşmak için gerçekleştirdiği faaliyetler ve kaynak aktarımı sonucu ortaya çıkan performansları hakkında nitel ve nicel bilgiler

Raporda,

- ✓ hedefler ile risk ve fırsatlar açısından nitel göstergelerin neler olduğu ve bunların nasıl belirlendiği,
- ✓ işletmenin bağlı olduğu sermaye ögeleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri,
- ✓ kuruluşun paydaşlarının ihtiyaç ve isteklerine ne ölçüde yanıt verdiği,
- ✓ geçmiş performans ile mevcut performansın karşılaştırması ve hedeflerin neresinde bulunduğu bilgisi verilmeli (KPI's)
- ✓ gerekli yerlerde daha ayrıntılı performans bilgileri için kuruluşun diğer kurumsal raporlarına (finansal raporlar veya sürdürülebilirlik raporu gibi) referans verilebilir

<ER> Çerçevesinde 4.34-4.39 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluşun stratejisini uygularken karşılaştığı muhtemel zorluk ve belirsizlikler ve bunların, iş modeli ile gelecekteki performans açısından potansiyel etkileri nelerdir?



- ✓ işletmenin işletmenin kısa, orta ve uzun vadede dış çevresinde karşılaştığı muhtemel olaylar ve belirsizliklerin iş modeli ve gelecekteki performansına etkileri kapsamında yapılan değerlendirmeler hakkında bilgiler

Raporda,

- ✓ işletmenin kısa, orta ve uzun vadede dış çevresinde karşılaşması muhtemel durumlar hakkındaki beklentileri ve etkileri
- ✓ işletmenin halihazırda karşısına çıkması muhtemel kritik zorluklara ve belirsizliklere yanıt vermek için nasıl teşkilatlandığı
- ✓ dış çevre, risk ve fırsatlar ile kuruluşun kullandığı veya etkilediği sermaye öğelerinin bulunabilirliği, kalitesi ve satın alınabilirliği gibi gelecekteki performansını etkileyebilecek hususlar,
- ✓ kuruluşun tabi olduğu yasal veya düzenleyici gereklilikler yer almalı

4H – Hazırlık ve Sunum Temeli

<ER> Çerçevesinde 4.40-4.48 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluş entegre rapora dahil edilecek konuları nasıl belirlemektedir ve bu konular nasıl nicelenmekte veya değerlendirilmektedir?



- ✓ işletmenin yaratmayı hedeflediği değer için odaklanması gereken önemli konuların seçimi ve bunlara ilişkin sunulacak bilgi çeşidi, düzeyi, nicelliğini belirlemek üzere dikkate aldığı önemlilik seviyesini belirleme süreci ve buna göre belirlenen raporlama sınırı hakkında açıklamalar

Raporda,

- ✓ “önemlilik” (materiality) kılavuz ilkesi altında tanımlanan önemli konuların belirlenmesi süreci
- ✓ raporlamanın sınırı ve sınırın ne şekilde belirlendiği
- ✓ Raporlama yapan kuruluşa bağlı olan veya paydaşlara ait risk ve fırsatlara işletmeyi maddi olarak etkiledikleri sürece yer verilir.

4I – Genel Raporlama İlkeleri

<ER> Çerçevesinde 4.49-4.56 Bölümlerinde açıklanır

Kuruluş entegre rapora dahil edilecek konuları nasıl belirlemektedir ve bu konular nasıl nicelenmekte veya değerlendirilmektedir?



- ✓ maddi konuların, sermaye öğelerinin açıklanması, kısa, orta ve uzun vade için zaman aralıkları ile birleştirme ve ayırmaya ilişkin ek açıklamalar ve dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgi

Dünya ve Türkiye Rapor Karşılaştırmaları

Türkiye Rapor Örneği

İşletmeler	4.4 Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre	4.8 Kurumsal Yönetim	4.10 İş Modeli	4.23 Riskler ve Fırsatlar	4.27 Strateji ve Kaynak Aktarımı	4.30 Performans	4.34 Genel Görünüş	4.40 Hazırlık ve Sunum Temeli
Garanti (2018) 626 sayfa	- YK Başkanı'nın Mesajı - Temel Faaliyetleri - Rekabet Yapısı ve Sektördeki Konumu - Ürün Gamı - Temel Finansal Göstergeler - Ortaklık Yapısı	- YK Üyelerinin Listesi, Görevleri ve Önceğişmişleri - YK'nda Genel Cinsiyet, Eğitim ve Deneyim Düzeyi - × Ücretlendirme Bilgisi Mevcut Değil	- Temel Paydaş Gruplarının Tanımı ve Önceliklendirilmesi - Önceliklendirilen Paydaşların Öncelikli Konularla İlgisinin Kurularak Gerçekleştirilmesi - Gerekli Faaliyetlerin Belirlenmesi - İş Modelinin Tanımı - Girdiler, İş Faaliyetleri, Çıktılar ve Sonuçların (Nitel ve Nicel Verilerle) Şematik Gösterimi - Diğer İçerik Öğelerinin Kapsamında Ele Alınan Bilgilere Yönlendiren Bağlantılar	- Öncelikli Konular Çerçevesinde Risklerin ve Fırsatların Belirlenmesi - Risk Yönetimi (Öncelikli Konuların ve Stratejik Hedeflerin Birbirleriyle Bağlantılı Olarak Belirlenen Riskler ve Fırsatların Sunumu)	- Hedeflerin Tanımı ve İş Modelinde Konumlandırılması - 2019 Yılı için Öncelikli Konulara İlişkin Tahminler ve Öngörüler	- Belirlenen Öncelikli Konulara Yönelik Cari Yıl Kalit Performans Göstergelerinin - KPG (KPI) Tahminler ve Geçmiş Yıl ile Karşılaştırılması	- İşletmenin Halihazırda Karşıya Çıkması Muhtemel Kritik Zorluklara ve Belirsizliklere Karşı Aldığı Önlemler	- Önceliklendirme Analizi - Önceliklendirme Matrisi (İşletme ve Paydaşlar Açısından) - Raporlama Sınırı - Sınır Güvence Denetimi

Türkiye Rapor Örneği

TSKB (2018) 302 sayfa	- YK Başkanının Mesajı - Misyon ve Vizyon - Temel Faaliyetleri - Sektördeki Konumu - Ürün Gami - Dış Çevre - Temel Finansal Göstergeler	- YK Üyelerinin Listesi, Görevleri ve Öncevışleri × Önceliklendirme Bilgisi Mevcut Değil	- Temel Paydaş Gruplarının Tanımı ve Paydaş İletişim Kanalları - İş Modelinin Tanımı - Girdiler, İş Faaliyetleri, Çıktılar ve Sonuçların (Nitel ve Nicel Verilerle) Şematik Gösterimi - Dijer İçerik Ögelerinin Kapsamında Ele Alınan Bilgilere Yönelendirin Bağlantılar	- Öncelikli Konular - Çerçevesinde Risklerin ve Fırsatların Tanımlanması - Risk Yönetimi	2019- 2020 Sürdürülebilirlik Hedefleri 2019 Finansal Performans Öngörütleri	- Cari Yıl KPI'ları - İş Modeli Kapsamında Çıktıların Niceliksel ve Niceliksel Sonuçları	İşletmenin Halihazırda Karşısına Çıkması Muhtemel Kritik Zorluklara ve Belirsizliklere Karşı Aldığı Önlemler	- Önceliklendirme Analizi - Önceliklendirme Matrisi (İşletme ve Paydaşlar Açısından) - Raporlama Sınırı - Sınır Güvence Denetimi
-----------------------------	---	--	---	--	--	---	--	---

Çınra (2018) 237 sayfa	- YK Başkanının Mesajı - Misyon ve Vizyon - Temel Faaliyetleri ve Pazarları - Ürün Gami - Temel Finansal Göstergeler - Ortaklık Yapısı	Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu	- Temel Paydaş Gruplarının Tanımı ve Paydaş İletişim Kanalları - İş Modelinin Tanımı - Girdiler, İş Faaliyetleri, Paydaşlar ve Sermaye Ögeleri için Yanıtlan Değerler ve Çıktıların (Nitel ve Nicel Verilerle) Sunulduğu İş Modeli Şematik Gösterimi - Dijer İçerik Ögelerinin Kapsamında Ele Alınan Bilgilere Yönelendirin Bağlantılar	- Öncelikli Konular - Çerçevesinde Riskler, Fırsatlar ve İşletmenin Yaklaşımı - Öncelikli Konular - Çerçevesinde Riskin Tanımı, İşletmenin Yaklaşımı ve İlgili Değer Yararına Ögesi Üçü Bağlantı Tablosu - Fırsat Tanımı, İşletmenin Yaklaşımı Bağlantısını Gösteren Tablo - Entegre Risk Yönetimi	- Sermaye Ögeleri, Değer Ögeleri, Ana Hedefler, KPI'lar, 2018 Performansı ve 5 Yıllık Hedefler - Unvanların Tablo Sunumu - Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)	Gerçekleşen Hedefler ve Paydaşlar için Üretilen Değerler	İşletmenin Halihazırda Karşısına Çıkması Muhtemel Kritik Zorluklara ve Belirsizliklere Karşı Aldığı Önlemler	- Önceliklendirme Analizi - Önceliklendirme Matrisi (İşletme ve Paydaşlar Açısından) - Raporlama Sınırı - Sınır Güvence Denetimi
------------------------------	---	---	--	---	--	--	--	---

- ✓ İşletmeler sermaye öğeleri kullanımını açıklarken kilit performans göstergelerinden (KPI'lar) yararlanmakta,
- ✓ Yabancı işletmelerde daha çok gelecek yıllar için belirlenen hedefler sunulmakta,
- ✓ Raporların sayfa sayılarında büyük farklılık olduğu, sayfa sayısı çok fazla olan raporlarda IIRC Çerçevesinin öngördüğü kısa ve öz olma ilkesine uyulmadığı görülmekte,

Dünya Rapor Örneği

İşletmeler	4.4 Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre	4.8 Kurumsal Yönetim	4.10 İş Modeli	4.23 Riskler ve Fırsatlar	4.27 Strateji ve Kaynak Aktarımı	4.30 Performans	4.34 Genel Görünüş	4.40 Hazırlık ve Sunum Temeli
Avrupa (Marks and Spencer- 2017) 135 sayfa	- YK Başkanının Mesajı - Misyon ve Vizyon - Temel Faaliyetleri ve Pazarları - Ürün Gamı - Temel Finansal Göstergeler	- YK Başkanının Mesajı - YK Üyelerinin Listesi, Görevleri ile Örneği, Cinsiyet, Liyakat ve Deneyimleri - YK Toplantı Sayısı, YK Üyelerinin Katılım Düzeyi - İşletmenin Stratejisi, Değerleri, Paydaşların Katılımı ve Yönetim Konusundaki Faaliyetleri - YK Üyelerine Sağlanan Ücret ve Teşvikler (Nicel Veriler) - Ücretlendirme Politikası	- Temel Paydaş Gruplarının Tanımı ve Paydaş İletişim Kanalları - İş Modelinin Tanımı - Girdiler, İş Faaliyetleri, Çıktılar ve Sonuçların Şematik Gösterimi (Nitel ve Nicel Verilerle) - Diğer İçerik Öğelerinin Kapsamında Ele Alınan Bilgilere Yönlendiren Bağlantılar	- Risklerin Finansal ve Finansal Olmayan Olarak Tanımlanması ve İşletmenin Yaklaşımı	- 2018 Yılı Finansal ve Finansal Olmayan Hedefleri - Hedefler, KPI'lar ve Gerçekleşen Performanslar - Üçlünün Tablo Gösterimi	- Finansal ve Finansal Olmayan KPI'lar - Geçmiş Yıl Hedeflerinin Cari Yıllaki Gerçekleşme Değerleri (Nütle/Nicel Bilgiler)	- İşletmenin Halihazırda Karşıma Çıkması Muhtemel Kritik Zorluklara ve Belirsizliklere Karşı Aldığı Önlemler	* Önemlilik Analizi Mevcut Değil * Raporlama Sınırı Mevcut Değil

Türkiye ve Dünya Rapor Karşılaştırmaları INTEGRATED REPORTING <IR>

- ✓ Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi ile GRI Raporlama Rehberi'nin temel (core) seçeneğine uyumlu olarak hazırlandığı açıklanmakta,
- ✓ Bütün işletmelerin raporlarının ilk bölümü Kurumsal Profil olarak sunulurken, daha sonraki bölümlerin sunum sırası çoğunlukla farklılık göstermekte,
- ✓ Ülkemizdeki işletmelerde ücretlendirme hakkında genel niteliksel bilgi sunumu yapıldığı ancak üst yönetime verilen ücret ve teşviklerin parasal değerlerinin sunulduğu bir bölüme yer verilmemiş
- ✓ “İş Modeli” nin mutlaka bir görsel sunumu ve buna ilişkin açıklamaları,

Türkiye ve Dünya Rapor Karşılaştırmaları INTEGRATED REPORTING <IR>

- ✓ Önceliklendirme (Önemlilik) Analizi Süreci (Önceliklendirme Matrisi)
- ✓ Entegre Düşüncenin dikkate alındığı doğrudan veya dolaylı olarak ifade edilmekte,
- ✓ İşletmeler, “Sürdürülebilirliği” stratejik hedeflere ulaşmada önemli bir bileşen olarak kabul ettiklerini, faaliyetlerini bu bakış açısıyla gerçekleştirdiklerini açıklamakta,
- ✓ İşletmeler sermaye öğeleri kullanımını açıklarken kilit performans göstergelerinden (KPI'lar) yararlanmakta,
- ✓ Yabancı işletmelerde daha çok gelecek yıllar için belirlenen hedefler sunulmakta,
- ✓ Raporların sayfa sayılarında büyük farklılık olduğu, sayfa sayısı çok fazla olan raporlarda IIRC Çerçevesinin öngördüğü kısa ve öz olma ilkesine uyulmadığı görülmekte,

Dünya ve Türkiye Rapor Örnekleri

Group at a glance

Go-Ahead is one of the leading providers of bus and rail services in the UK. We have been delivering high quality passenger transport for the last 25 years.

Our mission

To be the UK's leading provider of high quality, reliable, customer-focused transport, improving the local environment and communities.

Our business model

The diagram illustrates the business model with 'Bus' and 'Rail' services. It highlights two main markets: 'London' (operating 100% of the fleet) and 'Dundee' (operating 100% of the fleet). The model also shows 'Go-Ahead' as the parent company, with 'Go-Ahead' and 'Go-Ahead' as subsidiaries.

Our people

Our fleet employs around 10,000 people in the UK who work in our staff, ensuring their development and ensuring we maintain high standards for our passengers.

Board of Directors

Our Board of Directors have a wide range of skills, knowledge and experience, ensuring effective corporate governance.

Remuneration

The Group's overall remuneration policy is set to attract, retain and motivate high calibre individuals to deliver the best possible performance to the interests of the Company's shareholders and the overall objectives of the business.

For this reason, when setting the remuneration of the Executive Directors, the Remuneration Committee seeks to ensure that the incentive structure does not have the effect of inadvertently encouraging irresponsible behaviour and that a substantial part of remuneration is performance-related.

Part of the Executive Directors' remuneration is based on performance against KPIs.

Our markets

Overall, the economic climate has resulted in difficult trading conditions in many UK cities and our markets have suffered accordingly. However, we have been successful in growing our market share in many areas.

The UK bus market is comprised of two models: the London market which is regulated by Transport for London (TfL) and the rest of the UK which is largely operated as a commercial market. We are the largest bus operator in London and have a good reputation in the rest of the UK.

Our values

Our values are the foundation of our business and are the principles that guide our actions. We are committed to providing high quality, reliable, customer-focused transport, improving the local environment and communities.

Our strategy and KPIs

Our strategy is to provide high quality, reliable, customer-focused transport, improving the local environment and communities. Our KPIs are designed to measure our performance against this strategy.

Sustainability

Sustainability is at the heart of everything we do. We are committed to providing high quality, reliable, customer-focused transport, improving the local environment and communities. We are also committed to reducing our carbon footprint and improving our energy efficiency.

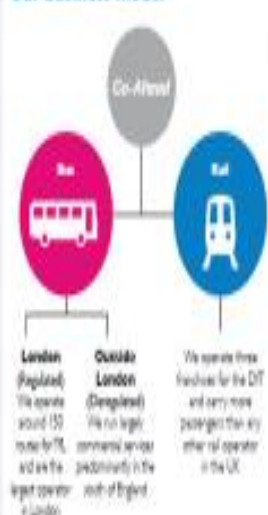
Group at a glance

Go-Ahead is one of the leading providers of bus and rail services in the UK. We have been delivering high quality passenger transport for the last 25 years.

Our mission

To be the UK's leading provider of high quality, innovative, customer-focused passenger transport, delivering the best needs of passengers and communities.

Our business model



Turn to page 4 to read more about our business model

Our performance



Other information used: operating performance, innovation and exceptional items

Our markets

Overview

Whilst the economic climate has resulted in difficult trading conditions in the UK, the bus and rail markets have remained relatively resilient and we have seen continued growth across all our businesses.

Bus

The UK bus market is comprised of two models: the London market which is regulated by Transport for London (TfL) and the rest of the UK which is largely operated on a commercial basis. We are the largest bus operator in London and have a good reputation for being a high quality, cost efficient operator. Our operations outside of London are based predominantly in the south of England where there is a strong demand for public transport.

Rail

The UK rail industry is regulated by the Department for Transport (DfT). The DfT issues tenders for rail franchises and operators enter a competitive bidding process for the right to operate them. The Government is in the early stages of reforming the current rail franchising structure. Twelve franchises will be re-tendered in the next four years, presenting growth opportunities for the Group.

Turn to page 18 to read more about our markets

Our strategy and KPIs

Our strategy is designed to deliver earnings and growth for our investors through the responsible delivery of high quality services. We continuously monitor our performance against financial and non-financial Key Performance Indicators (KPIs) in order to measure progress against our strategy.

Our four strategic principles are:

1. To run our companies in a safe, socially and environmentally responsible manner.
2. To provide high quality, locally focused passenger transport services.
3. To focus our operations in high density urban markets.
4. To run our business with strong financial discipline to deliver shareholder value.

Turn to page 27 to read more about our strategy and to see how we have performed against our KPIs

Our people

Go-Ahead employs around 23,000 people in the UK. We invest in our staff, furthering their development and ensuring we maintain high standards for our passengers.

Board of Directors

Our Board of Directors has a wide range of skills, knowledge and experience, ensuring effective corporate governance.

Turn to page 30 to read more about our people



Mr Patrick Brown
Chairman

David Brown
Group Chief Executive

Keith Down
Group Finance Director

Senior Management

Our experienced senior management teams have in-depth industry knowledge and a strong understanding of the local markets in which they operate.

Turn to page 32 to read more about our people

Remuneration

The Group's overall remuneration policy is set to attract, retain and motivate high calibre individuals to deliver the best possible performance in the interests of the Company's shareholders and the overall objectives of the business.

For this reason, when setting the remuneration of the Executive Directors, the Remuneration Committee seeks to ensure that the incentive structure does not pose risks by inadvertently encouraging irresponsible behaviour and that a substantial part of remuneration is performance related.

Part of the Executive Directors' remuneration is linked to performance against KPIs.

Turn to page 77 to read more about remuneration

Sustainability

Sustainability is at the heart of everything we do. We are committed to running high quality services in a safe, socially and environmentally responsible manner. By encouraging more people to use our buses and trains, we are strengthening our business and the economy whilst helping to reduce road congestion and carbon emissions.

Our approach to sustainability covers five key areas:



Turn to page 42 to read more about our approach to sustainability

Our values

- Our customer focused values are working hard to provide a quality service, understanding our customer's needs, innovating to provide the best customer experience, and working in partnership with local communities.
- Our people focused values are working together as a team, listening, respecting and supporting each other, working hard to be the best we can be, sharing what works and celebrating success.

Governance and risk

Good governance is integral to the way our business is run. The Board is responsible for providing leadership for the Group and is committed to maintaining the highest standards of corporate governance.

Our decentralised management structure enables the Group to be managed in an effective way, with a focus on local customer needs.

Through the Board's management of risk, potential risks to our business are identified, assessed and prioritised. We seek to minimise, monitor and control their probability and impact, whilst maximising their opportunities they present.

Turn to page 29 to read more about governance and to page 38 to read more about risk



Board activity 2012/13

The Board's key priority this year was providing oversight of and challenge to the progress of its strategy to be an international multi-channel retailer. Key activities for the Board during the year included:

Leadership and employees

- Discussed changes in the composition of the Board and its Committees;
- Considered succession planning and approved the appointment of a new executive director and one new non-executive director;
- Reviewed employee engagement across the business – Annual 'Your Say' survey and quarterly pulse surveys; received updates on initiatives taking place across the Company including the BIG Idea, director presentations, roundtable director discussions and Women in Business forums;
- Discussed and reviewed high potential talent across the business, held non-executive director lunches with succession and high performing senior management.

Customers

- Debated and challenged performance in Womenswear. Received and considered updates on the new GM strategy and initiatives across Womenswear;
- Received regular updates from the Customer Insight Unit on the economic environment, the retail sector, competition and customers;
- Considered and approved the launch of M&S Bank current accounts and an in-store branch network.

Strategy

- Two strategic awaydays:
- 1 October 2012: Reviewed investments in the new supply chain programme, considered the future of multi-channel and shopping channels, reviewed the store modernisation programme and the impact and future development of Plan A. Included visits to Castle Donington distribution centre and Cheshire Oaks store;
- 8 February 2013: Held in Istanbul, it provided an opportunity for the Board to meet our franchise partner and review, discuss and develop the International strategy;
- Reviewed the new strategy in GM and the structural changes made across Womenswear. Considered, scrutinised and approved the Group's three year strategic and operating plan;
- Discussed the ongoing store modernisation programme;
- Debated the property strategy and the impact of multi-channel;
- Reviewed the long term funding strategy for the DB pension scheme.

Governance

- Considered, challenged and identified how we continue to manage and monitor risk appetite;
- Reviewed the formal evaluation of the Board and its Committees in 2013, facilitated internally by the Group Secretary;
- Considered, challenged and approved the optimum capital structure for the business;
- Scrutinised and approved a number of capital spending projects;
- Reviewed and challenged the Group's Treasury policies;
- Provided input into the BIS (Business, Innovation & Skills) consultations on the new remuneration and narrative reporting framework;
- Launched an independent investigation into the Q3 leak and reviewed and discussed the recommendations.

Trust and values

- Reviewed and promoted the business values and culture ensuring that they remain relevant and core to the business;
- Considered the impact of the European-wide horsemeat scandal on the food industry and M&S;
- Received updates on the Plan A agenda and reviewed initiatives such as the launch of the Shwopping campaign.

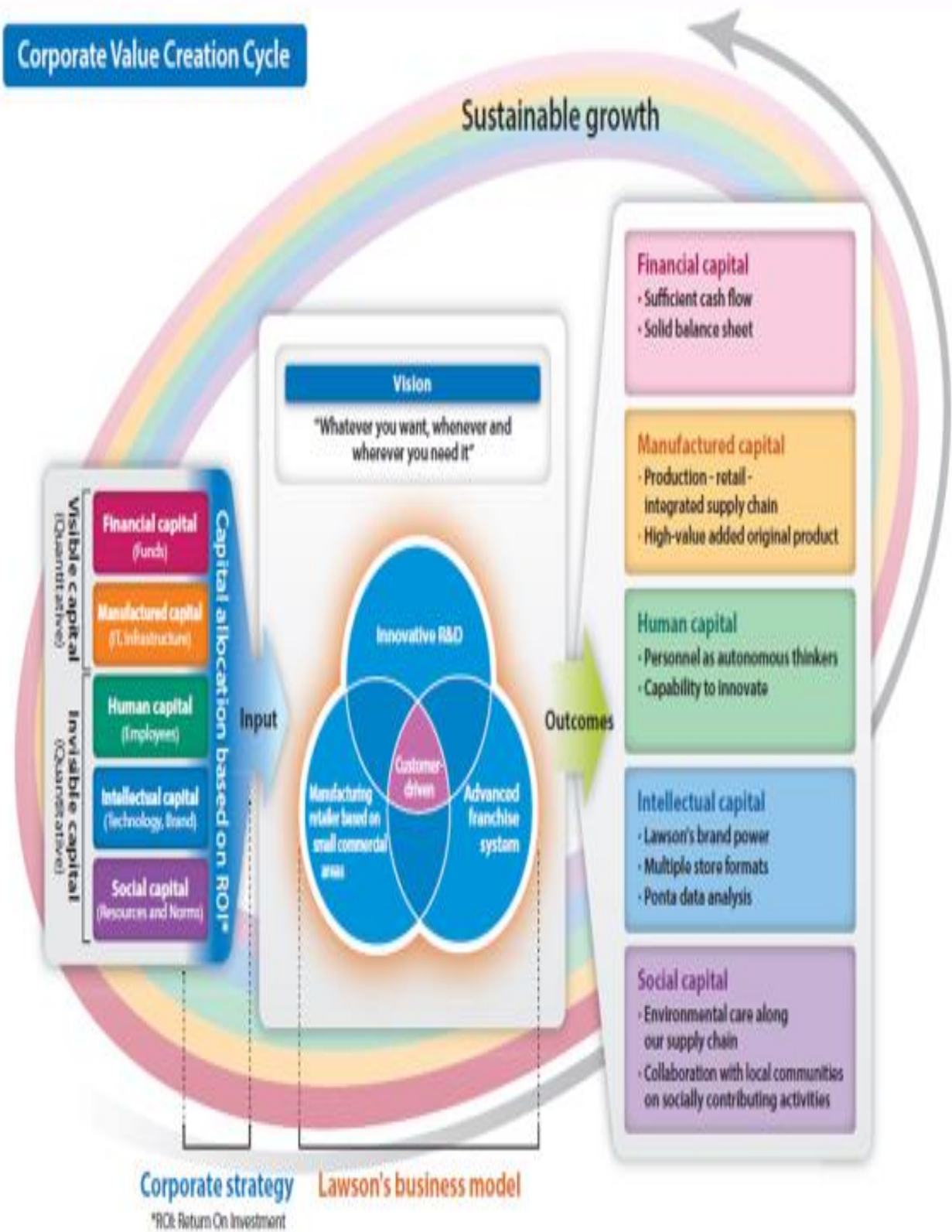
Shareholder relations

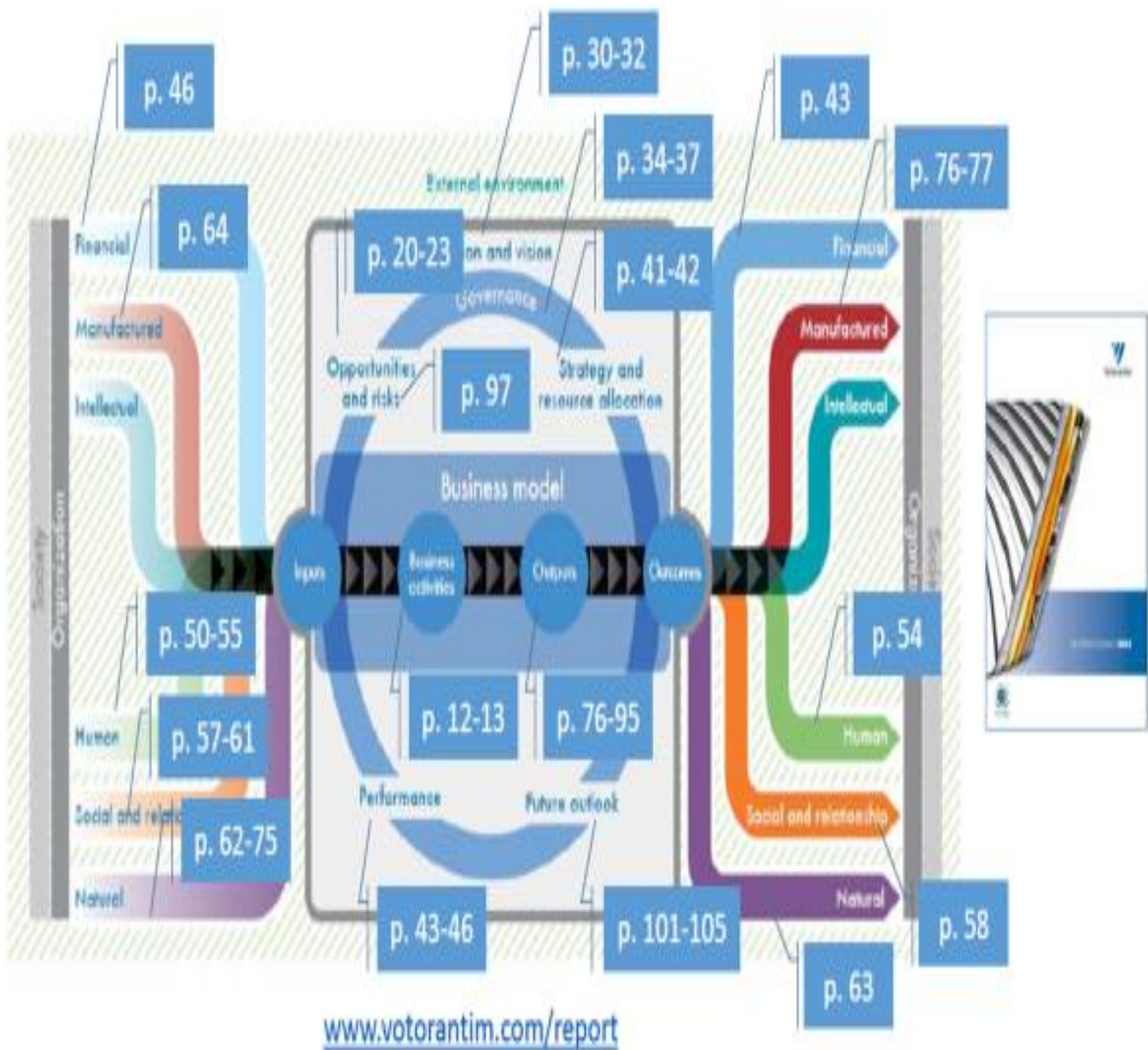
- Discussed the Annual Independent Investor Audit undertaken by Makinson Cowell;
- Actively engaged our top 20 shareholders and investor bodies at our annual governance event in June 2012 in which the Board invited discussion on matters of concern;
- Discussed our International strategy with investors in Istanbul;
- Engaged retail shareholders at the AGM;
- Helped protect our shareholders by launching a share fraud awareness campaign.

Board discussion

Marks & Spencer Governance

Marks & Spencer Governance





our business model and integrated value chain

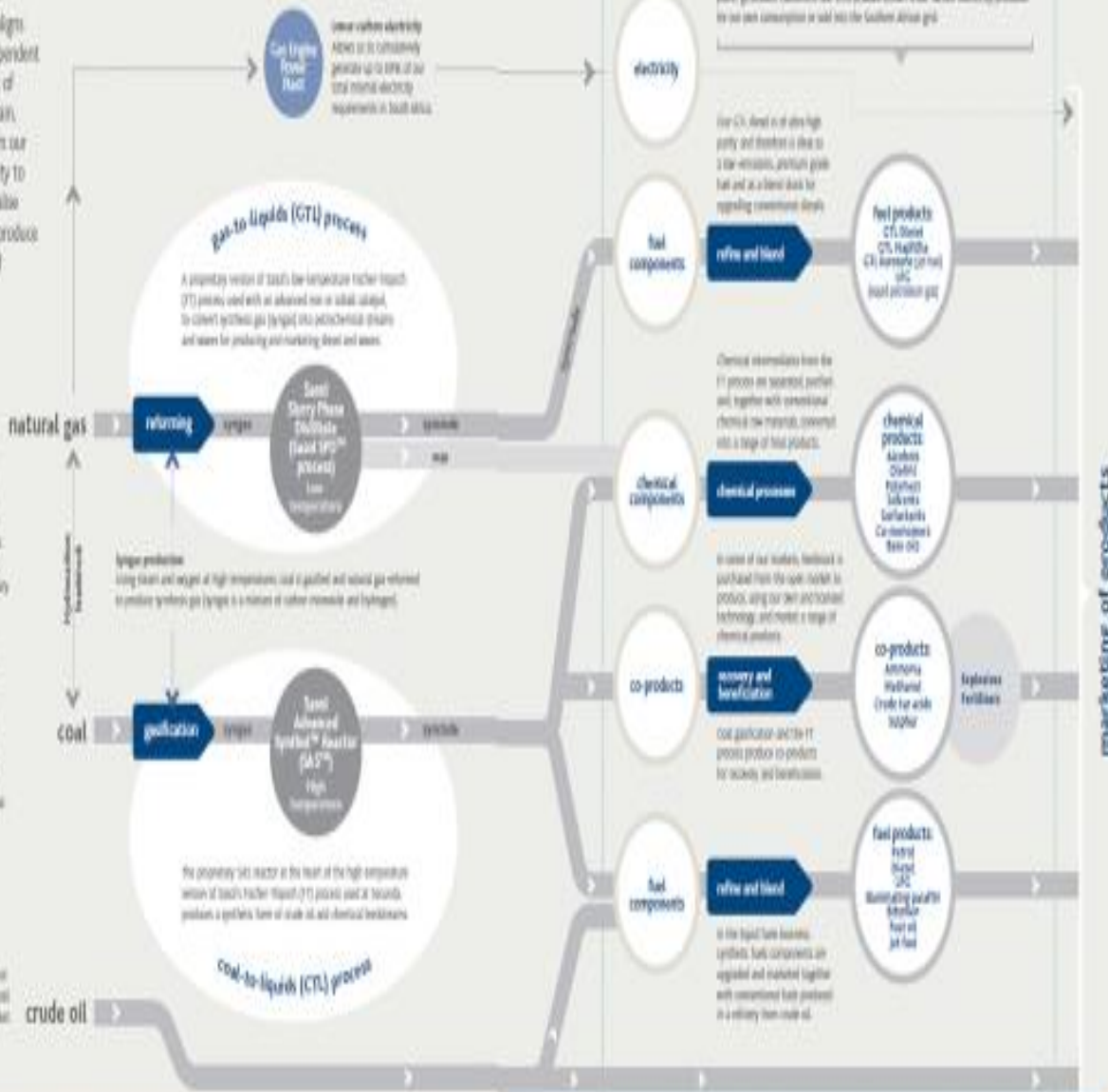
what sets us apart

Our value proposition aligns our diverse and interdependent businesses. At the heart of our integrated value chain, which sets us apart from our competitors, is our ability to develop and commercialise technology at scale to produce bulk fuel, chemicals and electricity.

exploration and production

Through Sasol Petroleum International (SPI) and Sasol Coal, we extract natural gas through the coal-to-liquids process using the Fischer-Tropsch process. In Mozambique, we use this natural gas as our sole hydrocarbon feedstock at our refinery and as a supplementary feedstock to coal at our plants. Sasol extracts its raw materials through its coal mining activities, oil and natural gas exploration, and purchases from the open market. Some raw materials are used directly in various products. Sasol mining supplies most of the feedstock coal required for the coal-to-liquids process in Germany.

Crude oil, coal and natural gas are sent to the open market.



Sustaining our integrated business model

Greenhouse gas (GHG) emissions
Although we have focused not to pursue further coal-to-liquids growth, coal remains an important feedstock for our business complex in South Africa. We are working to reduce our carbon emissions by developing more efficient production processes, and producing our own wind and solar electricity. We also continue to investigate carbon capture and storage solutions.

Water
Recognising that water is an essential resource for our business, we continue to manage water risk within our control and act accordingly on those risks. We are also transparent and accountable about our water usage and availability initiatives. Sasol is partnering with three South African municipalities to explore water beyond our existing limits, to the benefit of all users of the water basin concerned area in which we operate.

Corporate governance
Sound corporate governance structures and processes are applied throughout the organisation. These are provided by the board to be precise in ensuring sustainable growth in the interest of all stakeholders.

Research and innovation
We continue to build on our track record of pioneering innovation in low-carbon developed chemical processes and technologies. We have also developed and patented several low-carbon technologies for use in our production processes. In our exploration and mining, we have developed a number of cost-saving innovations to enhance production, reduce

greenhouse gas emissions, improve safety and efficiency, and develop new products and services. We have also developed and patented several low-carbon technologies for use in our production processes. In our exploration and mining, we have developed a number of cost-saving innovations to enhance production, reduce

our greenhouse gas emissions, improve safety and efficiency, and develop new products and services. We have also developed and patented several low-carbon technologies for use in our production processes. In our exploration and mining, we have developed a number of cost-saving innovations to enhance production, reduce

8

The Crown Estate
Annual Report 2023

How we create value

We are commercially driven, but take a long-term and sustainable view of total return. Our net surplus (profit) goes to the Treasury and we also make a positive economic, social and environmental contribution in the areas where we do business.

Our assets

Our estate ranges across commercial and residential real estate, agricultural land, parkland and forestry, and includes over half of the foreshore and most of the seabed around the UK.

One business, one team,
one common sense of purpose

Asset transactions

We buy, develop and sell property with a view to optimising the value of the estate. We raise capital principally by selling property, as we are unable to borrow the proceeds from which are reinvested in the estate.

9

The Crown Estate
Annual Report 2023

Proactive management

We enhance the value of our portfolio through our core activities of asset, investment, development and property management. We employ teams of specialists with a depth of expertise and knowledge of their markets, which provides us with a source of competitive advantage – a benefit which is passed on to our customers.

Strategic partnerships

Our strategic partnerships provide working capital for the business: continue reinvestment across our portfolio's core areas, where we benefit from competitive advantage potential business.

Long-term portfolio optimisation

We look beyond short-term market volatility and concentrate instead on our medium-to-long-term objectives with a focus on sustainable customer focus and stakeholder engagement.

Making a positive impact

We only invest in the UK and we manage our assets to optimise their value and the total contribution we make.

Our annual net surplus (profit) is paid to the Treasury for the benefit of the nation.

Risk management

Given its socio-economic function and entrepreneurial business operations, Schiphol Group is exposed to strategic, operational, financial and compliance risks. A uniform policy has been developed for controlling these risks. Risk management is an integral part of our business operations.

Our risk management policy is based on the following philosophy:

- The Management Board and management are responsible for developing and testing risk management and internal control systems. These systems have been designed to identify significant risks, monitor the realisation of objectives and ensure compliance with relevant laws and regulations;
- Adequate risk management and internal control systems reduce the likelihood of errors, wrong decisions and surprises due to unforeseen circumstances;
- Risk management is integrated in the line management activities and planning and control cycle;
- A healthy business must take risks. The Management Board bears ultimate responsibility for determining the maximum acceptable level of risk ('risk tolerance').

The management has identified the risks that may affect the achievement of Schiphol Group's objectives as thoroughly as possible. In a number of meetings of the Management Board and the Supervisory Board during 2012, the list of main risks was reassessed. On the basis of this reassessment, the management has reduced the list to ten main risks.

The developments during the global financial and economic crisis have made it clear that risks can occur simultaneously and can also be mutually reinforcing. Schiphol Group is attentive to this multiplier effect. Our risk management system is designed to reduce the adverse effects of the individual risks at an early stage.

Schiphol Group is, to a greater or lesser extent, dependent on what happens within and outside the aviation sector. By making these dependencies transparent, we gain better insight into the risks that are transferred within the chain. This enables us to anticipate chain reactions at an early stage.

Schiphol Integrated Report

Risk management

Given its socio-economic function and entrepreneurial business operations, Schiphol Group is exposed to strategic, operational, financial and compliance risks. A uniform policy has been developed for controlling these risks. Risk management is an integral part of our business operations.

Our risk management policy is based on the following philosophy:

- The Management Board and management are responsible for developing and testing risk management and internal control systems. These systems have been designed to identify significant risks, monitor the realisation of objectives and ensure compliance with relevant laws and regulations;
- Adequate risk management and internal control systems reduce the likelihood of errors, wrong decisions and surprises due to unforeseen circumstances;
- Risk management is integrated in the line management activities and planning and control cycle;
- A healthy business must take risks. The Management Board bears ultimate responsibility for determining the maximum acceptable level of risk ('risk tolerance').

The management has identified the risks that may affect the achievement of Schiphol Group's objectives as thoroughly as possible. In a number of meetings of the Management Board and the Supervisory Board during 2012, the list of main risks was reassessed. On the basis of this reassessment, the management has reduced the list to ten main risks.

The developments during the global financial and economic crisis have made it clear that risks can occur simultaneously and can also be mutually reinforcing. Schiphol Group is attentive to this multiplier effect. Our risk management system is designed to reduce the adverse effects of the individual risks at an early stage.

Schiphol Group is, to a greater or lesser extent, dependent on what happens within and outside the aviation sector. By making these dependencies transparent, we gain better insight into the risks that are transferred within the chain. This enables us to anticipate chain reactions at an early stage.

Sensitivity analysis

Schiphol Group has carried out a sensitivity analysis for a number of important value drivers and the main risks that impact these drivers.

Risk	Value	Starting value 2012	Change	Effect	Impact on	Assumptions
A, B	Number of passengers Schiphol	51.0 million	+/- 1%	10.4 million euros	Total revenue	Impact on income from airport charges and shop and catering revenues: OATransfer passengers ratio, spending per passenger and costs remain constant
A, B, H	Number of flights	423,407	No flights for 1 day	2.9 million euros	Total revenue	Based on average airport charges and spending at the terminal
A, B, D	Airport charges revenues	788 million euros	+/- 1%	7.9 million euros	Total revenue	Unchanged passenger numbers
A, B	Average spending per departing passenger	16.69 euros	+/- 1%	1.0 million euros	Total revenue	Unchanged passenger numbers
E, H	Operating costs	1,013 million euros	+/- 1%	10.1 million euros	Operating result	Starting value relates to total operating costs, excluding impairments
C	Net initial return (NIR) on offices and buildings excluding land	%	- 10% + 10%	83 million euros 69 million euros	Property value	A 10% increase or decrease of the NIR (end of 2012) relating to property, applied to the value of the current real property portfolio of 758 million euros

Risk tolerance

Taking risks is inherent to doing business. The extent to which Schiphol is prepared to tolerate these risks in striving to achieve its objectives varies by objective and by risk category. The fact that Schiphol combines a socio-economic function with entrepreneurial business operations also plays a role in this respect.

Risk tolerance is determined by means of risk limits and corresponding bandwidths applying to the different business activities as specified in various policy documents, manuals and company regulations. Increasing attention is being paid to the possible concurrence and accumulation of different risks.

Sensitivity analysis

Schiphol Group has carried out a sensitivity analysis for a number of important value drivers and the main risks that impact these drivers.

Risk	Value	Starting value 2012	Change	Effect	Impact on	Assumptions
A, B	Number of passengers Schiphol	51.0 million	+/- 1%	10.4 million euros	Total revenue	Impact on income from airport charges and shop and catering revenues: OATransfer passengers ratio, spending per passenger and costs remain constant
A, B, H	Number of flights	423,407	No flights for 1 day	2.9 million euros	Total revenue	Based on average airport charges and spending at the terminal
A, B, D	Airport charges revenues	788 million euros	+/- 1%	7.9 million euros	Total revenue	Unchanged passenger numbers
A, B	Average spending per departing passenger	16.69 euros	+/- 1%	1.0 million euros	Total revenue	Unchanged passenger numbers
E, H	Operating costs	1,013 million euros	+/- 1%	10.1 million euros	Operating result	Starting value relates to total operating costs, excluding impairments
C	Net initial return (NIR) on offices and buildings excluding land	%	- 10% + 10%	83 million euros 69 million euros	Property value	A 10% increase or decrease of the NIR (end of 2012) relating to property, applied to the value of the current real property portfolio of 758 million euros

Risk tolerance

Taking risks is inherent to doing business. The extent to which Schiphol is prepared to tolerate these risks in striving to achieve its objectives varies by objective and by risk category. The fact that Schiphol combines a socio-economic function with entrepreneurial business operations also plays a role in this respect.

Risk tolerance is determined by means of risk limits and corresponding bandwidths applying to the different business activities as specified in various policy documents, manuals and company regulations. Increasing attention is being paid to the possible concurrence and accumulation of different risks.

Sensitivity analysis

Schiphol Group has carried out a sensitivity analysis for a number of important value drivers and the main risks that impact these drivers.

Risk	Value	Starting value 2012	Change	Effect	Impact on	Assumptions
A, B	Number of passengers Schiphol	51.0 million	+/- 1%	10.4 million euros	Total revenue	Impact on income from airport charges and shop and catering revenues: OD/transfer passengers ratio, spending per passenger and costs remain constant
A, B, H	Number of flights	423,407	No flights for 1 day	2.9 million euros	Total revenue	Based on average airport charges and spending at the terminal
A, B, D	Airport charges revenues	788 million euros	+/- 1%	7.9 million euros	Total revenue	
A, B	Average spending per departing passenger	16.69 euros	+/- 1%	1.0 million euros	Total revenue	Unchanged passenger numbers
E, H	Operating costs	1,013 million euros	+/- 1%	10.1 million euros	Operating result	Starting value relates to total operating costs, excluding impairments
C	Net initial return (NIR) on offices and buildings excluding land	%	- 10% + 10%	83 million euros 69 million euros	Property value	A 10% increase or decrease of the NIR (end of 2012) relating to property, applied to the value of the current real property portfolio of 758 million euros

3.3 Stakeholder engagement

3.3.1 Approach
 Identify and track stakeholder engagement also at the heart of our efforts to maintain the sustainability of our business. This is carried out in line with the AA 1000 principles of:

- Inclusivity
- Materiality
- Responsiveness

Our engagement activities fall into two types:

- Direct engagement, including stakeholder dialogues
- Indirect engagement, including stakeholder dialogues

Our engagement activities are designed to reflect and address societal expectations (2012).

We go beyond dialogues, all our major stakeholders, promote and directly engage stakeholders groups that have the potential to affect our operational sustainability or financial performance.

We also engage with our employees and regional stakeholders to help implement an ongoing programme of direct and indirect engagement.

Present outcomes from our operational and strategic stakeholder engagement are reported and communicated through our Sustainability Report, the annual report and other communication channels.

Stakeholder engagement is a key element of our strategy. It is a process that enables us to understand the needs and expectations of our stakeholders and to integrate them into our business decisions. This is done through a variety of channels, including dialogues, workshops, and surveys. The results of these activities are used to inform our strategic planning and to ensure that we are meeting the needs of our stakeholders in a sustainable way.

Figure 3.3 Stakeholder categories

Stakeholders	• Central stakeholders • Potential stakeholders • Stakeholder analysis
Employees	• Employees • Contractors • Employees and contractors' descendants • Organized labour
Society	• Government • Regulatory authorities • Local and labour-related communities • Media, NGOs and other opinion-formers • Potential business partners • Civil society

Strategy 1



BUILDING
a sustainable
physical network

To build a sustainable physical network that offers the flexibility to align to changes in demand

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)



our strategy

DELIVERING
good
customer experiences

To develop and deliver, in an economic and sustainable way, a good customer experience, by providing effective products and services.

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)

Strategy 3



DEVELOPING
and growing
Kiwibank

To ensure long-term value creation for the Group through the further development and growth in Kiwibank.

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)



our strategy

ENSURING
our internal structure
is efficient

To ensure the internal structure, process and frameworks in operation at the New Zealand Post Group are positioned to offer the most efficient and profitable outcome for the Group

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)



ENSURING
our people have
the right skills

To ensure that our people have the skills and capabilities they require to succeed, and to create a culture in the organisation that enables and encourages our people to strive for great customer outcomes

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)



Strategy 6

CREATING
a range of
digital services

To create a range of digital services to meet changing customer needs.

(New Zealand Post Group Limited
Statement of Corporate Intent 2012-2015)

Strategic requirement	Key stakeholders	Stakeholder risk/opportunity	What we measure
The best return on gold	Investors	• Delivery of attractive returns relative to our peers	Free cash flow per share (R)
		• Ability to maintain and grow share value	Total Shareholder Return (TSR) relative to gold price appreciation over 3 years (%)
	Employees	• Ability to finance operations and capital projects • Ability to sustain the reserve ounce base and infrastructure to underpin future production	Performance against peer group

Performance in 2011	Performance in 2012 (incl. Sibanye Gold)	Planning in 2013 (excl. Sibanye Gold)	Impact on CEO remuneration ¹
5.55	-2.00		
1.39	0.08	• Development of a new Investor Charter • Prioritisation of cash generation with respect to current and future production (p14 – 15, 17, 30)	• % of Personal Objectives: 20%
n/a	Implementation starting 2013	• Ongoing operational and strategic Portfolio Review (p34 – 35, 43)	

01 OUR PERFORMANCE IN FY13

Key performance results

FY13 was a difficult year with profit impacted by challenging residential market conditions in FY12 and ongoing portfolio transition. We responded with a number of important strategic decisions to position the business to deliver reliable and growing future returns.



02 Shareholder Annual Review 2013

Stockland Integrated Report

Progress & priorities

FY13 PRIORITY ONGOING ACHIEVED OUTCOME

Last year we committed to

PAST

Affordability

- Use our new processes to shape our product initiatives in FY12.

Customer engagement

- Continue to uphold the positive customer experience across our business units.
- Address key areas of feedback to better meet our customers' needs and improve/maintain our customer satisfaction ratings.

Accessibility

- We will incorporate a relevant metric into State Sales Managers' Key Performance Indicators (KPIs) to meet the requirements of our Liveable Housing Design Policy.

This past year we have

PRESENT

- Maintained our strategy of moving increasingly towards smaller lot and home sizes to maximise affordability.
- Refined our Affordability Index introduced during 2011 and embedded this within our business.
- Delivered house and land packages under \$300,000 within the states we operate in.

- Undertaken customer satisfaction tracking across all key stakeholders: residents, prospective residents, shoppers, retailers.
- Maintained and/or increased high customer satisfaction ratings across all three business units.
- Established ongoing tracking amongst retailers who move into a centre, exit or renew a lease.
- Launched a Retail Customer Relations Management (CRM) system to support increased understanding of our customers and provide a single information source.

- Incorporated a metric related to Liveable Housing Design into State Sales Managers' KPIs.
- Incorporated a section on Liveable Housing Design into our Sales Learning Journal so sales teams are trained to explain and sell the benefits of Liveable Housing Design to customers.

In the coming year our priorities are to

FUTURE

- Continue to develop house and land packages that match the purchasing budgets and requirements of the majority of new home buyers within the markets we operate in.

- Maintain or further increase customer satisfaction across our three business units.
- Address key areas of feedback to better meet our customers' needs.
- Increase insight sharing with our customers, particularly our retailers.

- Continue to promote the benefits of Liveable Housing Design via sales team training and Display Village inclusion where feasible.

Efficient networking – moving more

Read more on page 12

Outlook 2013

The current expectations for 2013 are summarized in the table below:

Expectations for 2013	Expectations for 2012
Operating profit	
• Net operating profit	DKK 1,100 million
• Net operating profit	DKK 1,100 million
Operating profit growth	
• Net operating profit	DKK 1,100 million
• Net operating profit	DKK 1,100 million
Operating profit growth	
• Net operating profit	DKK 1,100 million
• Net operating profit	DKK 1,100 million

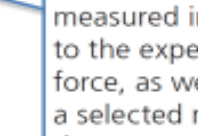
Based on the current expectations for 2013, the operating profit growth is expected to be around 10% measured in local currencies. This reflects significant costs related to the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported operating profit growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.

Novo Nordisk expects sales growth in 2013 of 10-15% measured in local currencies. The effects of the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported sales growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.

Novo Nordisk expects capital expenditures in 2013 of around 10% measured in local currencies. The effects of the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported capital expenditures growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.

Novo Nordisk expects cash flow in 2013 of around 10% measured in local currencies. The effects of the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported cash flow growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.

Novo Nordisk expects free cash flow in 2013 of around 10% measured in local currencies. The effects of the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported free cash flow growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.



For 2013, operating profit growth is expected to be around 10% measured in local currencies. This reflects significant costs related to the expected global launch of Tresiba®, the expanded US sales force, as well as sales and marketing investments in China and in a selected number of countries in International Operations. Given the current level of exchange rates versus the Danish krone, the reported operating profit growth is now expected to be around 7 percentage points lower than growth measured in local currencies.



2018 ENTEGRE FAALİYET RAPORU

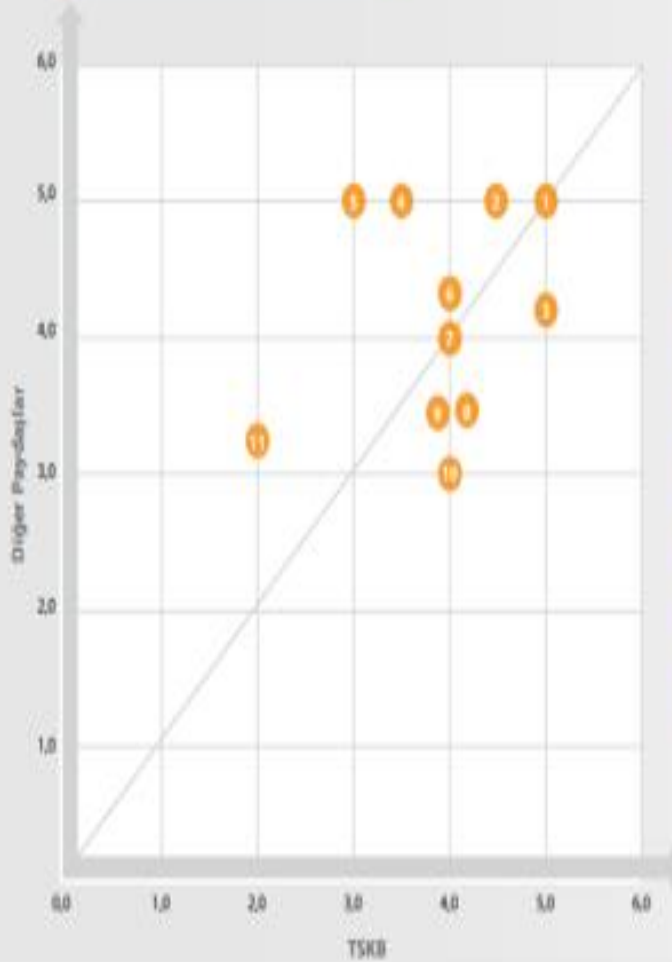
KAPSAYICI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KATKI

ÖNCELİKLİ ALANLARIN ENTEGRE RAPORA YANSIMASI

TSKB'nin öncelikli alanları belirlenirken, paydaş görüşlerini içselleştiren önceliklendirme analizine ek olarak Banka'nın sürdürülebilir iş modelinde belirleyici olan unsurlar da dikkate alınmıştır. Bu unsurlar arasında dış faktörler, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, ekonomik ve sosyal kapsayıcılık odağı öne çıkmaktadır.

Bu yaklaşımın bir sonucu olarak, önceliklendirme analizi anketinde ilk sıralarda yer almayan Sosyal Sorumluluk gibi başlıklar bu raporda detaylı şekilde ele alınmış ve özellikle Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve kapsayıcılık perspektifinde değerlendirilmiştir.

BİRİNCİL ÖNCELİKLER (TSKB ve diğer paydaşlar)



- 1 Çalışanların gelişimine olanak sağlanması
- 2 Bankanın finansal performansını korumaya ve iyileştirmeye yönelik projeler geliştirilmesi
- 3 İklim değişikliği ile mücadelenin finansmanının desteklenmesi
- 4 Banka'nın çevresel ve sosyal etkilerinin yönetimi
- 5 Kalkınmaya yönelik projeler üretilmesi
- 6 Etkin risk yönetimi
- 7 İklim değişikliğine uyumun finansmanının desteklenmesi
- 8 Kurumsal yönetim esaslarına tam uyum
- 9 İstihdama destek
- 10 Kadının güçlenmesine yönelik finansmanının desteklenmesi
- 11 Uluslararası finansal kaynaklarla ilişkilerin geliştirilmesi

SERMAYE ÖGELERİ

GİRDİLER

• FİNANSAL SERMAYE



- Kaynak çeşitliliği
- Kalkınma finansmanı kurumlarından orta ve uzun vadeli fon temini ve kullanımı
- Devlet garantili fonlara ulaşım
- Güçlü sermaye

• İNSAN SERMAYESİ



- Çalışana yatırım
- Fırsat eşitliği
- Sosyal yan haklar
- Çalışan kulüpleri

• DOĞAL SERMAYE



- Kredi süreçlerinde çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi
- Sıfır Karbon Bankacılık
- Sürdürülebilirlik temalı kredilere yoğunlaşma

• ÜRETİLMİŞ SERMAYE



- Kurum faaliyet yapısıyla uyumlu kompakt yerleşke
- Bilgi teknolojisi altyapısı
- Süreçlerde artan verimlilik

• FİKRİ SERMAYE



- Teknik, finansal ve ekonomik perspektife dayanan 3 disiplinli değerlendirme ve analiz gücü
- Sektörel uzmanlık
- İhtiyaca yönelik tema ve ürün geliştirme yeteneği
- Bilgi birikimiyle geliştirilen danışmanlık
- Farklı uzmanlıklara sahip iştirak gücü

• SOSYAL SERMAYE



- Paydaşlarla uzun soluklu etkin iletişim
- Eğitim, kültür ve sanat alanında sosyal sorumluluk projeleri
- Deneyim paylaşımı
- Girişimcilik ve inovasyona destek
- İnisiyatiflere üyelikler ve iş birlikleri

TSKB'NİN DEĞER YARATMA ALANLARI

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSAL PERFORMANS

DENEYİM PAYLAŞIMI

KAPSAYICI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİM SİSTEMİ

İNSAN KAYNAĞINA YATIRIM

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK

KURUMSAL YÖNETİM- RISK YÖNETİMİ

ÇIKTILAR

- %84'ünü yatırım ve APEX kredilerinin oluşturduğu bir portföy
- %16,2 sermaye yeterlilik oranı
- %16 özsermaye karlılığı

%73

Sürdürülebilirlik
temel finansmanının
kredi portföyündeki
payı

- Yönetim kadrosunda: Kadın: %52, Erkek: %48
- Kişi başı yıllık ortalama eğitim saati: 55
- Çalışan memnuniyeti anketine %85 katılım
- Cinsiyet Eşitliği eğitimine katılan çalışan oranı: %33

%52

Kadın çalışan oranı

- Yıllık 13 milyon ton CO₂ emisyonu azaltımına destek
- Son 3 yılda paydaşların 15.000 ton karbon ayak izinin silinmesi
- %100 yeşil enerji kullanımı ve karbon nötr banka

%14

Yenilenebilir
enerji projelerinde
TSKB'nin payı

- Süreçlerde verimlilik
- İştiraklerle entegre hizmet binası
- Sağlıklı, verimli ve ergonomik çalışma ortamı

%10,8

TSKB'nin güncel/
gelecek gelir oranı

- 420'ye yakın TSKB Ekonomik Araştırmalar raporu
- Ekonomi dünyasının yeni bilgi kaynağı TSKB BLOG
- Sürdürülebilirlik endekslerinde yer alma
- Yenilikçi ve ihtiyaca yönelik tema geliştirme

420

TSKB Ekonomik
Araştırmalar
Raporu

- Çevreciyiz.com aracılığıyla sürdürülebilirlik alanında bilinçlendirme
- Eğitimden Üretime burs fonu ile kadınların iş hayatına katılımına destek
- Yarının Kadın Yıldızları projesiyle genç kadın sanatçıların dünya sahnelerinde yer almasına katkı
- APEX kredileriyle yaratılan 6.500 ilave istihdam
- Egit Adımlar ile fırsat eşitliği alanında bilinçlendirme

6.500

APEX kredileriyle
yaratılan ilave
istihdam

Entegre rapor, faaliyet ve sürdürülebilirlik raporlarından farklı olarak, şirketlerin özellikle kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetine odaklanır. Bu sayede, stratejik öncelikler, geleceğe odaklılık, bilgiler arası bağlantı, sermaye öğeleri ve aralarındaki ilişkiler bütünsel olarak ele alınarak entegre düşünce ve davranış biçiminin içselleştirilmesinin şirket açısından önemi vurgulanır.

Değer yaratma süreci, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IRC) Entegre Rapor Çerçevesi metodolojisine göre entegre raporun temel kavramlarından biridir. Banka, 2018 Entegre Faaliyet Raporu'nda

yer verdiği değer yaratma modelini bu metodolojiye uygun olarak kurgulamıştır. TSKB'nin değer yaratma modeli, Banka'nın sermaye öğelerinin oluşturduğu iş modelini özetlemektedir. Bu iş modelinde; TSKB'nin işi konusu faaliyetlerini ifa ederken kullandığı girişler, dış faktörler ve Banka stratejisi çerçevesinde şekillenerek ürün ve hizmetlere dönüşmektedir. Değer yaratma modeli, üretilen katkıyı bir değer ifade ile katma değer; (i) ekonomik, (ii) çevresel, (iii) sosyal ekosistemde ortaya koymaktadır. TSKB'nin değer yaratma modeli, aynı zamanda, Banka'nın ürettiği katma değerün Bileşmiş Nüfuz (BN) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile etkileşimini de betimlemektedir.

SERMAVE ÖGELERİ

FİNANSAL
SERMAVE



İNSAN
SERMAYESİ



DOĞAL
SERMAVE



FİKRİ
SERMAVE



ÜRETİLMİŞ
SERMAVE



SOSYAL
SERMAVE



TSKB'NİN İŞ MODELİ



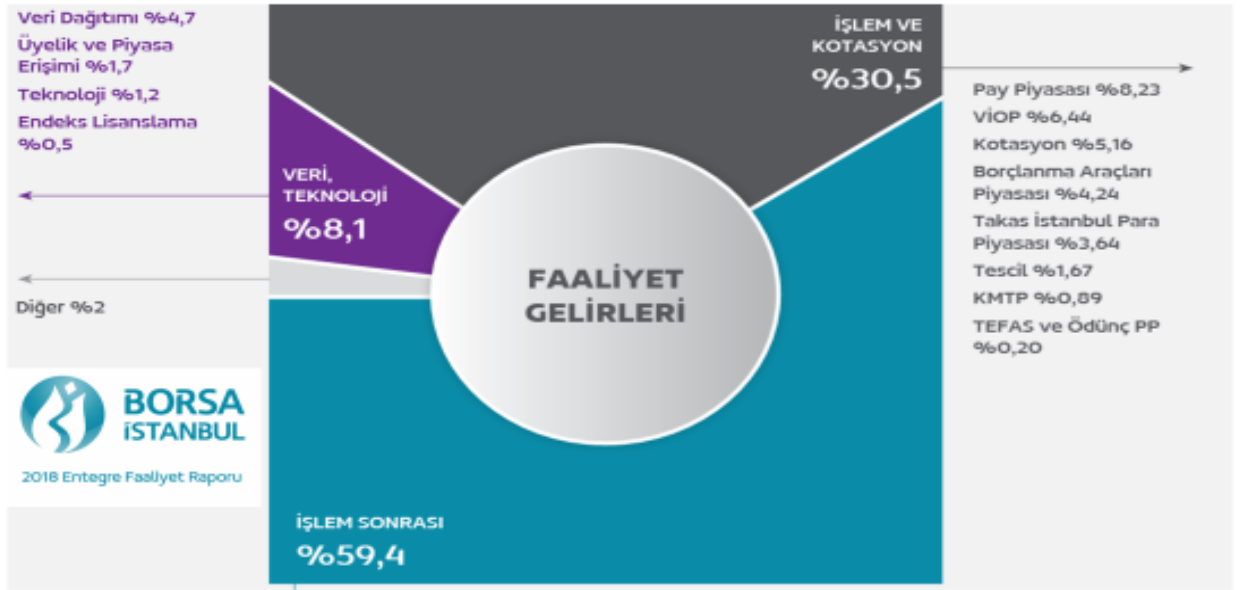
2010 yılında Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne taraf olan TSKB, faaliyetleri ile 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'nden 14'üne doğrudan katkı sağlamaktadır.



SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

HEDEFLERİ





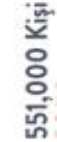
2018 ENTEGRE FAALİYET RAPORU



HAYATTAN HİKAYELER

GARANTİ EMPATİ



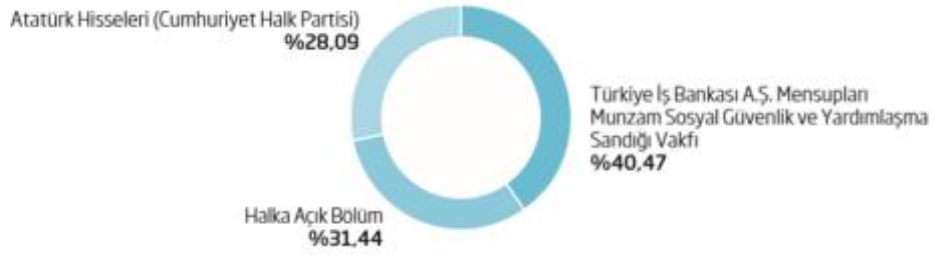


İş Bankası 2018 Entegre Raporu



TÜRKİYE İŞ BANKASI

Ortaklık Yapısı (*)



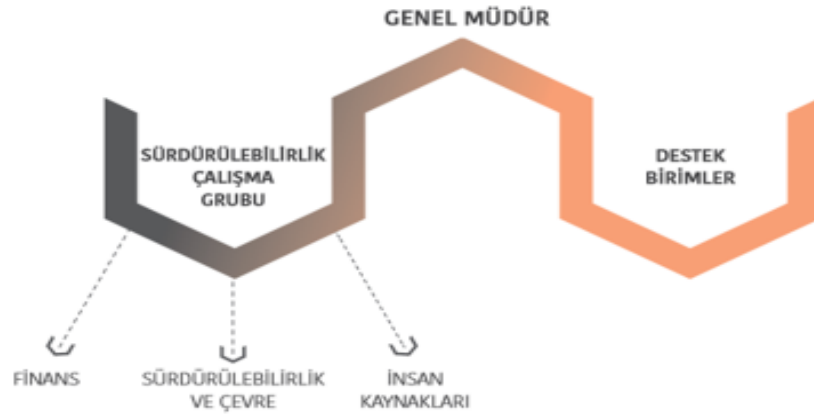
(*) Ortaklık yapısına 31.12.2018 tarihi itibarıyla yer verilmiştir.







Nuh Çimento’da Sürdürülebilirlik Yönetimi





TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI



2018'DE RAKAMLARLA TEGV

191 BİN

Etkinlik Noktalarımızda
Ulaştığımız Çocuklarımız

9 BİN

Aktif
Gönüllülerimiz

25 BİN

Bağışçılarımız

260 BİN

Dijital Platformda
Ulaştığımız Çocuklarımız

KAYNAKÇA

- Abeysekera, I. 2013. "A Template for Integrated Reporting, Emerald Journal of Intellectual Capital", 14 (2).
- Aras, G., Özsözgün Çalışkan, A., Esen E. ve Kutlu Furtuna, Ö. 2019. "Türkiye’de Entegre Raporlama: Mevcut Durum, Paydaşların Algı ve Beklentileri", ACCA, CFGS, KPMG
- Global Reporting Initiative (GRI), 2014. "G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzları- Raporlama İlkeleri ve Standart Bildirimler", <https://surdurulebilirlik.garanti.com.tr/media/1059/turkish-g4-part-one.pdf> (Erişim Tarihi: 06.06.2019).
- International Integrated Reporting Council (IIRC), 2011. "Towards Integrated Reporting Communicating Value in The 21st Century", http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2011/09/IR-Discussion-Paper-2011_spreads.pdf (Erişim Tarihi: 19.06.2019).

- International Integrated Reporting Council (IIRC), 2013. "International Integrated Reporting Framework", December 2013, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf> (Erişim Tarihi: 19.06.2019).
- KPMG, 2012. Integrated Reporting, www.kpmg.com (Erişim Tarihi: 15.06.2019).
- Sultanoğlu ,Banu; Akdoğan, Nalan IIRC çerçevesi kapsamında entegre raporlardaki içerik öğelerinin Türkiye ve uluslararası karşılaştırılması ve entegre raporların düzenlenmesinde sürdürülebilirlik raporlarındaki bilgilerin kullanımı; Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi MODAV 16. Uluslararası Muhasebe Konferansı özel sayı, cilt 22 s 20-46

- Solomon, J. ve Maroun, W. 2012. "Integrated Reporting: The Influence of King III on Social, Ethical and Environmental Reporting", ACCA.

5. KOMİSYON

KARBON SAYDAMLIK PROJESİ KAPSAMINDA İKLİM DEĞİŞKİLİĞİ RAPORLAMASI (CARBON DISCLOSURE PROJECT, CDP)

Prof. Dr. Seval SELİMOĞLU

5. KOMİSYON

“KARBON SAYDAMLIK PROJESİ KAPSAMINDA İKLİM DEĞİŞKİLİĞİ RAPORLAMASI (CARBON DISCLOSURE PROJECT, CDP)”



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

1

5. GÜNCEL MUHASEBE KONULARI ÇALIŞTAYI

“FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN RAPORLANMASI VE DENETİMİNDE SON GELİŞMELER”

5. KOMİSYON “KARBON SAYDAMLIK PROJESİ KAPSAMINDA İKLİM DEĞİŞKİLİĞİ RAPORLAMASI (CARBON DISCLOSURE PROJECT, CDP)”

Sürdürülebilirlik Bağlamında Uluslararası Güvence Standardı
ISAE (GDS) 3410-SERA GAZI BEYANLARINA İLİŞKİN GÜVENCE
STANDARDI

PROF.DR SEVAL KARDEŞ SELİMOĞLU

Anadolu Üniversitesi

3-5 Ocak 2020 Kızılcahamam / ANKARA

SUNUMUN İÇERİĞİ;

- KÜRESEL ISINMA VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
- KYOTO ANLAŞMASI
- ULUSLARARASI VE TÜRKİYE BOYUTU
- SERA GAZI SALIMI (KARBON SALIMI VE KARBON TİCARETİ) MUHASEBESİ
- RAPORLANMASI,
- DENETİMİ

❑ ISAE (GDS) 3410 Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Hizmetleri Standardı ve Denetim Raporu Örneği



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

3

KÜRESEL ISINMA



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

27/02

4



İnsanların çeşitli aktiviteleri sonucunda meydana gelen "sera gazları" olarak nitelenen (karbon dioksit, di azot monoksit, metan, su buharı, kloroflorokarbon) gibi gazların miktarlarının artması sonucunda yeryüzüne yakın atmosfer tabakaları ve katı, yeryüzü sıcaklığının yapay olarak artması "**KÜRESEL ISINMA**" olarak adlandırılmaktadır.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

5

SERAGAZİ TÜRLERİ



Sera Gazı	Küresel Isınma Potansiyeli	Temel Yakma Kaynakları
Karbon dioksit (CO ₂)	1	Fosil yakıtların yakılması; örn: çimento üretimi.
Metan (CH ₄)	25	Yağ ve gaz ekstraksiyonu, işlenmesi; maden, çöp deponi alanı, atıksu ve çamur arıtımı.
Nitro oksit (NO ₂)	298	Adipik asit ve nitrik asit üretimi; atıksu arıtımı, yakma prosesleri
Hidroflorokarbonlar (HFCs) ve Hidrokloroflorokarbonlar (HCFCs)	77 - 14,800	Buzdolabı üretimi ve kullanımı
Perflorokarbonlar (PFCs)	7,390 - 17,200	Buzdolabı üretimi ve kullanımı; Al ve Mg ergitme
Sülfür hekza florür (SF ₆)	22,8	Alüminyum ve magnezyum ergitme; yüksek voltaj elektrikli ekipmanlar

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

6

Trends in Global Emissions (2010)

Boden, T.A., G. Marland, and R.J. Andres (2010). Global, Regional, and National Fossil-Fuel CO₂ Emissions.



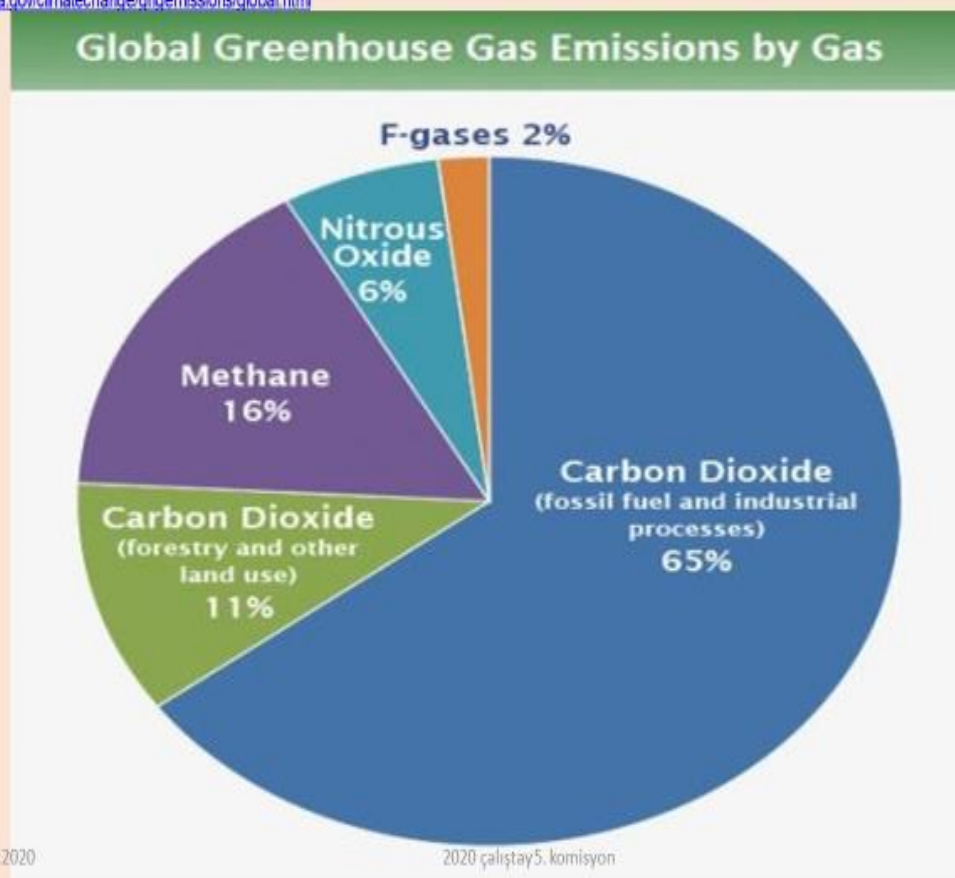
27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

7

Global Greenhouse Gas Emissions by Gas (2018)

<http://www.epa.gov/climatechange/ghgemissions/global.html>



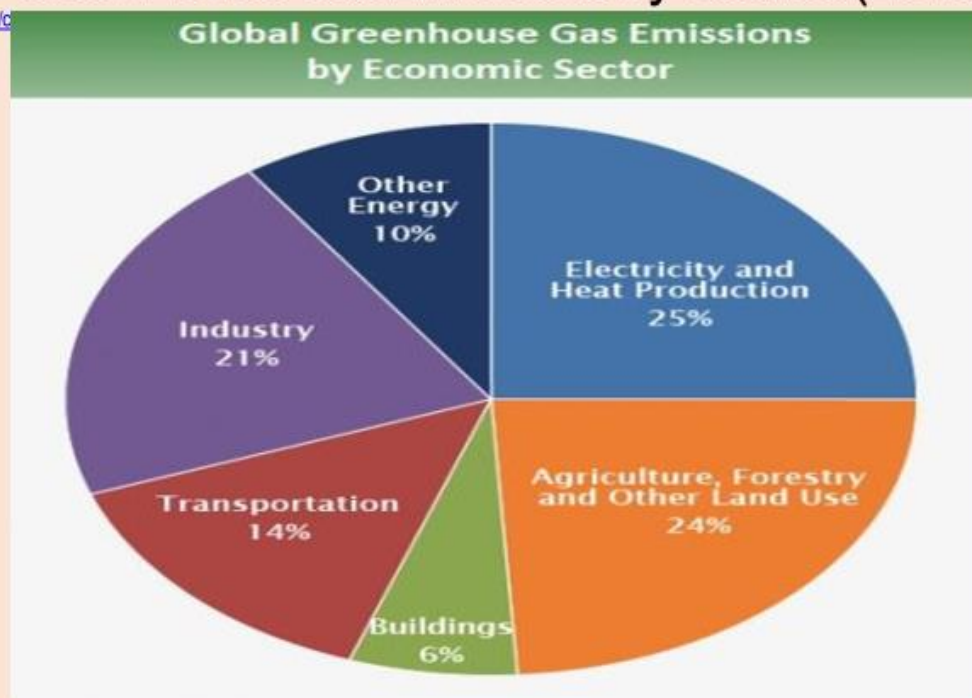
27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

8

Global Greenhouse Gas Emissions by Source (2018)

<http://www.epa.gov/c>

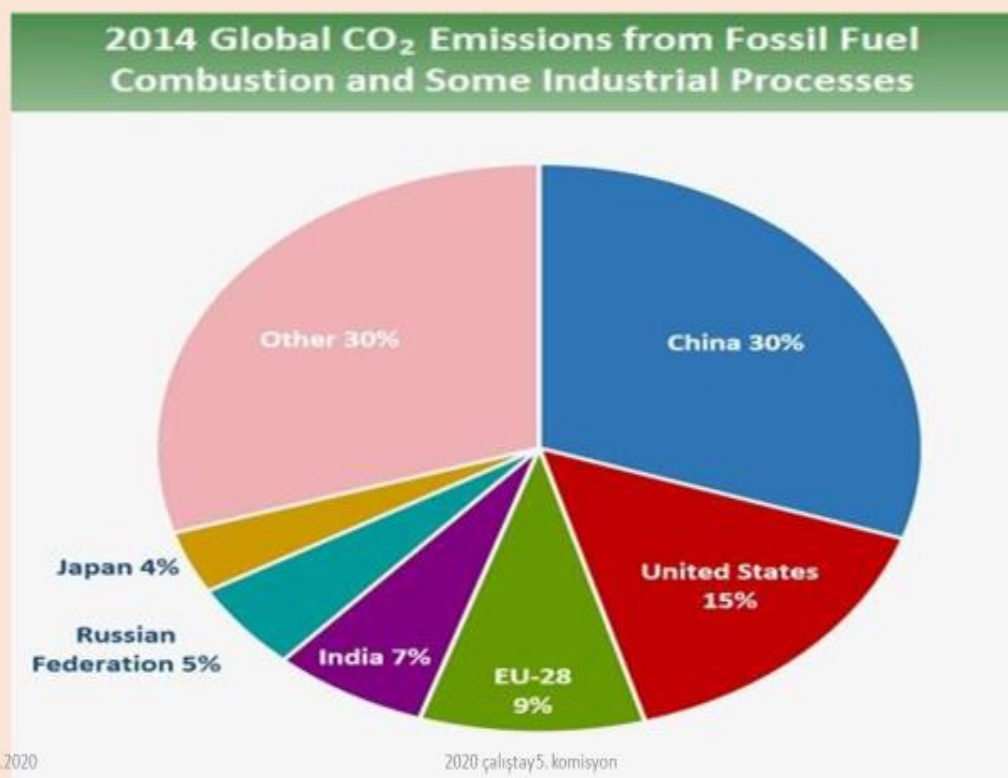


27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

9

2018 Global CO₂ Emissions from Fossil Fuel Combustion and some Industrial Processes (million metric tons of CO₂)



27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

10

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK=ORTAK GELECEĞİMİZ



Sustainability is about ensuring a better quality of life for everyone, now and for generations to come

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

11

ORTAK GELECEĞİMİZ

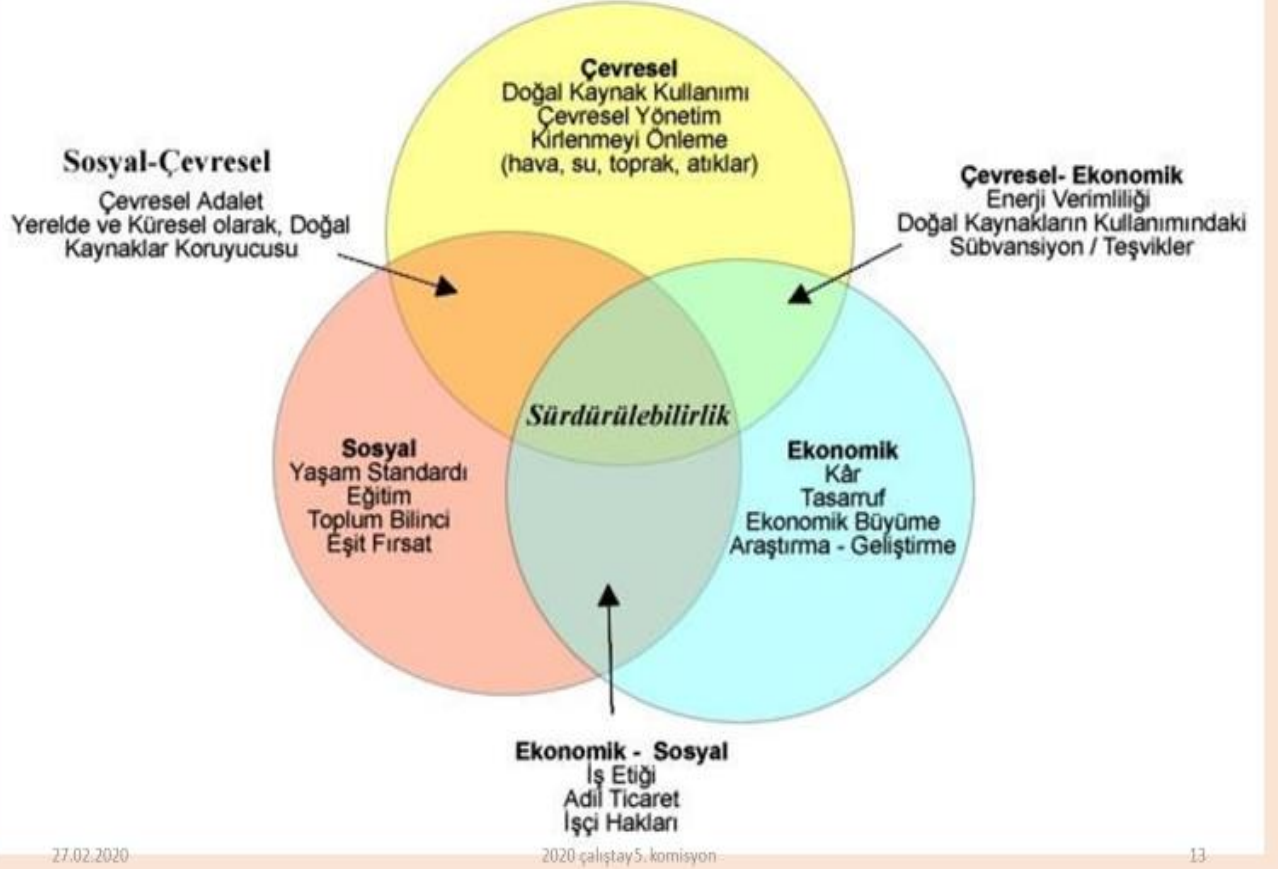
- Küresel anlamda kamuoyunun sürdürülebilirlik kavramıyla tanışması Birleşmiş Milletler bünyesinde çalışan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun **1987** yılında yayımladığı **"ORTAK GELECEĞİMİZ"** isimli rapor sayesinde oluşmuştur.
- Bu raporda **sürdürülebilirliğin tanımı şu şekilde yapılmıştır: İnsanlık; doğanın gelecek kuşakların gereksinimlerine cevap verme yeteneğini tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçları temin ederek, kalkınmayı sürdürülebilir kılma yeteneğine sahiptir.**



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

12



TARİHÇE

➤ Haziran 1992 Rio Deklarasyonu:

Rio Konferansı

Birleşmiş Milletler ve

Avrupa Topluluğu ülkelerinin de içinde

bulunduğu 184 ülkenin taraf olduğu

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi

21 Mart 1994 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

➤ Rio Deklarasyonu sonrasında imzalanan diğer bir önemli belge de **1997 KYOTO PROTOKOLÜDÜR.**



KYOTO PROTOKOLÜNE DOĞRU

- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin karar alma organını: **TARAFLAR KONFERANSI(COP)** oluştur.
- Sera gazı salınımlarının düşürülmesi yönünde, gelişmekte olan ülkeler tarafından verilen taahhütleri yetersiz bulmuş ve 1995 Mart-Nisan aylarında Berlin'de gerçekleştirilen 1. Taraflar Konferansı, taahhütlerin güçlendirilmesi ve bağlayıcılığı olması için bir tartışma süreci başlatmıştır.
- 2 yılı aşan bir sürecin sonunda, Kyoto'da toplanan 3. Taraflar Konferansı, 11 Aralık 1997 tarihinde Kyoto Protokolü'nü kabul etmiştir.



27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

15

KYOTO PROTOKOLÜ AMACI

yürürlük tarihi: 16 Şubat 2005/ 2020 'de son buluyor

- Kyoto Protokolü, sera etkisi yaratan gazların salımlarını (emisyon) kısmak üzere sanayileşmiş ülkelere çeşitli hedefler belirleyen uluslararası bir anlaşma.
- Sera etkisi yaratan gazlar, kısmi de olsa, küresel ısınmanın, yani küresel ısının yeryüzündeki hayatı tehdit edecek derecede artmasının nedenleri arasında gösteriliyor.
- 1997 yılında oluşturulan protokol, 1992'de imzalanan bir çerçeve anlaşmada belirlenen ilkelere dayanıyor.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

16

Kyoto Protokolü Hedefi Nedir??

- Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik uluslararası tek çerçeve.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi içinde imzalanmıştır.
- Bu protokolü imzalayan ülkeler, karbon dioksit ve sera etkisine neden olan diğer beş gazın salınımını azaltmaya veya bunu yapamıyorlarsa salınım ticareti yoluyla haklarını arttırmaya söz vermişlerdir.
- Kyoto Protokolü şu anda yeryüzündeki 160 ülkeyi ve sera gazı salınımlarının %55'inden fazlasını kapsamaktadır. Kyoto Protokolü ile devreye girecek önlemler, pahalı yatırımlar gerektirmektedir.
- Kyoto Protokolü'ne Mayıs 2010 itibariyle 191 ülke ve Avrupa Birliği taraf olmuştur
- ABD, dünyada protokolü imzalamayan tek ülke
- Kanada ise 2011 açıklaması ile Kyoto'dan resmen çekilen ilk ülke olmuştur.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

17

Sözleşmeye göre;

- Atmosfere salınan sera gazı miktarı %5'e çekilecek,
- Endüstriden, motorlu taşıtlardan, ısıtmadan kaynaklanan sera gazı miktarını azaltmaya yönelik mevzuat yeniden düzenlenecek,
- Daha az enerji ile ısınma, daha az enerji tüketen araçlarla uzun yol alma, daha az enerji tüketen teknoloji sistemlerini endüstriye yerleştirme sağlanacak, ulaşımda, çöp depolamada çevrecilik temel ilke olacak,
- Atmosfere bırakılan metan ve karbon dioksit oranının düşürülmesi için alternatif enerji kaynaklarına yönlenecek,
- Fosil yakıtlar yerine örneğin bio dizel yakıt kullanılacak,
- Çimento, demir-çelik ve kireç fabrikaları gibi yüksek enerji tüketen işletmelerde atık işlemleri yeniden düzenlenecek,
- Termik santrallerde daha az karbon çıkartan sistemler, teknolojiler devreye sokulacak,
- Güneş enerjisinin önü açılacak, nükleer enerjide karbon sıfır olduğu için dünyada bu enerji ön plana çıkarılacak,
- Fazla yakıt tüketen ve fazla karbon üreten daha fazla vergi alınacaktır.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

18

Kyoto Protokolü Esneklik Mekanizmaları

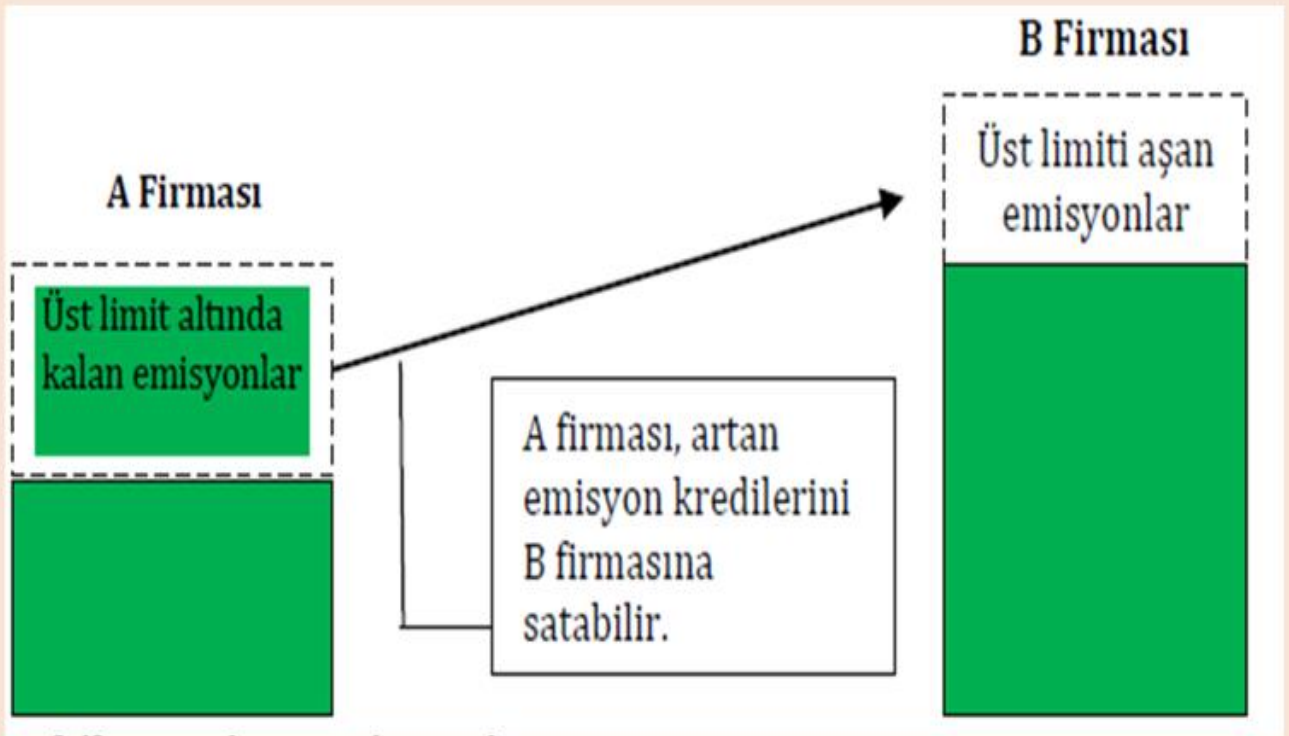
* Kyoto Protokolü'nü diğer uluslararası çevre sözleşmelerinden farklı kılan en önemli özelliklerinden birisi de **hedeflere ulaşmak için tanımlanan “Esneklik Mekanizmalarıdır.”** Bu esneklik mekanizmaları, taraf olan gelişmiş ülkelerin ulusal emisyon hedeflerini en az maliyetle yakalayabilmeleri için yeni olanaklar sunmuştur. Serbest piyasa kökenli bu olanaklar, her ülkenin kendi sınırları içinde sera gazı salınımlarını kontrol altına alıp azaltma çalışmalarına ek olarak önerilen esneklik mekanizmalarıdır.

- 1.Ortak Uygulama
- 2.Temiz Kalkınma Mekanizması
- 3.Emisyon Ticareti

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

19



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

20

Tablo 2: Kyoto Protokolü Esneklik Mekanizmaları

Mekanizma Türü	Kyoto Protokolü Maddesi	Katılımcı Ülkeler		Geçerli Karbon Birimi
		Yatırımcı (Alıcı)	Ev sahibi (Satıcı)	
Temiz Kalkınma Mekanizması (CDM)	12. Madde	Ek-B Ülkeleri	Ek-I Dışı Ülkeler	Sertifikalandırılmış Emisyon (Salım) Azaltımı (CER)
Ortak Yürütme (JI)	6. Madde	Ek-B Ülkeleri		Emisyon Azaltım Birimi (ERU)
Emisyon Ticareti (ET)	17. Madde	Ek-B Ülkeleri		Tahsislendirilmiş Miktar Birimi (AAU)

Kaynak: ÇOB, 2008: 18.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

21

- **Ortak Uygulama:** Bu mekanizma dahilinde, protokolün EK-B listesinde yer alan herhangi bir gelişmiş ülke, **listede yer alan başka bir gelişmiş ülkenin** toprağında sera gazı emisyonunu azaltmaya yönelik bir projeyi uygulayabilir, bunun sonucunda kazanılan karbon kredisini kendi emisyon hedefine ulaştırmak için saydırabilir.
- **Temiz Kalkınma Mekanizması:** Bu mekanizma içinde, EK-B listesinde yer alan herhangi bir gelişmiş ülke, **protokole taraf herhangi bir gelişmekte olan ülkenin** toprağında toprağın da sera gazı emisyonunu azaltmaya yönelik bir projeyi uygulayabilir, bunun sonucunda kazanılan karbon kredisini kendi emisyon hedefine ulaştırmak için saydırabilir.
- **Emisyon Ticareti:** Bu mekanizma çerçevesinde, EK-B listesinde yer alan herhangi bir gelişmiş ülke, ulusal emisyon hedefini yakalamış ve kredi fazlası olan başka bir ülke listesinden karbon kredisi satın alabilir.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

22

Türkiye : Kyoto Sözleşmesini imzaladı

- TBMM 5 Şubat 2009 günkü toplantısında, Türkiye'nin Kyoto Protokolü'ne katılmasını kararlaştırdı.
- Son üç yılda ülkemizin karbon yükü %12 artarak, dünya karbon yükü artış hızında birinci sıraya yerleşti.
- Türkiye'nin sera gazı salımındaki bu artışın büyük çoğunluğu, işletmeye alınan yeni termik santraller ve ülke gereksiniminin çok üzerinde üretim yapan çimento fabrikaları tarafından gerçekleştirildi.
- Ülkemizde halen, 45 termik santral ve 10'a yakın çimento fabrikası yapım aşamasında bulunuyor.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

23

2015 yılında, iklim değişikliği ile mücadele ve düşük karbonlu, esnek ve sürdürülebilir bir gelecek için, 1992 tarihli BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ni imzalayan ülkeler tarafından Paris İklim Anlaşması kabul edilmiştir.

Paris Anlaşması, iklim değişikliğine sebep olan küresel sıcaklık artışının sanayi devri öncesine kıyasla 2°C'nin altında tutulmasını hedeflemektedir. Buna göre,

- Kapsam 1 (Scope 1 – işletmenin kendisi tarafından kullanılan enerji),
- Kapsam 2 (Scope 2 – işletmenin üretim gibi doğrudan faaliyetlerinden kaynaklanan) ve
- Kapsam 3 (Scope 3 - tüketiciler ve tedarikçilerden kaynaklanan) olarak tanımlanan sera gazı emisyonlarının çok düşük seviyelere indirilmesi gerekmektedir.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

24

- 195 ülkenin imzaladığı Paris Anlaşması, 175 ülkenin parlamentosundan geçerek onaylanmıştır. Türkiye, anlaşmayı 22 Nisan 2016 tarihinde imzalamış olmasına rağmen henüz TBMM'de onaylanmadığı için resmi olarak anlaşmanın taraflarından biri olarak kabul edilmemektedir.

TÜRKİYEDEKİ YASAL DURUM

17 Mayıs 2014 Resmî Gazete Sayı : 29003

YÖNETMELİK

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:

SERA GAZI EMİSYONLARININ TAKİBİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; EK-1'deki listede yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.



➤ Doğrulamadan kasıt, bir plana göre izlenen emisyon miktarına ait, hem izleme planı hem de izleme raporlarının bir doğrulayıcı kuruluş (denetçi) tarafından doğruluğunun denetlenmesidir.

➤ Doğrulayıcı kuruluşlar, TÜRKAK (Türkiye Akreditasyon Kurumu) tarafından akredite edilmiş olup, bakanlık (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) adına hareket edeceklerdir.



TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

2020 çalıştay 5. komisyon

27

GÖNÜLLÜ KARBON PİYASALARINDAKİ MUHASEBELEŞTİRME, RAPORLAMA VE DENETİM BOYUTU



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

28

•A Corporate Accounting and Reporting Standard
(World Resource Institute)

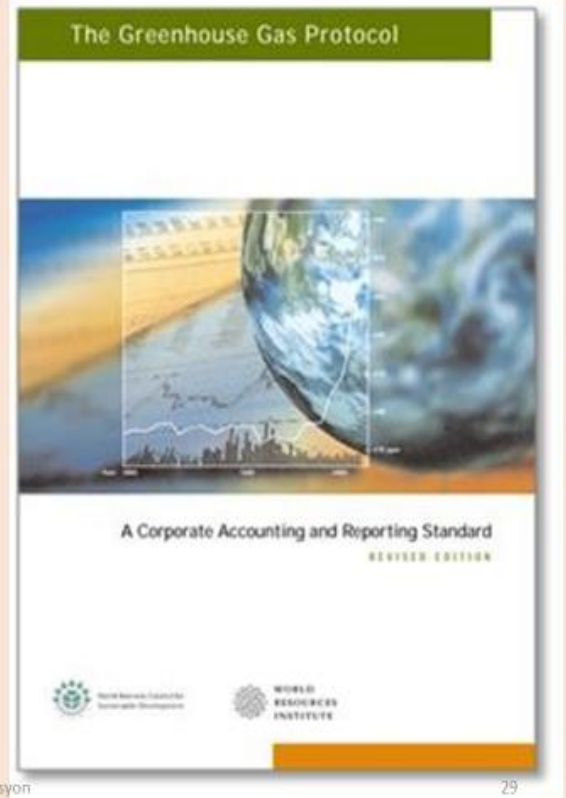
REVISED EDITION

<http://www.ghgprotocol.org/files/ghgp/public/ghg-protocol-revised.pdf>

Corporate Standard

The GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard provides requirements and guidance for companies and other organizations preparing a corporate-level GHG emissions inventory.

The standard covers the accounting and reporting of seven greenhouse gases covered by the Kyoto Protocol – carbon dioxide (CO₂), methane (CH₄), nitrous oxide (N₂O), hydrofluorocarbons (HFCs), perfluorocarbons (PFCs), sulphur hexafluoride (SF₆) and nitrogen trifluoride (NF₃). It was updated in 2015 with the Scope 2 Guidance, which allows companies to credibly measure and report emissions from purchased or acquired electricity, steam, heat, and cooling.



27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

29

Gönüllü Karbon Piyasalarında Kayıt Sistemleri «Ecosystem Marketplace & Bloomberg Energy Finance, 2010»

- Yasal düzenleme ve denetime tabii olan zorunlu piyasaların aksine, gönüllü piyasalarda talep tarafını oluşturmaya dönük emisyon azaltım hedeflerinin yönetimi söz konusu değildir. Bu durumun bir neticesi olarak, bu piyasalarda bölünmeler ve yaygın olarak **mevcut ve tarafsız bilgiye erişimde yetersizlikler yaşanmaktadır.**
- Aynı zamanda, bu piyasalarda **ortak bir standardın olmayışı ve şeffaflığın ve kayıt sistemlerinin eksikliği** bazı çevreci gruplar tarafından eleştirilmektedir.
- Ancak, son üç yıldan bu yana, **sertifika sahipliklerinin izlenmesi ve geliştirilen sertifikaların uygulayıcıların denetiminde düzenlenmesi gibi uygulamalar,** karbon varlıklarının likiditesi ve şeffaflığı açısından önem kazanmış olup 2009 yılı sonu itibarıyla başlıca standartların **bir kayıt sistemi ile ilişkilendirilmemiş olmaları** dikkat çekicidir.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

30

NEDEN BİR KAYIT SİSTEMİNE İHTİYAÇ VAR?

• Kayıt sistemlerinin başlıca rolleri arasında:

- Sertifikaların satışının ve sahipliklerinin izlenmesi
- Bilgi paylaşımı ile piyasaların etkinliğinin artırılması
- Mükerrer sayımın önüne geçilmesi yer almaktadır.

Kayıt sistemleri iki kategoride ele alınabilir.

i) Emisyon izleme kayıt sistemleri

- Satın alan şahıs veya işletmelerin emisyonlarını ve azaltımlarını izler.
- Referans değerler belirler ve emisyon azaltımlarının hesabını tutar
- Üst Sınır Ticaret sistemleri için önemli bir araçtır.

ii) Karbon sertifika muhasebesi kayıt sistemleri

- Sertifikalar, tahsisler ve denkleştirmelere dair işlemleri raporlar.
- Değerli yeni emtialar, değiştirilebilir varlık sınıfları yaratır.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

31

KARBON MUHASEBESİNİN TANIMI VE FELSEFESİ

- **«Karbon muhasebesi;** en basit anlatımla bir kurumun faaliyetine ilişkin ayrıntılı verilerin toplanması, karbon izdüşümünün başka bir ifade ile karbon salımının hesaplanması ve salım faktörlerini hesaba katarak bu rakamın karbondioksit eşdeğerine dönüştürülmesidir.»
- Muhasebe sistemi açısından **KARBON AYAK İZLERİNİN TAKİP EDİLMESİ VE KAYIT ALTINA ALINMASI** gerekir.
- Karbon salımının ölçüsü olan karbon ayak izi; enerji tüketen bir faaliyetin ortaya çıkardığı karbondioksit (CO₂) miktarıdır.
- Karbon muhasebesinin temelini havaya salınan karbondioksit miktarının izlenmesi ve kayıt altına alınarak sonuçların raporlanması oluşturur.
- Muhasebe uygulamaları ve maliyet muhasebesinin bir ayağı olarak çevre muhasebesi içinde karbondioksit salınımı takip edilebilir.
- Mamul ve hizmetlerin karbon ayak izlerinin belirlenmesinde maliyet muhasebesi kuralları uygulanabilir.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

32

Karbon Ayak İzi Nedir?

«Bir ürünün/hizmetin sera gazı cinsinden Dünya ya bıraktığı yükü, yani izi izlemeyi ifade eden bir terimdir.»

- Karbon ayak izi için genel tanımlama insan üretim ve tüketim aktiviteleri ile alakalı ve iklimlerin değişmesine sebep olan sera gazların kesin bir miktarının hesaplanması işlemine dayanmaktadır.
- Bu tanım içine tüm bireylerin, toplumların, hükümetlerin, firmaların, organizasyonların, süreçlerin, endüstriyel sektörlerin aktiviteleri girmektedir.



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

33

Karbon salımı hesaplama kapsamına giren 6 farklı gaz bulunmaktadır.



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

34

Neden Bağımsız Denetçinin Güvence Raporuna Gereksinim Var????

- ✓ Bağımsız denetim, Karbon ayak izi verilerinin yayınlandığı raporlarındaki yanlış açıklanma riskini azaltır ve emisyon azaltım projeleri veya ürün karşılaştırmaları durumunda **şirket aleyhine olabilecek çevresel iddialara karşı bir güvence yaratır.**
- ✓ Karbon emisyonları verilerinin doğruluğuna ilişkin **yaratılan güvence şirket yönetimine daha tutarlı, objektif ve güvenilir kararlar almasında yardımcı olur.**
- ✓ Yatırımcıların da dahil olmak üzere dış paydaşların karar almada kullanacağı bilgilere olan güven arttırılmış olur. Bu nedenle **şirketler uluslararası genel kabul görmüş değerlendirme standartlarına dayalı karbon emisyonları verilerinin doğrulaması ile ilgili bilgi kullanıcılarına güvence yaratır.**

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

37

BAĞIMSIZ DENETİM VE GÜVENCE HİZMETLERİ:

1. Uluslararası Denetim Standartlarının (ISA-BDS),
2. Gözden Geçirme Sözleşmelerine İlişkin Uluslararası Standartların (ISREs-SBDS) ve
3. Güvence Sözleşmelerine İlişkin Uluslararası Standartların (ISAEs-GDS)

uygulandığı sözleşmeler **GÜVENCE SÖZLEŞMELERİ İÇİN ULUSLARARASI ÇERÇEVE** tarafından tanımlanmaktadır.

Güvence sözleşmeleri; üç taraflı ilişki, konu, ölçüt (kriter), kanıt ve güvence raporu olmak üzere beş unsurdan oluşmaktadır.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

38



International Auditing and Assurance Standards Board.

Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements

2018 Edition
Volume I

Denetim ve Güvence Hizmetlerine İlişkin Standartlar

BDS'ler

(BDS 200.....BDS 810)

SBDS'ler

(SBDS 2400 ve 2410)

(GDS 3000, 3400, 3402,3410,3420)

GDS'ler

(İHS 4400, 4410)

İHS'ler

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

39

Uygulamada Uluslararası Güvence Standardı GDS-ISA 3410'un Kullanım Boyutu Nasıl???

«GDS 3410-SERA GAZI BEYANLARINA İLİŞKİN GÜVENCE STANDARDI»
uygulamada aşağıdaki konularla ilişkilendirilerek kullanılmaktadır;

- ✓ Kurumsal Yönetim İlkeleri
- ✓ Sürdürülebilirlik

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

40

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu tarafından yayınlanan ve Tarihi Finansal Bilgilerin denetimi veya gözden geçirilmesi dışındaki güvence hizmetlerini düzenleyen

Uluslararası G üvence Sözleşmeleri

**Standartları'ndan 3410 kodlu
düzenlemektedir???**

standart neyi

«işletmelerin sera gazı beyanlarına ilişkin güvence hizmeti verecek uygulamacıların (bağımsız denetçi) ; bu standart ile denetim yaparak görüş oluşturdıklarını raporlarında beyan etmeleri halinde, uyulması gereken esasları düzenlemektedir.»

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

41

GDS3410'un Kapsamı

- 30 Eylül 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olan GDS 3410 bir işletmenin sera gazı emisyonları beyanına ilişkin raporlama kapsamındaki güvence sözleşmelerini ele almaktadır.
- Uygulayıcının bir güvence denetiminde varacağı sonuç bir sera gazı beyanının eki olan bilgileri kapsayabilir. Örneğin, uygulayıcı sürdürülebilirlik raporu hakkında bir rapor düzenlemek için görevlendirildiğinde ve sera gazı beyanı bu raporun sadece bir kısmını oluşturduğunda:
 - a)Sera Gazı beyanının güvenceye tabi genel bilginin göreceli olarak küçük bir bölümünü oluşturması durumu hariç, Sera gazı beyanı ile ilgili olarak uygulanan güvence prosedürlerine uygulanır; ve
 - (b)Uygulamacının(muhasebecinin) ulaştığı sonuç kapsamındaki bilginin arta kalan kısmına, GDS 3000 (veya konuyla özel ilgisi olan bir başka GDS) uygulanır.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

42

GÜVENCE SÖZLEŞMESİ;

“bağımsız denetçinin, sözleşmeyi kullanacakların güven seviyesini artırmaya yönelik olarak bir konunun değerlendirilmesi veya ölçülmesinin sonucunda görüşünü açıkladığı sözleşme” şeklinde tanımlanmıştır.

Başka bir ifade ile güvence sözleşmesi; ***bir konunun değerlendirilmesi veya ölçülmesi sonucunda oluşan bilgidir.***

Güvence sözleşmeleri tanımlanmış ve uygulamada gerçekleştirmesine izin verilen

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

43

Güvence sözleşmelerinin tarafları:

1. Bağımsız denetçi ,
2. sorumlu taraf ve
3. hedef kullanıcılar

olmak üzere üç ayrı tarafı içerir.

Sorumlu taraf ile hedef kullanıcılar farklı işletmelerden veya aynı işletmeden olabilirler.

- **Bağımsız denetçi :** Uygulayıcıdan çok farklı konularda güvence sözleşmeleri gerçekleştirmesi istenebilir. Bazı konular normalde sahip olunandan daha fazla uzman becerisi ve bilgisi gerektirebilir. Bazı durumlarda bu gereklilik, uygulayıcının başka mesleki disiplinlerden kişilerin çalışmasından istifade etmesiyle yerine getirilebilir.
- **Sorumlu Taraf:** Sorumlu taraf; doğrudan raporlama sözleşmesinde konu ile ilgili olarak sorumlu kişi veya kişiler olup beyana dayalı bir sözleşmede beyandan sorumludurlar.
- **Hedeflenen Kullanıcılar:** Hedeflenen kullanıcılar uygulayıcının güvence raporunu kendileri için hazırladığı kişi, kişiler veya kişiler sınıfıdır. Güvence raporu genelde bütün hedef kullanıcılara hitap eder, ancak bazı durumlarda başka hedef kullanıcılar olabilir. Hedef kullanıcılar farklı şekillerde (örneğin uygulayıcı ile sorumlu taraf veya görevlendiren taraf arasında mutabakat ile) veya kanun tarafından belirlenebilirler.

27.02.2020

2020 çalıştay5. komisyon

44

Bir güvence sözleşmesinin konusu aşağıdakilerden birisi olabilir:

- Bir işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışlarına ilişkin bilgiler,
- İlgili bilginin etkinlik ve verimliliğin kilit göstergeleri olan performans veya koşullar (örneğin bir işletmenin performansı),
- Herhangi bir konu (örneğin bir tesisin kapasitesi) hakkında şartname,
- Bir işletmenin iç kontrol veya bilgi işlem sistemine ilişkin sistemler ve süreçler,
- Kurumsal yönetim, mevzuata uygunluk ve insan kaynakları uygulamalarına uygunluk gibi uygunluk veya etkinlik beyanı.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

45

GDS3410 Sera Gazı beyanlarına İlişkin Güvence Standardı aşağıdaki standartlarla bütünleştirilerek kullanılmaktadır;

*GDS 3000 GÜVENCE DENETİMİ STANDARDI 3000: TARİHİ
FİNANSAL BİLGİLERİN BAĞIMSIZ DENETİMİ VEYA SINIRLI
BAĞIMSIZ DENETİMİ DIŞINDAKİ GÜVENCE DENETİMLERİ
ISO 14064-3*

GDS 3410'un çıktısı olan güvence raporları ise «bütünleşik (finansal ve finansal olmayan bilgiler) raporlama kapsamında bir bölüm olarak içerikte yer almaktadır.

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

46



ÖRNEK: ERNST YOUNG NİSAN 2015' E AİT BİR KANADALI BANKA İÇİN YAZDIĞI GDS 3410'E İLİŞKİN GÜVENCE RAPORU

27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

47

Independent Assurance Report



To the Board of Directors and Management of Toronto-Dominion Bank
(the "Bank")

Our responsibilities

Our limited assurance engagement has been planned and performed in accordance with the following international standards published by the International Federation of Accountants:

- ▶ International Standard for Assurance Engagements ("ISAE") 3000, *Assurance Engagements Other Than Audits or Reviews of Historical Financial Information*, (together, "ISAE 3000"); and,
- ▶ ISAE 3410, *Assurance Engagements on Greenhouse Gas Statements*, (together, "ISAE 3410").

Scope of our engagement

We have carried out the following assurance activities:

- ▶ **Subject matter 1:** A limited assurance engagement in relation to selected performance indicators for the Bank's Canadian and United States operations as reported in the Bank's 2014 Corporate Responsibility Report (the "Report") for the year ended October 31, 2014. The scope of our engagement, as agreed with management, included the following performance indicators:
 - paper purchased; and,
 - recycled content for paper purchased.
- ▶ **Subject matter 2:** A limited assurance engagement in relation to the Bank's carbon neutral schedule (the "Schedule"), for its Canadian and United States operations for the year ended October 31, 2014.



27.02.2020

2020 çalıştay 5. komisyon

48

- ▶ Subject matter 3: A limited assurance engagement in relation to the Bank's scopes 1, 2 and 3 greenhouse gas emissions as reported in the Schedule and the Report for its Canadian and United States operations for the year ended October 31, 2014.

Subject matters 1 and 2 were carried out in accordance with ISAE 3000. Subject matter 3 was carried out in accordance with ISAE 3410.

Subject matter and criteria

- ▶ Subject matter 1: The subject matter consists of selected environmental performance indicators as defined by management and the Global Reporting Initiative ("GRI") G3.1 Guidelines.

The criteria used to evaluate the subject matter consisted of the relevant guidance contained within the GRI G3.1 Guidelines, including the Financial Services Sector Supplement, as well as internally developed criteria.

- ▶ Subject matters 3 and 4: The subject matters consist of the Bank's Schedule and the scopes 1, 2 and 3 greenhouse gas emissions for the Bank's Canadian and United States operations. The Bank's greenhouse gas emissions were prepared and calculated in accordance with the Greenhouse Gas Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard ("GHG Protocol").

The criteria used to evaluate the two subject matters consisted of the relevant guidance contained within the GHG Protocol.

Toronto-Dominion Bank management responsibilities

The Report and the Schedule were prepared by the management of the Bank, who are responsible for the collection and preparation of the subject matters and the criteria used in determining that the information is appropriate for the purpose of disclosure in both the Report and the Schedule. In addition, management is responsible for maintaining adequate records and internal controls that are designed to support the reporting process. There are currently no legislative or regulatory requirements requiring the Bank to prepare, publish or have verified a corporate responsibility report or a carbon neutral schedule.

Level of assurance

Our procedures were designed to obtain a limited level of assurance on which to base our conclusions. The procedures conducted do not provide all the evidence that would be required in a reasonable assurance engagement and, accordingly, we do not express a reasonable level of assurance. While we considered the effectiveness of management's internal controls when determining the nature and extent of our procedures, our assurance engagements were not designed to provide assurance on internal controls and, accordingly, we express no conclusions thereon.

Work performed

In order for us to express a conclusion in relation to the above subject matters, we have considered the following questions:

Completeness

- ▶ Has the Bank fairly presented the subject matter with respect to the organizational and operational boundaries and time period defined in the Report and the Schedule?
- ▶ Has the Bank accurately collated corporate data relating to the subject matter from all material entities in its defined boundary?
- ▶ Has the Bank collated corporate data relating to the subject matter from all relevant operations level data?

Accuracy

- ▶ Is the subject matter accurate and sufficiently detailed for stakeholders to assess the Bank's performance?

The procedures we undertook to form our conclusions included, but were not limited to:

- ▶ interviewing selected personnel to understand the key corporate responsibility issues related to the data and processes for the collection and accurate reporting of the subject matter;
- ▶ where relevant, performing walkthroughs of systems and processes for data aggregation and reporting;

- ▶ inquiring of management regarding key assumptions and the evidence to support the assumptions;
- ▶ validating the accuracy of calculations performed, on a sample basis, primarily through inquiry and analytical procedures; and,
- ▶ validating that data and statements had been correctly transcribed from corporate systems and/or supporting evidence into the Report and the Schedule through observation.

Limitations of our work performed

Our procedures did not include providing conclusions in relation to:

- ▶ the completeness or accuracy of data sets or information relating to areas other than the subject matters;
- ▶ information reported by the Bank other than in its Report and Schedule, such as information contained on its website;
- ▶ management's forward looking statements;
- ▶ any comparisons made by the Bank against historical data;
- ▶ the appropriateness of definitions for internally developed criteria;
- ▶ the Report being in accordance with requirements of the GRI G3.1 Guidelines other than those contained within the scope of our work, as set out above, or to a particular application level;
- ▶ the appropriateness, sufficiency or completeness of the internally developed criteria to convert tonnage of paper to hectares of forest to be conserved and the appropriateness of using forest conservation as an "offset" for paper consumption; and,
- ▶ whether the obligations of the Nature Conservancy of Canada ("NCC") or The Nature Conservancy ("TNC") under agreement with the Bank to help to protect an agreed-upon amount of forested area were fulfilled by the NCC and TNC.

Additionally, environmental and energy-use data are subject to inherent limitations given the nature and the methods used for determining such data. The selection of different but acceptable measurement techniques can result in materially different measurements. The precision of different measurement techniques may also vary.

Our conclusions

Subject to the limitations of our scope noted above, and based on our work as described in this report, we conclude that nothing has come to our attention that causes us to believe that the five subject matters are not, in all material respects, fairly presented in accordance with the GRI G3.1 Guidelines, the GHG Protocol and internally developed criteria.

April 24, 2015
Toronto, Canada

Ernst & Young LLP
Chartered Accountants
Licensed Public Accountants

5

EY

6. KOMİSYON

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ UYARINCA HAZIRLANAN İLERLEME BİLDİRİMİ RAPORLAMASI (COMMUNICATION ON PROGRESS, COP)

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ UYARINCA HAZIRLANAN İLERLEME BİLDİRİMİ RAPORLAMASI

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN

ÜRETİM FAKTÖRLERİ

İŞLETMELERİN KURULABİLMESİ İÇİN EKONOMİK FAKTÖRLERİN BİR ARAYA GETİRMESİ GEREKİR.

- SERMAYE
- İŞGÜCÜ
- DOĞAL KAYNAKLAR
- GİRİŞİMCİ
- BİLGİ
- TEKNOLOJİ



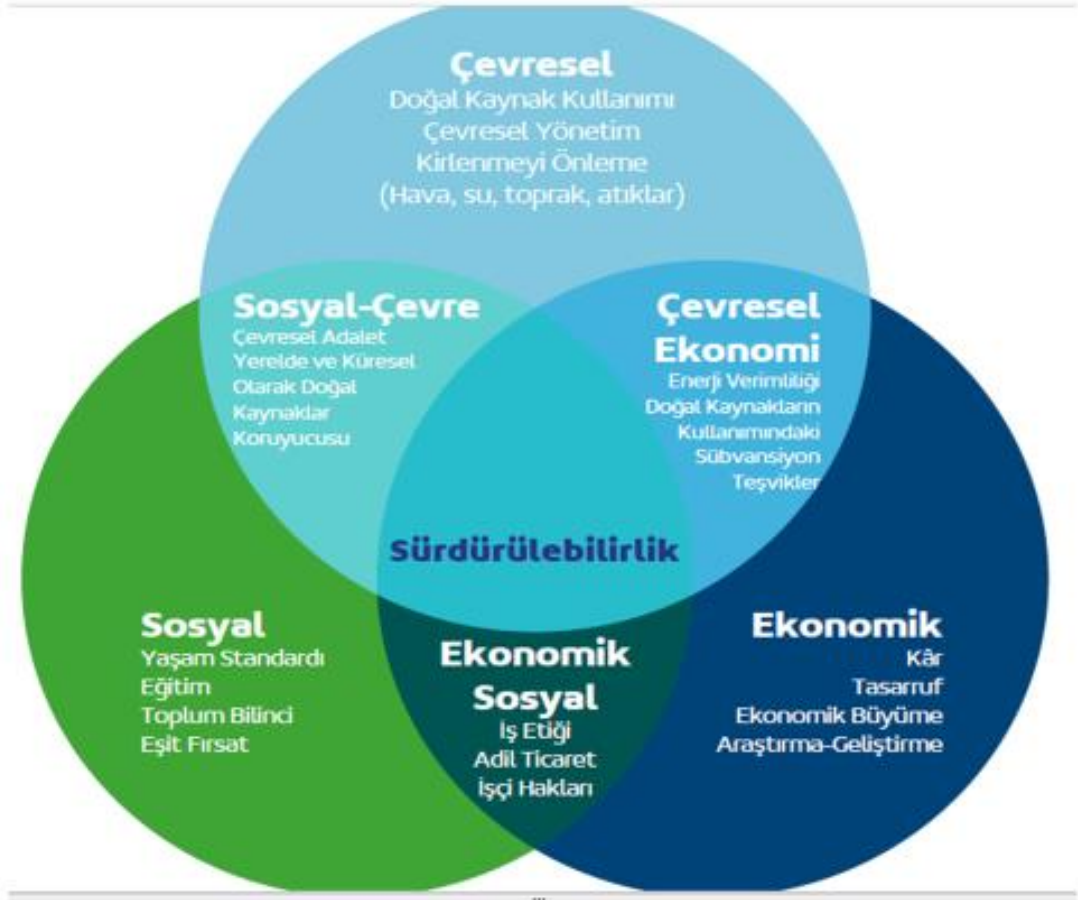
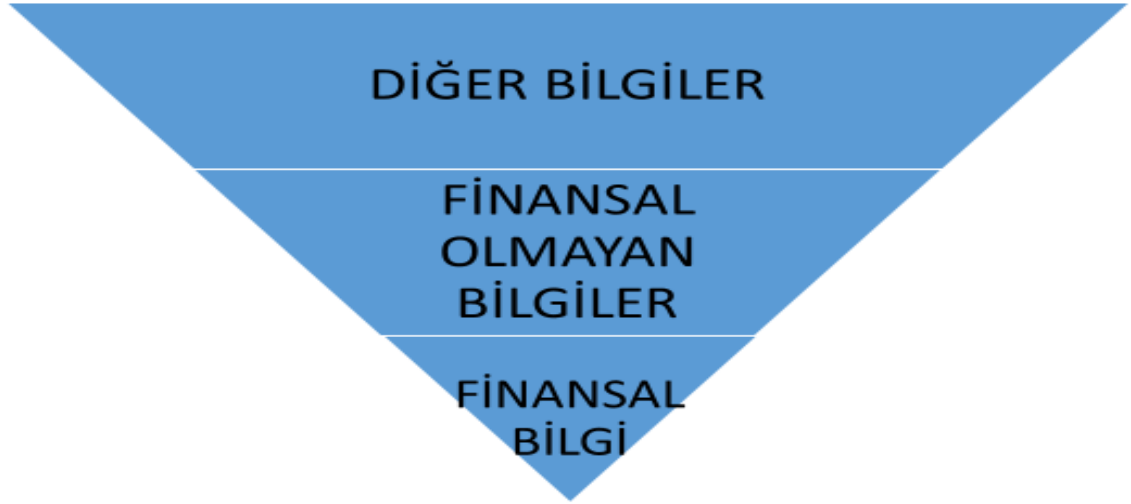
İŞLETMENİN PAYDAŞLARI



İŞLETME LERDE AMAÇ



İŞLETMELERE AİT BİLGİ PİRAMİDİ- DOĞRU KARAR ALABİLME

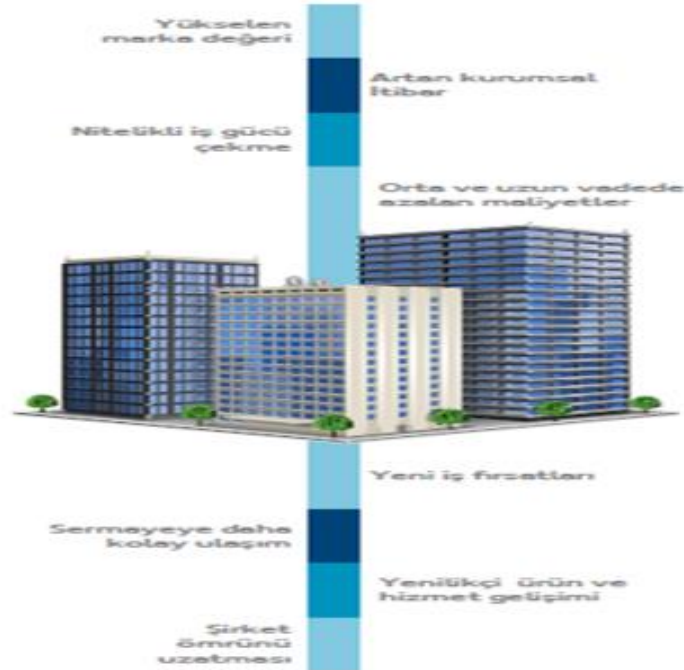


NEDEN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ’NİN 2010 YILINDA DÜNYANIN ÇEŞİTLİ ÜLKELERİNDE FAALİYET GÖSTEREN 766 ŞİRKETİN ÜST DÜZEY YÖNETİCİSİNİN (CEO) GÖRÜŞLERİNİ TEMEL ALAN ARAŞTIRMASINDA, ŞİRKETLERİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK POLİTİKALARINA YÖNLENDİREN EN ETKİLİ FAKTÖRLER;

- MARKA DEĞERİNİN ARTTIRILMASI
- GÜVEN VE İTİBAR SAĞLANMASI
- MALİYET TASARRUFU İLE BİRLİKTE KÂRLILIĞIN ARTMASI
 - NİTELİKLİ İŞ GÜCÜNÜN ŞİRKETE ÇEKİLMESİ
 - ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONUNUN ARTMASI
 - TÜKETİCİ TALEPLERİNİN KARŞILANABİLMESİ

Sürdürülebilirliğin şirketlere sağladığı katkılar



BM Küresel İlkeler Sözleşmesi

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞME’SİNİN 160’IN ÜZERİNDE ÜLKEDE 9.500’ÜN İMZACI İŞLETME VE 3.000’İN ÜZERİNDE İŞLETME DIŞI ÜYESİ İLE DÜNYANIN EN BÜYÜK KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMUDUR

2000 YILINDA ÇALIŞMALARINA BAŞLAYAN BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ, DÜNYAMIZ, TÜM İNSANLAR, TOPLULUKLAR VE PAZARLARA FAYDA SAĞLAYAN SÜRDÜRÜLEBİLİR VE KAPSAYICI BİR KÜRESEL EKONOMİ YARATMAK İÇİN KURUMLARIN İŞ BİRLİĞİ İLE HAREKETE GEÇMELERİNİ TEŞVİK EDER.

KÜRESEL DÜZEYDE SUNDUĞU TÜM KAYNAKLAR VE FIRSATLARIN YANI SIRA 70’İN ÜZERİNDE ÜLKEDE FAALİYET GÖSTEREN YEREL AĞLARI İLE ŞİRKETLERİ YEREL DÜZEYDE DESTEKLİYOR.

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ DÜNYA ÇAPINDAKİ ŞİRKETLERİN STRATEJİLERİNİ VE OPERASYONLARINI;

- İNSAN HAKLARI,
- ÇALIŞMA STANDARTLARI,
- ÇEVREVE
- YOLSUZLUKLA MÜCADELE

ALANLARINDAKİ 10 İLKE’YE UYUMLU HALE GETİRMELERİ İÇİN DESTEKLERKEN AYNI ZAMANDA SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ’NE ULAŞILABİLMESİ İÇİN İŞ DÜNYASINA LİDERLİK EDER.

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ



161
ÜLKE



9.894
ŞİRKET



58.720
RAPOR

3.000'in
üzerinde şirket dışı üye



İNSAN HAKLARI



ÇALIŞMA STANDARTLARI



ÇEVRE



YOLSUZLUKLA MÜCADELE

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ’NİN 10 İLKESİ

İNSAN HAKLARI

İlke 1: İş dünyası, ilan edilmiş insan haklarını desteklemeli ve haklara saygı duymalı.

İlke 2: İş dünyası, insan hakları ihlallerinin suç ortağı olmamalı.

ÇALIŞMA STANDARTLARI

İlke 3: İş dünyası, çalışanların sendikalaşma ve toplu müzakere özgürlüğünü desteklemeli.

İlke 4: Zorla ve zorunlu işçi çalıştırma uygulamasına son verilmeli.

İlke 5: Her türlü çocuk işçi çalıştırılmasına son verilmeli.

İlke 6: İşe alım ve işe yerleştirmede ayrımcılığa son verilmeli

ÇEVRE

İlke 7: İş dünyası, çevre sorunlarına karşı ihtiyati yaklaşımları desteklemeli.

İlke 8: Çevresel sorumluluğu artıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermeli.

İlke 9: Çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemeli.

YOLSUZLUKLA MÜCADELE

İlke 10: İş dünyası, rüşvet ve haraç dahil her türlü yolsuzlukla savaşmalı.

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NE KATILIM ÇEŞİTLERİ



İMZACI

- UN Global Compact ile yerel seviyede aktif etkileşim.
- Ülkeye özel araç ve etkinliklere tam erişim:
 - Yerel etkinlikler,
 - Kütüphane, ilerleme yol haritası olmadan Navigator'de öz-değerlendirme araçlarına erişim,
 - UN Global Compact Akademisi'nde yerelde paylaşılan sınırlı materyellere erişim,
 - Küresel gündeme yön vermek için yerel toplantılara erişim.



KATILIMCI

- UN Global Compact ile küresel seviyede aktif etkileşim ve New York ofisi ile birebir iletişim.
- Küresel araç ve etkinliklere tam erişim:
 - UNGC web sitesinde Katılımcı sayfası,
 - Katılımcı logosu ve medya araç kiti,
 - Küresel Etkinlikler,
 - Kütüphane, navigator ve ilerleme yol haritası,
 - UN Global Compact Akademisi
 - Küresel gündeme yön veren toplantı etkinlikleri
 - Eylem platformları
 - Global Compact Türkiye ile etkileşime girme,
 - Sürdürülebilirlik alanında ilerlemek, uzmanlardan öğrenmek ve küresel ölçekte etkilerini artırmak isteyen liderler ve yeni başlayanlar için ideal bir platformun parçası olma.



LEAD

- LEAD statüsü sorumluluk alan ve birden fazla Eylem Platformu'na katılan şirketlere verilir.
- LEAD şirketleri uzman grubu üyesi olurlar ve UN Global Compact gündemini aktarmak için yıllık düzenlenen zirveye katılırlar.
- Kendilerine özel bir logo ve medya araç kutusuna sahiptirler.

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NE ÜYE OLAN İŞLETMELERİN SAĞLAYACAĞI OLANAKLAR

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TARAFINDAN DESTEKLENEN DÜNYANIN EN BÜYÜK VE TEK KURUMSAL
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMUNUN BİR PARÇASI OLMAK

KÜRESELDE VE YERELDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÜNDEMİNİ YAKINDAN TAKİP ETME, BELİRLEME VE
YÖN VERMEK

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ALANINDA İYİ UYGULAMALARI PAYLAŞMA VE BAŞARILARIN
GÖRÜNÜRLÜĞÜNÜ SAĞLAMAK;

106'TAN FAZLA ÜLKEDE NEREDEYSE HER SEKTÖR VE BÜYÜKLÜKTE
ŞİRKETİN TEMSİL EDİLDİĞİ GENİŞ BİR AĞA ULAŞMAK

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'İN BENZERSİZ ÇOK PAYDAŞLI YAPISI
SAYESİNDE YENİ İŞBİRLİKLERİ KURMAK

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİLERİNİ GELİŞTİRME, DEĞERLENDİRMENİZE, UYGULAMA VE
ÖLÇMEYE YARAYAN ARAÇ, KAYNAK, EĞİTİM VE UZMANLARA ERİŞMEK

70+ ÜLKEDE YEREL AĞ DESTEĞİ SAĞLAMAK

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ (2015'DEN 2030'A)

TÜM MİLLETLERE YÖNELİK OLARAK DÜZENLENEN "2030 GÜNDEMİ"NİN TEMELİNDE YAŞAMAK
İSTEDİĞİMİZ DÜNYAYI TANIMLAYAN 17 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFİ BULUNMAKTADIR.

FARKLI GELİŞMİŞLİK SEVİYESİNDEKİ ÜLKELERE YÖNELİK OLUŞTURULAN BU HEDEFLER HER NE
KADAR HÜKÜMETLER İÇİN UYGULANABİLİR HEDEFLER OLARAK KURGULANMIŞ OLSALAR DA
BU HEDEFLERDEN HER BİRİNİN BAŞARIYA ULAŞMASINDA SORUMLU İŞ DÜNYASI
UYGULAMALARI, YENİ İŞ YAPISİ ŞEKİLLERİ, YATIRIM, YENİLİKÇİLİK, TEKNOLOJİ VE İŞ BİRLİĞİ
ARACILIĞIYLA İŞ DÜNYASI KİLİT BİR ROL OYNAMAKTADIR.

BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ, İŞ DÜNYASINDAKİ BU DÖNÜŞÜMÜN ÖNCÜSÜ OLMA
ROLÜNÜ ÜSTLENMEKTEDİR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNİN, ŞİRKET
STRATEJİLERİNE VE OPERASYONLARINA DAHİL EDİLMESİNİ SAĞLAMAK İÇİN İŞ DÜNYASINI
TEŞVİK ETMEKTEDİR.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ (2015'DEN 2030'A)



GLOBAL COMPACT TÜRKİYE

VİZYON

'Sorumlu kurumsal vatandaşlık ve sürdürülebilir kurumlar' kavramının Türkiye'de yaygınlaşmasını sağlamak üzere geliştirdiği strateji ve yaklaşımlarla dünyada öncü ve örnek olmak.

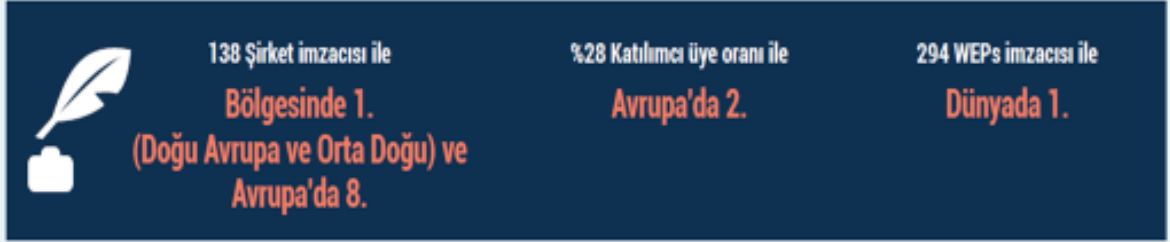
MİSYON

Türkiye'de ve uluslararası düzeyde, özel sektör ve diğer sosyal paydaşlar ile işbirlikleri yaparak, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir küresel ekonominin sağlanmasına destek olmak.

RAKAMLARLA GLOBAL COMPACT TÜRKİYE (2018)



RAKAMLARLA GLOBAL COMPACT TÜRKİYE (2018)



GLOBAL COMPACT TÜRKİYE



Unilever

YÖNETİM KURULU BAŞKANI



Garanti



Eczacıbaşı

YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCILARI



BOYNERGRUP



BORUSAN
HOLDİNG



yeşim



Koç



İSTANBUL
BİLGİ
ÜNİVERSİTESİ



TAYBURN®

Coca-Cola
İçecek

ÇİM SA



Nestlé

TÜSİAD



YÖNETİM KURULU ÜYELERİ



DENETLEME KURULU

ÇALIŞMA ALANLARI

İNSAN HAKLARI

KADININ
GÜÇLENMESİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR
BANKACILIK VE
FİNANS

SÜRDÜRÜLEBİLİR
TEDARİK ZİNCİRİ



İNSAN HAKLARI



ÇALIŞMA
STANDARTLARI



ÇEVRE



YOLSUZLUKLA
MÜCADELE

GLOBAL COMPACT TÜRKİYE

2016- 2019 YILLARI İÇİN STRATEJİK ÖNCELİKLER

“KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ”,

“SÜRDÜRÜLEBİLİR BANKACILIK VE FİNANS”

“SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİ”

“İŞ DÜNYASINDA İNSAN HAKLARI”

İŞ DÜNYASI

İŞ DÜNYASININ TOPLUMDAKİ ROL VE SORUMLULUĞU YENİ BAŞTAN TANIMLIYOR.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, DOĞAL KAYNAKLARIN TÜKENMESİ VE SOSYAL EŞİTSİZLİKLER GİBİ KÜRESEL SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE İŞ DÜNYASININ ROLÜ

İŞ DÜNYASININ TEMSİLCİLERİ ARTIK “SORUNUN KAYNAĞI” DEĞİL “ÇÖZÜMÜN ORTAĞI” OLMAK İSTİYOR

BUGÜN BİR ÇOK ŞİRKET BİLİM TEMELLİ İKLİM HEDEFLERİNE İMZA ATIYOR, OPERASYONLARINI SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNE GÖRE YENİDEN DİZAYN EDİYOR, YAPTIĞI İŞBİRLİKLERİ İLE GÜCÜNÜ VE ETKİSİNİ ARTIRIYOR.

GLOBAL COMPACT TÜRKİYE ETKİNLİKLERİ

	ETKİNLİKLER	ETKİNLİK TEMASI
5 Nisan 2018	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE 6. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	İNSANLIĞIN VE ÇEVRENİN ETKİLERİNİ CİDDİ ÖLÇEKTE HİSSETTİĞİ KÜRESEL TEHLİKE
24 Nisan 2018	BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ YEREL AĞLAR FORUMU	ÖZEL SEKTÖRÜN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNİ, STRATEJİLERİNİN BİR PARÇASI YAPMA KONUSUNDA YEREL AĞLARA DÜŞEN ROL
22 - 24 Ekim 2018	BM KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ AVRUPA & ORTA DOĞU BÖLGESEL AĞ KONSEYİ TOPLANTISI	
4 Eylül 2018 19 Kasım	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE CEO YUVARLAK MASA TOPLANTILARI	- İŞ DÜNYASINDA İNSAN HAKLARI - MÜLTECİLERİN ENTEGRASYONU VE İŞ DÜNYASININ ROLÜ

GLOBAL COMPACT TÜRKİYE ETKİNLİKLERİ

4 Eylül 2018 19 Kasım 2018 26 Şubat 2019	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE CEO YUVARLAK MASA TOPLANTILARI	- İŞ DÜNYASINDA İNSAN HAKLARI - MÜLTECİLERİN ENTEGRASYONU VE İŞ DÜNYASININ ROLÜ - İŞ DÜNYASINDA KAPSAYICILIK VE ÇEŞİTLİLİK
Aralık 2018	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE "SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSMAN BİLDİRGESİ" GÜNCELLENDİ	BANKALARIN ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİSİNİ DEĞERLENDİRECEKLERİ YATIRIM TUTARI LİMİTİ 50 MİLYON \$ 20 MİLYON \$ İNDİRİLDİ
22 Kasım 2018	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE ve ILO TÜRKİYE İŞBİRLİĞİNDE İŞYERİNDE SOSYAL DİYALOG ÇALIŞTAYLARI	ÇALIŞMA HAYATINDA SOSYAL DİYALOGUN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ HAYATA GEÇİRİLDİ

GLOBAL COMPACT TÜRKİYE ETKİNLİKLERİ

5 Mart 2019	GLOBAL COMPACT TÜRKİYE KADININ GÜÇLENMESİ İZMİR PLATFORMU KURULDU	KADININ GÜÇLENMESİNE YÖNELİK TÜRKİYE ÇAPINA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BÖLGESEL İŞBİRLİKLERİ VE DENEYİM PAYLAŞIMLARI İLE DAHA ETKİN HALE GETİRİLMESİ (İMZACI SAYISI 2017 VE 2018 DÜNYA BİRİNCİSİ)
7 Mart 2019	İŞ DÜNYASINDA KADININ GÜÇLENMESİ İÇİN ÇOCUK BAKIM VE EĞİTİM HİZMETLERİNİN YAYGINLAŞMASI KONFERANSI	TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI MALİ POLİTİKALARIN VE ÇOCUK BAKIM VE EĞİTİM HİZMETLERİNE YÖNELİK YAPILAN YATIRIMLARIN ÖNEMİ
14 Mart 2019	KADININ GÜÇLENMESİ PRENSİPLERİ (WOMEN'S EMPOWERMENT PRINCIPLES- WEP) FORUMU	CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE KADININ GÜÇLENMESİNDE İŞLETMELERDE İNOVASYON VE YATIRIM

BM Küresel İlkeler Sözleşmesi İlerleme Raporu



RAPORLAMA

İLERLEME RAPORU

İLERLEME RAPORU, BİR ŞİRKETİN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ UYGULAMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALARI HAKKINDA PAYDAŞLARININ BİLGİLENDİRİLMESİ İÇİN YAYINLANAN YILLIK BEYANLARDIR.

KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NİN DOĞRULUK ÖNLEMLERİNİN ÖNEMLİ BİR PARÇASI OLAN İLERLEME RAPORU'NUN ESAS AMACI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSINA DAİR BİLGİLENDİRMEYİ SAĞLAYAN BİR ARAÇ GÖREVİ GÖRMEKTİR.

İLERLEME RAPORLARI, PAYDAŞ DİYALOGUNUN SAĞLANMASI VE EN İYİ VE GELİŞEN UYGULAMALARIN PAYLAŞILMASI İÇİN ETKİN BİR ARAÇ OLARAK KULLANILABİLİR.

HALKA AÇIK BİR BELGE OLAN İLERLEME RAPORU ŞİRKETİN ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİĞE OLAN TAAHHÜDÜNÜN ÖNEMLİ BİR GÖSTERGESİDİR. KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ WEB SİTESİNE İLERLEME RAPORU SUNULMAMASI DURUMUNDA ŞİRKETİN KATILIMCI STATÜSÜ DEĞİŞECEK VE NİHAYETİNDE DE İŞLETME GİRİŞİMDEN ÇIKARILACAKTIR.

İLERLEME RAPORU SUNULMASI ŞİRKET PAYDAŞLARININ KATILIMCININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSI KONUSUNDA GEREKLİ BİLGİLERE ERİŞİMİNİ KOLAYLAŞTIRMAKTADIR.

İLERLEME RAPORU GEREKLİLİKLERİ

İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI PAYDAŞLARINA YILLIK OLARAK KAYDETTİKLERİ İLERLEMeye DAİR BİLGİ VERMEK ZORUNDADIRLAR.

İLERLEME RAPORU İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI VE PAYDAŞLARI ARASINDA DİREK BİR İLETİŞİM ARACIDIR. BU SEBEPLE KATILIMCILAR İLERLEME RAPORLARINI GENİŞ BİR KİTLENİN ERİŞİMİNE AÇIK KILMAK DURUMUNDADIR. GENEL FORMATIN ESNEK OLMASINA RAĞMEN, HER İLERLEME RAPORU ŞU ÜÇ UNSURA SAHİP OLMALIDIR:

A. ÜST DÜZEY YÖNETİCİ TARAFINDAN YAZILMIŞ, KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NE OLAN KESİNTİSİZ DESTEĞİ BELİRTEN VE KATILIMCININ GİRİŞİME VE İLKELERİNE DAİR SÜRMEKTE OLAN TAAHHÜDÜNÜ YENİLEYEN BİR AÇIKLAMA.

B. ŞİRKETİN KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NİN DÖRT KONU ALANININ HER BİRİNİN (İNSAN HAKLARI, İŞGÜCÜ, ÇEVRE, YOLSUZLUKLA MÜCADELE) UYGULAMAYA KONULMASI İÇİN YAPTIĞI (YA DA YAPMAYI PLANLADIĞI) EYLEMLER HAKKINDA AÇIKLAMALAR (İLGİLİ POLİTİKALARIN AÇIKLANMASI, PROSEDÜRLER, FAALİYETLER).

C. SONUÇLARIN ÖLÇÜLMESİ (ÖRNEĞİN; HEDEF/PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN NE KADARINA ULAŞILDI VEYA DİĞER NİTELİKSEL VE NİCELİKSEL SONUÇLARIN ÖLÇÜLMESİ).

İLERLEME RAPORU GEREKLİLİKLERİ

İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI YILLIK İLERLEME RAPORLARI'NI KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ WEB SİTESİNDE YAYINLAMALIDIRLAR.

İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI İLK İLERLEME RAPORU'NU KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ'NE KATILDIKLARI TARİHTEN SONRAKİ BİR YIL İÇERİSİNDE SUNMALIDIRLAR. TAKİP EDEN HER İLERLEME RAPORU DA BİR ÖNCEKİ RAPORUN SUNULMASINDAN SONRAKİ BİR YIL İÇERİSİNDE YAYINLANMALIDIR.

A. İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI İLERLEME RAPORLARI'NIN ELEKTRONİK BİR KOPYASINI (TERCİHEN PDF DOSYASI HALİNDE) VE EĞER VAR İSE İLERLEME RAPORLARI'NIN BULUNDUĞU BİR BAĞLANTIYI (URLADRESİ) KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ İLERLEME RAPORLARI VERİTABANI'NA (WWW.UNGLOBALCOMPACT.ORG/ADMIN) EKLEMELİLERDİR.

B. KATILIMCILAR İLERLEME RAPORLARI'NIN İÇERİĞİ VE PAYDAŞLARA YAYILMASI KONUSUNDA BİLGİLERİ İÇEREN KISA BİR ANKETİ DE DOLDURMALIDIR.

AYRIŞTIRMA

İLERLEME RAPORLARI'NI ZAMANINDA SUNAN İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI AŞAĞIDAKİ İKİ KATEGORİDEN BİRİNE GÖRE SINIFLANDIRILMAKTADIR:

AKTİF KİS: ZAMANINDA İLERLEME RAPORU'NU SUNAN VE RAPOR'UN TÜM GEREKLİLİKLERİ YERİNE GETİRDİĞİNİ AÇIKLAYAN İŞ DÜNYASI KATILIMCISI

İLERİ KİS: AKTİF KİS KATEGORİSİ GEREKLİLİKLERİNİ YERİNE GETİREBİLEN İŞ DÜNYASI KATILIMCILARI, KENDİLERİNİ ŞU ŞEKİLDE "İLERİ KİS" SEVİYESİNDE TANIMLAYABİLİRLER:

- ON PRENSİBİ STRATEJİ VE OPERASYONLARININ BİR PARÇASI HALİNE GETİRMİŞLERDİR

- BM HEDEFLERİ VE GÜNDEMİNE DESTEK VERECEK ÇALIŞMALARDA BULUNUYORLARDIR

- KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİŞİM VE LİDERLİK GÖSTERİYORLARDIR

KRİTERLERİN YERİNE GETİRİLMESİ

BİR KRİTERİN YERİNE GETİRİLMİŞ SAYILMASI İÇİN ŞİRKETİN GENEL OLARAK KABUL EDİLMİŞ İYİ UYGULAMALARI, - HER KRİTERİN ALTINDA BELİRTİLEN VE KENDİ OPERASYONLARI BAĞLAMINDA İYİ UYGULAMA OLARAK TAVSİYE EDİLEN UYGULAMALAR - NASIL UYGULAMAYA KOYDUĞUNU YA DA UYGULAMAYA KOYMAYI PLANLADIĞINI AÇIKLAMASI GEREKMEKTEDİR

İLERİ KİS DÜZEYİ KATILIMCILARIN ZAMAN İÇİNDE BÜTÜN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİNİ HAYATA GEÇİRMİŞ OLMALARI DESTEKLENMEKTEDİR. ŞİRKETİN BİR KRİTERİN KENDİSİNE UYGUN OLMADIĞINI DÜŞÜNDÜĞÜ DURUMDA, İLERLEME RAPORU'NDA BU KONUDA BİR AÇIKLAMA YAPILMASI GEREKMEKTEDİR. (ÖRN. KRİTER İŞLETME İÇİN KULLANIŞSIZ, HUKUKİ SINIRLAMALAR, GİZLİLİĞİ GÖZETME, REKABET GÜCÜNÜ KORUMA)

BELİRLENEN İYİ UYGULAMALAR TAM KAPSAMLI BİR LİSTE ŞEKLİNDE PLANLANMADIĞINDAN, ŞİRKETLER BUNLARA EK OLARAK FARKLI YERLEŞMİŞ YA DA YENİ GELİŞTİRİLEN İYİ UYGULAMALARI HAYATA GEÇİRMİYİ TERCİH EDEBİLİR VE BUNLARI ÖZ DEĞERLENDİRMELERİNDE BELİRTEBİLİRLER.



BM KADINI GÜÇLENDİRME İLKELERİ

1. Cinsiyet eşitliği için üst düzey kurumsal liderlik oluşturulması,
2. İşte kadınlara ve erkeklere adil bir şekilde muamele edilmesi – insan hakları ve ayrımcılık yapılmaması ilkesine saygı gösterilmesi ve desteklenmesi,
3. Tüm kadın ve erkek çalışanların sağlık, güvenlik ve refahının sağlanması,
4. Kadınlar için eğitim, mesleki eğitim ve kariyer gelişiminin teşvik edilmesi,
5. Kadınları güçlendiren; girişim geliştirme, tedarik zinciri ve pazarlama uygulamalarının benimsenmesi,
6. Toplumsal girişimler ve savunma yoluyla eşitliğin geliştirilmesi,
7. Cinsiyet eşitliğinin sağlanması için gelişmelerin ölçülmesi ve kamuoyuna açık olacak şekilde raporlanması.

BM Küresel İlerleme Bildirimi Rapor Örneği

ABDİ İBRAHİM KÜRESEL İLERLEME BİLDİRİMİ
RAPORU 2017

İNSAN HAKLARI (İlke1, İlke2)

Hedef yaşam kalitesini yükseltmek

İnsan hakları ve etik değerlere tam bağlılıkla hareket eden Abdi İbrahim, toplumsal sorumluluk projelerini düzenli olarak sürdürmektedir.

İŞ GÜCÜ (İlke 3,İlke 4,İlke 5,İlke 6)

En önemli değer insan kaynağı

Abdi İbrahim, köklü geleneği ve kurumsal yapısı ile ruhen ve bedenen sağlam bir toplum ve iş gücünün oluşmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

ÇEVRE (İlke 7, İlke 8, İlke 9)

Doğaya saygılı çevre politikası

Yatırım kararları açısından önem taşıyan çalışmalar için enerji danışmanlığı hizmeti alan Abdi İbrahim, tasarruf projelerine odaklanarak çevre politikasını sürekli geliştirmektedir.

YOLSUZLUKLA MÜCADELE (İlke 10)

Şeffaf, hesap verebilir ve etik iş anlayışı

Abdi İbrahim, asırlık birikimi neticesinde oluşturduğu iş kültürünü benimsemiştir. Şirket, bu köklü kurum kültürü ışığında, karar alma süreçlerinde ve uygulamalarında ulusal ve uluslararası yasaların çizdiği sınırlar dâhilinde hareket etmektedir.

7. KOMİSYON

FİNANSAL OLMAYAN BİLGİLERİN DENETİMİ (GÜVENCE DENETİMİ VE RAPOR ÖRNEKLERİ)

Prof. Dr. Serap Sabahat YANIK



Muhasebe Öğretim Üyeleri
Bilim ve Dayanışma Vakfı

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARINA VERİLEN GÜVENCE

Prof. Dr. Serap Sabahat YANIK

7. Komisyon



Sunum Planı

- Sürdürülebilirlik Raporuna İlişkin Güvence Denetimi Standartları
 - GDS 3000
 - AA1000
- Güvence Raporundaki Görüş Türleri
- AA1000 İlkeleri
- Denetim Raporu Örnekleri
- Sonuç ve Öneriler

Sürdürülebilirlik Raporuna İlişkin Güvence Denetimi Standartları

GDS 3000

- Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Güvence Denetimleri

AA1000

- Güvence Standardı

GÜVENCE DENETİM STANDARTLARI

GDS 3000: Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Diğer Güvence Denetimleri Standardı

GDS 3402: Hizmet Kuruluşundaki Kontrollere İlişkin Güvence Raporları

GDS 3420: Bir İzahnamede Yer Alan Proforma Finansal Bilgilerin Derlenmesine İlişkin Raporlama Yapmak Üzere Üstlenilen Güvence Denetimleri

GDS 3400: İleriye Yönelik Finansal Bilgilerin İncelenmesi

GDS 3410: Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Raporları

GDS 3000

- Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Güvence Denetimleri adlı standart (GDS 3000) 2015 yılında yayımlanmıştır.
- GDS 3000, meslek mensupları için, tarihi finansal bilgiler dışındaki güvence sözleşmelerine ilişkin temel ilkelere ve işlemlere yer vermektedir.



GDS 3000

Standardın Amacı

Tarihi finansal bilgiye ilişkin olarak Bağımsız Denetim Standartları ile veya Bağımsız Sınırlı Standartları dışındaki güvence denetimlerinin başarılı olarak uygulanmasında meslek mensuplarına gerekli temel ilke ve süreçleri belirlemek ve onlara yol göstermektir.

Yukarıdaki genel amaç doğrultusunda GDS 3000, üç farklı amaca hizmet etmektedir.

- Makul veya sınırlı güvence sağlamayı amaçlayan denetimin amacını ve unsurlarını tanımlamak,
- Meslek mensuplarına rehberlik etmek,
- Belirli güvence sözleşme türlerine ilişkin özel standartlar geliştirmek.

GDS 3000

Standardın Genel Özellikleri

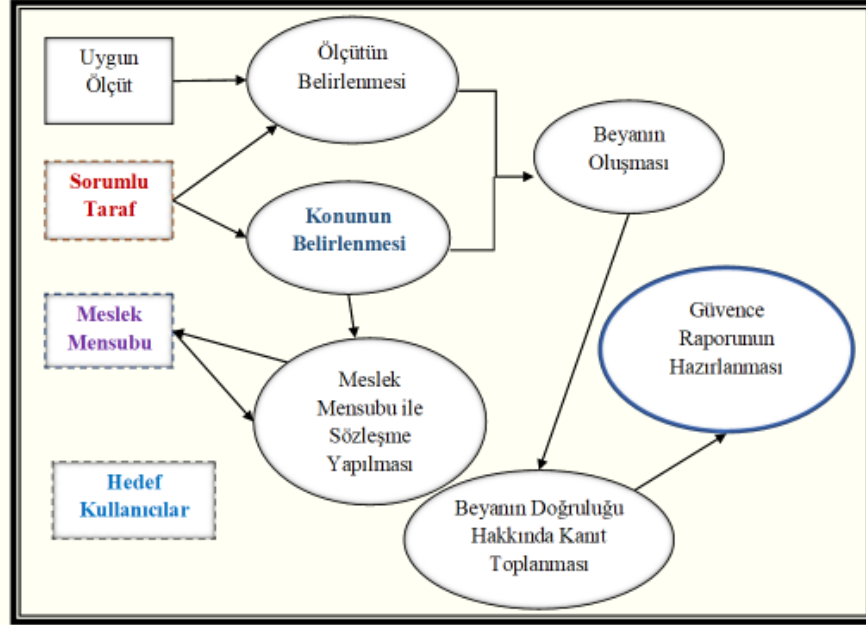
- **GDS 3000**, tarihi finansal bilginin denetimi ile ilgili olan Bağımsız Denetim Standartlarında yer alan unsurların çoğunu kapsamaktadır.
- **GDS 3000** , tarihi finansal bilginin denetimi dışında tüm güvence sözleşmeleri için genel uygulama ilkelerini içermektedir.
- Denetçiler, güvence vermeleri gereken bir rapor söz konusu olduğunda ve o konu ile ilgili özel bir standart olmadığı durumlarda bu standardı göz önünde bulundurmalarıdır.

GDS 3000

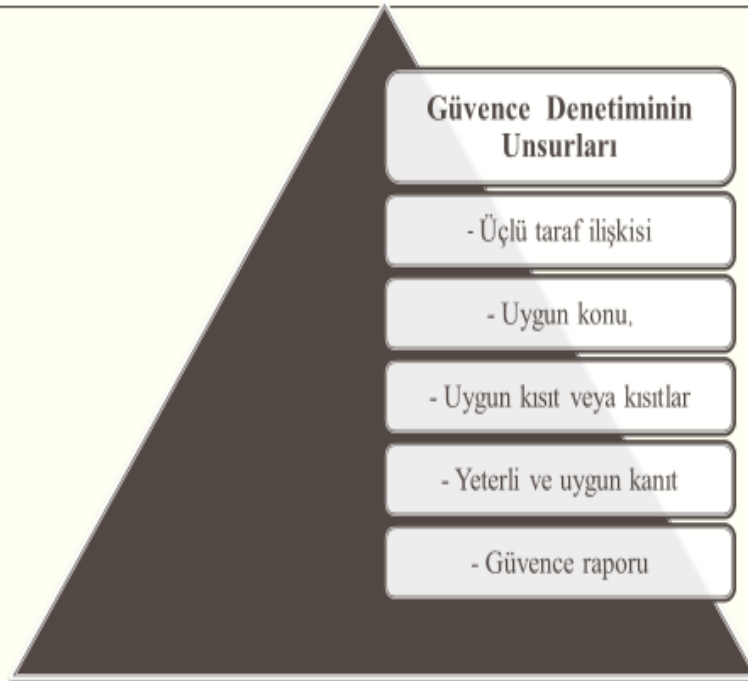
GÜVENCE DENETİMİ

Sorumlu taraf dışındaki hedef kullanıcıların, denetime konu bilgiye, ilişkin güvence seviyesini artıracak şekilde tasarlanmış bir sonuç bildirmek üzere, denetçinin yeterli ve uygun kanıt elde etmeyi amaçladığı denetimdir.

GDS 3000, Güvence Denetimi Unsurları Veri Akışı



GDS 3000, Güvence Denetimi Unsurları



GDS 3000, Güvence Denetimi Unsurları

Üçlü Taraf İlişkisi

- denetçi,
- sorumlu taraf
- hedef kullanıcılar

olmak üzere üç ayrı tarafı kapsamaktadır.

Üçlü Taraf İlişkisi

- **Denetçi, denetimi yürüten kişilerdir.**
- Bir denetçiden çok çeşitli konularda **güvence denetimi** gerçekleştirilmesinin istenmesi mümkündür.
- **Denetçi**, sorumlu taraf dışındaki hedef kullanıcılarının, denetimin konusunu oluşturan bilgilere ilişkin güven seviyesini artıracak şekilde tasarlanmış bir sonuç bildirmek üzere yeterli ve uygun kanıt elde eder.

Üçlü Taraf İlişkisi

- **Sorumlu taraf, (işletme yönetimi)** denetçi ile sözleşme yapılmasından, konunun belirlenmesinden ve ölçüt seçiminden sorumlu olan taraftır.
- **Denetimi yaptıran taraf**, farklı koşullar altında, yönetim veya sorumlu tarafın üst yönetiminden sorumlu olan kişiler, ilgili mevzuat uyarınca yetkilendirilen kurum ve kuruluşlar, hedef kullanıcılar olabilir.

Üçlü Taraf İlişkisi

- **Hedef kullanıcılar**, denetçinin güvence raporunu kullanmasını beklediği kişiler, kuruluşlar veya gruplardır.

Örneğin, bankacılar, düzenleyici kuruluşlar gibi

- Bazı durumlarda, güvence raporunun hitap ettiği hedef kullanıcılar dışında hedef kullanıcılarda olabilir.

Örneğin, çok sayıda insanın rapora ulaşabildiği durumlarda denetçi, güvence raporundan faydalananak tüm kişileri belirleyemeyebilir. Bu durumda hedef kullanıcılar, önemli ve ortak menfaatlere sahip paydaşlarla sınırlandırılabilir.

GDS 3000'e Göre Güvence Denetim Raporunun Asgari Unsurları



Güvence Raporundaki Görüş Türleri



Güvence Raporundaki Görüş Türleri



Doğrulatoryıcı Kuruluş

		SERA GAZI DOĞRULAMA RAPORU		www.qsicer.com info@qsicer.com T: 0312 472 60 67 F: 0312 472 60 68	
İŞLETME BİLGİLERİ					
İşletme Adı		TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.			
Firma Adresi		Genel Müdürlük: Büyükdere Cad. No:145 Tofaş Han 34394, Zincirlikuyu, İstanbul, Türkiye Üretim Tesisi: İstanbul Cad. No:574 16369, Bursa, Türkiye			
Müşteri Numarası	SG-GNL-102	Rapor Tarihi	11.06.2019		
Telefon	0224 261 03 50	Faks	0224 261 13 50		
Yetkili Ad Soyad	Ahu KÖKSAL	Görev Ünvanı	Çevresel Sistemler Uzmanı		
Web	www.tofas.com.tr	E-Mail	Ahu.koksal@tofas.com.tr		
DOĞRULAYICI KURULUŞ BİLGİLERİ					
Firma Ünvanı		QSI Belgelendirme, Muayene ve Test Hizmetleri Ltd. Şti			
Adresi		Huzur Mh. 1138 Sk. No:1/5 Çankaya, Ankara			
Telefon	+90 312 472 60 67	Faks	+90 312 472 60 68		
Web	www.qsicer.com	E-Mail	info@qsicer.com		
DOĞRULAMA EKİBİ					
Baş Doğrulatoryıcı		Okay KAYHANLI			
Doğrulatoryıcı		Ahmet EDEPLİ, Bengi ÇİFTÇİ, Kürşat KUŞ, Gamze DURUKAN			
BAĞIMSIZ GÖZDEN GEÇİRME YAPAN					
Ad Soyad	MUSTAFA SARIKOÇ	E-mail	msarikoc@qsicer.com		
QSI ADINA RAPORU TASTİK EDEN YETKİLİ BİLGİLERİ					
Ad Soyad	Okay KAYHANLI	Ünvan	Genel Müdür		
Doğrulama Rapor Numarası		SG-010-2019			

**BEYAN
TEMELLİ
RAPOR
ÖRNEĞİ
TOFAŞ**



SERA GAZI DOĞRULAMA RAPORU

www.qsicer.com
info@qsicer.com
T: 0312 472 60 67
F: 0312 472 60 68

Doğrulamanın Amacı & Kapsamı	Kuruluşun doğrudan ve dolaylı olarak kontrol ettiği emisyonları, seragaz raporunun TS EN ISO 14064-1 şartlarına uygunluğunun bağımsız ve objektif şekilde gözden geçirilmesi.
Doğrulama Dönemi	01.01.2018-31.12.2018
Temel Yıl	2011
Emisyon Raporu Tarihi (Doğrulamayı kuruluşu sunulan nihai emisyon raporu)	11.06.2019
Doğrudan Emisyonlar (tCO_{2e})	50.062
Enerji Dolaylı Emisyonlar (tCO_{2e})	59.253
Diğer Dolaylı Emisyonlar (tCO_{2e})	6.339.365
Toplam (Kapsam 1&2) Emisyon Miktarı (tCO_{2e})	109.315
Biyolojik Yanma Kaynaklı Emisyon Miktarı (tCO_{2e})	*
Kullanılan Yöntem	Hesaplama Temelli
Güven Seviyesi & Maddesellik	Kapsam 1 ve 2 için Makul Güven Seviyesi & %5, Kapsam 3 için sınırlı güven seviyesinde doğrulanmıştır.
Saha ziyaretinde harcanan adam-gün sayısı	5
Saha ziyaretinin gerçekleştirildiği tarihler	22.05.2019
Saha ziyaretini gerçekleştiren ekibin bilgileri	Okay KAYHANLI, Ahmet EDEPLİ, Bengi ÇİFTÇİ, Kürşat KÜŞ, Gamze DURUKAN
Doğrulama sürecinin yürütüldüğü tarih aralığı	22.05.2019 – 17.06.2019
Doğrulama süreci için harcanan toplam adam-gün sayısı	10
Doğrulama Sonucu	QSI yukarıda belirtilen doğrulama dönemi için kuruluşu ait sera gazı beyanı raporunun TS EN ISO 14064-1 şartlarına uygun olarak hazırlandığı TS EN ISO 14064-3 standardına göre doğrulanmıştır.
Doğrulama Kriterlerine Göre Değerlendirme	Doğrulama ekibi tarafından yapılan değerlendirme, sera gazı raporunun doğrulama kriterlerine uygun bir şekilde hazırlandığı yönündedir.

Doğrulamanın
amacı ve
kapsamı

Değerlendirme

Emisyon
Değerleri ve
Yöntem



SERA GAZI DOĞRULAMA BEYANI

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.

Organizasyon Sınırları

Genel Müdürlük: Büyükdere Cad. No:145 Tofaş Mah. 34394, Zincirlikuyu, İstanbul, Türkiye
Üretim Tesis: İstanbul Cad. No:574 16369, Bursa, Türkiye

QSI yukarıda adı geçen kuruluşun 01 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2018 Tarihleri için olan Sera Gazı Bildirimini değerlendirmiş olup aşağıda belirtilen standardın gerekliliklerine uygunluğunu onaylamaktadır.

ISO 14064-1:2006

Toplam Sera Gazı Emisyonları:

Doğrudan Emisyonlar: 50063 tCO₂ nakliyat
Enerji Dolaylı Emisyonlar: 89253 tCO₂ nakliyat
Biyokütle Yakma Kaynaklı Emisyonlar: - tCO₂ nakliyat

Güvence Seviyesi: Makul Güven Seviyesi

Güvence
Seviyesi

İlgili Standart

Düzenlenme Tarihi : 17.06.2019
Raporlama Dönemi : 01.01.2018 - 31.12.2018
Doğrulama Rapor Numarası : SG-010-2019
Doğrulama Belge Numarası : SG-BL-005-2019

Okay KAYHANLI
Genel Müdür



TÜRK LOYDU

Evliya Çelebi Mah. Tersaneler Cad. No:26/1 34044 Tuzla İSTANBUL
Tel: +90 216 581 37 00, Faks: +90 216 581 38 20, e-posta: info@turkloydu.org, web: www.turkloydu.org

GÜVENCE BEYANI (Makul Güven)

Beyan Tarihi: 13.06.2019 Beyan No: 05 Revizyon No: 01 Sayfa: 1 / 2



TÜRK LOYDU

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş. GÜVENCE BEYANI (MAKUL GÜVEN)

Sera Gazı Baş Doğrulayıcısı

1. ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Türk Loydu Uygunluk Değerlendirme Hizmetleri A.Ş. TOFAŞ 2018 Sürdürülebilirlik Raporunda yer alan Küresel Raporlama Girişimi (GRI) performans göstergeleri olan;

- G4-EN3 Enerji Verimliliği ve Emisyon Performans Verileri
- G4-EN8 Su Yönetimi Performans Verileri
- G4-EN10 Su Yönetimi Performans Verileri'nin

Küresel Raporlama Girişimi GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre uygunluğunun makul güven seviyesinde bağımsız güvencesini sağlamak için saha ve ofis doğrulama faaliyetlerini yürütmüştür. Doğrulama faaliyetleri, Mayıs 2019 döneminde gerçekleştirilmiştir.

TOFAŞ 2018 Sürdürülebilirlik Raporu'ndaki bilgiler ve sorumluluğu kuruluşa aittir ve Türk Loydu Uygunluk Değerlendirme Hizmetleri A.Ş. sürdürülebilirlik raporunun hazırlanmasına dahil olmamıştır. Türk Loydu Uygunluk Değerlendirme Hizmetleri A.Ş.'nin görev ve sorumluluğu, var olan bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliğinin ve bu bilgilerin elde edilmesi, analizi ve gözden geçirilmesi için kullanılan temel sistem ve süreçlerin bağımsız güvencesini sağlamaktır.

2. DOĞRULAMA FAALİYETLERİ

Türk Loydu Uygunluk Değerlendirme Hizmetleri A.Ş. bağımsız güvence kapsamının bir parçası olarak aşağıdaki doğrulama faaliyetlerini gerçekleştirmiştir:

- Çalışma; TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'ye ait İstanbul Cad. No:574 16369 Bursa adresindeki üretim tesisi ve Büyükdere Cad. No: 145 Tofaş Han 34394 Zincirlikuyu/İstanbul adresindeki merkez ofisi kapsamaktadır.
- İstanbul Cad. No:574 16369 Bursa adresindeki üretim tesisinde 21.05.2019 tarihinde saha ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- Saha ziyareti doğrulamasında ilgili veri sistemleri ve veri toplama, depleme ve analiz süreçlerinden sorumlu olan ilgili personeller ile görüşmeler yapılmıştır.
- Performans göstergesi verilerinin referans dokümanlar ile kontrolü ve doğrulanması.
- Veri ve bilgi yönetim sistemlerinin; verileri toplama, birleştirme, analiz ve gözden geçirme yönünden değerlendirilmesi.

3. GÜVENCE BEYANI

Çalışmalarımız sonucunda güvence kapsamındaki verilerin makul güven seviyesinde; açık, anlaşılır, erişilebilir, doğru ve güvenilir olduğu; herhangi bir maddi hata ya da yanlış beyan içermediği tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda oluşturduğumuz görüşümüz göre; TOFAŞ 2018 Sürdürülebilirlik Raporunda yer alan Küresel Raporlama Girişimi (GRI) performans göstergeleri (Enerji Verimliliği ve Sera Gazı Emisyonları, Su Yönetimi) doğrulama ekibi tarafından doğrulanmış ve onaylanmıştır.


Onur YILMAZ
 Teknik Yönetici
 Sera Gazı Baş Doğrulayıcısı

Doğrulama Faaliyetleri

Sınırlı Güvence Raporu

Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş. Yönetim Kurulu ve Yönetimine,

Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş. ("Şirket") Yönetim Kurulu tarafından 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl itibarıyla hazırlanan Şirket'in Sürdürülebilirlik Raporunda yer alan ve aşağıda listelenmiş Seçilmiş Sürdürülebilirlik Bilgileri ("Seçilmiş Bilgiler") üzerinde bağımsız sınırlı güvence çalışması yürütmek üzere görevlendirilmiş bulunuyoruz.

Seçilmiş Bilgiler

Sınırlı güvence çalışmamıza konu olan ve 2018 Ülker Bisküvi Sürdürülebilirlik Raporu'nun 43 ve 56. sayfalarında ("**") işaretiyle belirtilmiş Seçilmiş Bilgiler'in kapsamı 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl itibarıyla aşağıdaki gibi özetlenmektedir.

- Enerji Tüketimi,
- Doğrudan (Kapsam 1) Sera Gazı Salımları,
- Enerji Dolaylı (Kapsam 2) Sera Gazı Salımları,
- Diğer Dolaylı (Kapsam 3) Sera Gazı Salımları,
- Su Tüketimi,
- İş sağlığı ve güvenliği komitelerinde işgücü temsili,
- İş sağlığı ve güvenliği verileri (Ölümlü kaza sayısı, Meslek hastalığı oranı, Kaza sıklık oranı, Kaza ağırlık oranı)

Bağımsız güvencemiz yalnızca 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl için hazırlanmış olup önceki dönemlere ya da 2018 Sürdürülebilirlik Raporu'ndaki Seçilmiş Bilgiler dışında yer alan diğer bilgiler dayalı herhangi bir işlem uygulanmamış ve bu nedenle herhangi bir sonuç bildirilmemiştir.

Ölçüt

Şirket Seçilmiş Bilgileri hazırlarken 2018 sürdürülebilirlik raporunun 54-55. sayfalarında bulunan ve EK-3 bölümde yer alan Raporlamaya Dair Esaslar ve Tablolar bölümündeki prensipleri kullanmıştır.

DOĞRUDAN RAPORLAMA ÖRNEĞİ ÜLKER

Bağımsız Denetçinin Sorumlulukları

Sorumluluğumuz, gerçekleştirdiğimiz sınırlı güvence çalışmasına dayanarak Seçilmiş Bilgiler'in, tüm önemli yönleriyle, Raporlamaya Dair Esaslar ve Tablolar bölümüne uygun biçimde sunulmadığı kanaatine varmamıza sebep olacak herhangi bir hususun dikkatimizi çekip çekmediğine ilişkin bir sonuç bildirmektir. Sınırlı güvence çalışmamız, Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu tarafından çıkarılmış Uluslararası Güvence Denetimleri Standardı 3000 – "Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi Veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Diğer Güvence Denetimleri Standardı"na ("GDS 3000") ve Uluslararası Güvence Denetimi Standardı 3410 – "Sera Gazi Beyanlarına İlişkin Güvence Denetimleri Standardı"na ("GDS 3410") uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

GDS 3000'e ve GDS 3410'a uygun olarak yürütmüş olduğumuz sınırlı güvencenin kapsamı, makul güvencenin kapsamına kıyasla önemli ölçüde dardır. Bir sınırlı güvence çalışmasında yeterli ve uygun denetim kanıtlarının toplanması kapsamında gerçekleştirilen prosedürlerin niteliği, zamanlaması ve kapsamı makul güvence çalışmalarına oranla çok daha dardır. Yürütmüş olduğumuz prosedürler profesyonel yargımıza dayanmakta ve araştırmalar, gerçekleştirilen süreçlerin gözlenmesi, belgelerin incelenmesi, analitik prosedürler, ölçüm yöntemlerinin uygunluğunun ve raporlama politikalarının değerlendirilmesi ve alta yatan kayıtların üzerinde mutabakata varılmasından oluşmaktadır.

Yürütmüş olduğumuz sınırlı güvence prosedürleri şunları içermektedir:

- Şirket yönetimi ve ilgili Seçilmiş Bilgiden sorumlu kişiler ile görüşmelerde bulunulmuştur.
- Seçilmiş Bilgiler'in toplanması ve raporlanmasına ilişkin süreç anlaşılmuştur. Bu prosedür Seçilmiş Bilgileri yönetmek ve raporlamak için önemli süreç ve kontrollerin değerlendirilmesini içermektedir.
- Seçilmiş Bilgiler'in hazırlanması için kullanılan kaynak veriler değerlendirilmiştir ve seçilen belirli hesaplama örnekleri yeniden yapılmıştır.
- Şirket tarafından hazırlanan Seçilmiş Bilgiler'in derlenmesi ve hazırlanması için örnekleme bazında sınırlı testler gerçekleştirilmiştir.
- Raporlanan veriler üzerinden analitik prosedürler uygulanmıştır.

İlgili standartlara atıf

Denetim Prosedürleri

Bağımsız Denetim Sonucu

Prosedürlerimizin ve elde ettiğimiz kanıtların sonucunda, Şirket'in Sürdürülebilirlik Raporu'nda yer alan 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl itibariyle Seçilmiş Bilgiler'in, tüm önemli yönleriyle, Raporlamaya Dair Esaslar ve Tablolar bölümüne uygun şekilde hazırlanmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

Bu rapor, sonucu da dahil olmak üzere, Şirket'in sürdürülebilirlik performansı ve faaliyetlerinin raporlamasına yardımcı olmak amacıyla Şirket Yönetim Kurulu için hazırlanmıştır. Şirket Yönetim Kurulu'nun Seçilmiş Bilgiler ile ilgili bir sınırlı bağımsız güvence raporu hazırlarak konuyla ilgili sorumluluklarını yerine getirdiğini gösterebilmesini sağlamak için bu raporun 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıl için hazırlanan Sürdürülebilirlik Raporu içinde yer almasına müsaade etmekteyiz. Kanunların izin verdiği ölçüde ve koşulları önceden yazılı onayımız ile açıkça mutabık kalınmış durumlar haricinde, yürütmüş olduğumuz çalışma veya raporumuzla ilgili olarak Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş. Yönetim Kurulu ve Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş. haricinde hiç bir kişi veya kuruma karşı sorumluluk kabul etmemekteyiz.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Partner

İstanbul, 30 Haziran 2019

AA1000 Güvence Standardı

* AA1000 Güvence Standardı “Sosyal ve Etik Hesap Verilebilirlik Enstitüsü” (Institute of Social and Ethical Accountability) tarafından 2003 yılında oluşturulmuş ve 2008 yılında AA1000 APS Accountability Principles Standardı ve 2018 yılında AA1000 Accountability Principles olarak revize edilmiştir.

* AA1000AS Güvence Denetim Standardı sadece sürdürülebilirlik raporlarına ilişkin güvence denetimi için oluşturulmuştur.



AA1000 Güvence Standardının İlkeleri



Bütünlülük: İnsanları etkileyecek kararlarda söz sahibi olmalıdır.

Önemlilik: Karar vericiler, önemli olan sürdürülebilirlik konularını tanımlamalı ve açık olmalıdır.

Hesap Verebilirlik: Kuruluşlar, materyal sürdürülebilirlik konularına ve ilgili etkilerine şeffaf davranmalıdır. Bu standartlara ilave olarak dördüncü ilke eklenmiştir. Eklenen dördüncü ilke Etki ilkesidir.

Etki: Şirketler, eylemlerinin daha geniş ekosistemlerinin asıl etkiledikleri konusunda izlemeli, ölçmeli ve hesap verebilir olmalıdır.

Sürdürülebilirlik Raporunu Güvence Beyanı İle Sunan Şirketlerin Listesi

Sayı	Şirket	Sektör	Sürdürülebilirlik Endeksine Kote Olma Durumu	Sürdürülebilirlik Raporun Güvence Beyanı İle Yayınlamaya Başladığı Tarih
1	Anadolu Efes	Üretim	Evet	2017
2	Arçelik	Üretim	Evet	2010
3	Brisa	Üretim	Evet	2013
4	Çimsa	Üretim	Evet	2017
5	Cola	Üretim	Evet	2017
6	Eczacıbaşı	Üretim	Evet	2009
7	Halkbank	Mali kuruluş	Hayır	2017
8	İş Bankası	Mali kuruluş	Evet	2017
9	Migros	Hizmet ve ticaret	Evet	2017
10	Opet	Üretim	Hayır	2012
11	Pegasus	Hizmet	Evet	2013
12	THY	Hizmet	Evet	2017
13	Tofaş	Üretim	Evet	2014
14	VakıfBank	Mali kuruluş	Evet	2017
15	Vodafone	Hizmet	Hayır	2011
16	Yapı kredi	Mali kuruluş	Evet	2015
17	Ülker	Üretim	Hayır	2018

BİST 100 ŞİRKETLERİ ÜZERİNE İNCELEME

Tablo 5. Güvence Denetimi Yapılmış Sürdürülebilirlik Raporlarının Yıllara Dağılımı

Yıllar	Yayımlanmış Sürdürülebilirlik Raporu Sayısı	Güvence Denetimi Yapılmış Rapor Sayısı
2010	9	2
2011	12	3
2012	16	3
2013	22	3
2014	27	5
2015	34	5
2016	32	7
2017	28	8
Toplam	180	36

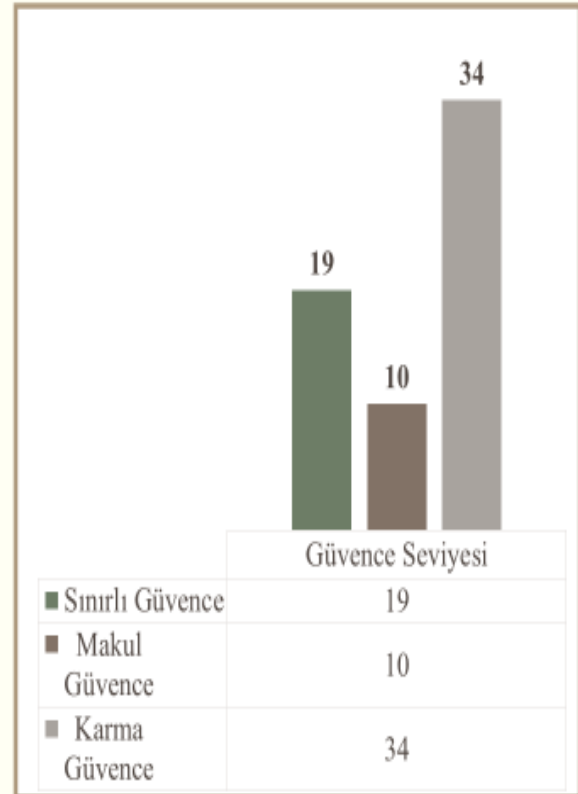
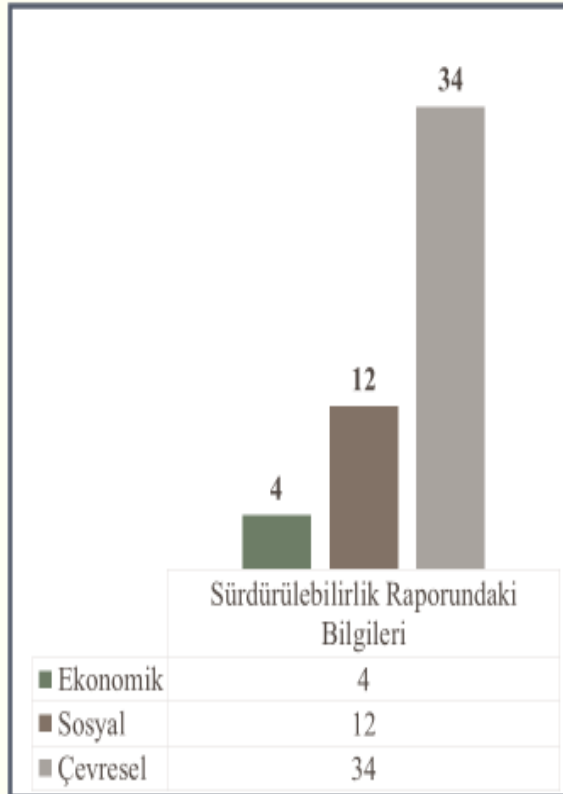
Kaynak: Ertan (2018)

Tablo 7. Sürdürülebilirlik Raporlarına Güvence Hizmeti Veren İşletmeler

Güvence Hizmeti Veren İşletmeler	Güvence Hizmeti Sayısı
Pricewaterhouse Coopers	13
Ernst & Young	10
BSI ⁷	8
SGS ⁸	6
Bureau Veritas ⁹	2
TÜV NORD ¹⁰	1
Ekometrica ¹¹	1
TSE ¹²	1
Türk Loydu ¹³	2
Toplam	43

Kaynak: Ertan (2018)

İÇERİK ANALİZİ



Tablo 8. Sürdürülebilirlik Raporlarının Güvence Denetimlerinde Denetime Konu Bilgiler

Kategori		Denetime Konu Bilgi	Sayı	
Ekonomik		Ekonomik performans	3	
		Devletten alınan mali yardımlar	1	
Çevresel		Emisyonlar	36	
		Enerji	23	
		Su	15	
		Atık sular ve atıklar	7	
		Uyum ¹⁴	2	
		Genel ¹⁵	2	
Sosyal	İşgücü Uygulaması ve İnsana Yaraşır İş	İstihdam	10	
		İş sağlığı ve güvenliği	11	
		Eğitim ve öğretim	7	
	İnsan Hakları	Yatırım ¹⁶	2	
		Ayrımcılığın önlenmesi	2	
		Örgütlenme ve Toplu sözleşme hakkı	3	
		Çocuk işçiler	2	
		Zorla ve cebren çalıştırma	1	
		Toplum	Yolsuzlukla mücadele	3
			Rekabete aykırı davranış	1
	Tedarikçilerin toplum üzerindeki etkiler bakımından değerlendirilmesi	2		
Ürün Sorumluluğu	Ürün ve hizmet etiketlemesi	1		
	Pazarlama iletişimi	1		

Kaynak: Ertan (2018)

DENETİM RAPORU ÖRNEKLERİ

• VODAFONE 2018 BAĞIMSIZ GÜVENCE RAPORU

https://www.vodafone.com.tr/VodafoneHakkinda/surdurulebilirlik/assets/pdf/VFTR_SR_Dijital_TR.pdf

• TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI BAĞIMSIZ GÜVENCE BEYANI

http://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/TSKB_2018_Entegre_Faaliyet_Raporu.pdf

SONUÇ

- Türkiye’de de sürdürülebilirlik raporu yayınlayan şirketlerin çoğunluğu güvence denetiminde GDS 3000 standardının benimseyen “Dört Büyükler” olarak adlandırılan denetim firmalarından birini tercih etmektedir.
- Güvence denetimi gerek denetim şirketi gerekse uzman şirketi tarafından sunulmuş olsun sürdürülebilirlik raporlarında yer alan bilgilerin tamamına güvence verilmediği, seçili bilgilerin güvence alındığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

- Seçilmiş bilgilerin içinde genellikle çevresel bilgiler yani sera gazı emisyonu, enerji kullanımı, su kullanımı, dolaylı emisyon ve atık bilgileri yer almakta ve bu bilgilere güvence hem denetim şirketi hem de uzman şirketi tarafından verilmektedir.
- Sosyal bilgilere verilen güvence beyanına ise sadece denetim şirketi tarafından hazırlanan raporlarda rastlanmaktadır.

SONUÇ

- Uzman kuruluşları tarafından düzenlenecek güvence denetiminde sürdürülebilirlik raporundaki sosyal göstergelerin de dikkate alınması önerilebilir.
- Sürdürülebilirlik raporlarına verilen güvence denetimi denetçiler tarafından verildiğinde güvence prosedürünün standartlaşmış olması beyanların güvenilirliğini zedeleme riski oluşturabilmektedir. Güvence denetimi uzman kuruluşları tarafından verildiğinde ise uygulanan güvence prosedürler şirketin bulunduğu sektöre göre farklılık göstermektedir.

SONUÇ

- Güvence beyanlarındaki görüş ve görüşe ilişkin dayanakları, hazırlanan güvence denetim raporlarında revize edilen BDS 700 kapsamında düzenlenmesi, denetim şirketlerine tavsiye edilebilecek diğer bir husustur.
- Güvence beyanlarında teknik terimler ve terminolojide dil birliğinin sağlanması önem arz etmektedir.

SONUÇ

- Güvence beyanlarındaki görüş ve görüşe ilişkin dayanakları, hazırlanan güvence denetim raporlarında revize edilen BDS 700 kapsamında düzenlenmesi, denetim şirketlerine tavsiye edilebilecek diğer bir husustur.
- Güvence beyanlarında teknik terimler ve terminolojide dil birliğinin sağlanması önem arz etmektedir.

EK 1 KATILIMCI LİSTESİ

	ÜN VAN	İSİM- SOYİSİM
1	Prof Dr.	Nalan AKDOĞAN
2	YMM Dr.	Masum TÜRKER
3	Prof. Dr.	Can Şimga MUGAN
4	Prof. Dr.	Semra KARACAER
5	Prof. Dr.	Ganite KURT
6	Dr.	Ahmet KAVAK
7	Prof. Dr.	Ümmühan ARSLAN
8	Arş. Gör. Dr.	Gizem ÇOPUR VARDAR
9	Dr. Öğr. Üye	Ayşegül CİĞER
10	Prof. Dr.	Orhan SEVİLENGÜL
11	Prof. Dr.	A. Fatih DALKILIÇ
12	Prof. Dr.	Seval Kardeş SELİMOĞLU
13	Prof. Dr.	Mehmet ÖZBİRECİKLİ
14	Doç. Dr.	Duygu Anıl KESKİN
15	Prof. Dr.	Tuğrul TÜFEKÇİOĞLU
16	Doç. Dr.	Hakan TAŞTAN
17	Prof. Dr.	Yıldız ÖZERHAN
18	Doç. Dr.	Ayşe Nilgün ERTUĞRUL
19	Prof. Dr.	Aylin POROY ARSOY
20	Arş Gör.	Destan Halit AKBULUT
21	Prof. Dr.	İdil KAYA
22	Doç. Dr.	Şebnem YAŞAR
23	Doç. Dr.	Arman Aziz KARAGÜL
24	Doç. Dr.	İlker KIYMETLİ ŞEN
25	Dr. Öğr. Üye.	Banu SULTANOĞLU
26	Doç. Dr.	Bilal SOLAK
27	Doç. Dr.	Elif YÜCEL
28	Doç. Dr.	Yasemin ERTAN
29	Öğr. Gör. Dr.	Ayşegül İPEK
30	Arş. Gör.	Tuba BORA KILINÇARSLAN
31	Prof. Dr.	Metin SABAN
32	Öğr. Grv.	Metin ALLAHVERDİ
33	Dr Öğr Üyesi	Fatma AKYÜZ
34	Doç. Dr.	Emine Ebru AKSOY
35	Dr. Öğr. Üye	Sezer Bozkuş KAHYAOĞLU
36	Prof. Dr.	Beyhan MARŞAP
37	Doç. Dr.	Bilge Leyli DEMİREL
38	Arş. Gör.	Zeynep YAROĞLU
39	Dr. Öğr. Üyesi	Nermin AKYEL
40	Doç. Dr.	Nevran KARACA
41	Dr. Öğr. Üyesi	Ömer Faruk GÜLEÇ
42	Prof. Dr.	Serap YANIK
43	Dr. Öğr. Üyesi	Zeki YANIK
44	Arş. Gör.	Musa ÖZÇELİK

45	Dr.	Zeynep Gizer ŞENER
46	Prof. Dr.	Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT
47	Doç. Dr.	Seçil ŞİGALI
48	Prof. Dr.	Ali DERAN
49	Doç. Dr.	Aysel GÜNEY
50	Prof. Dr.	Zeynep TÜRK
51	Doç. Dr.	Jale SAĞLAR
52	Dr. Öğr. Üyesi	Yusuf KAYA
53	Dr.	Elif UMUT
54	Doç. Dr.	Pınar GÖKTEN
55	Doç. Dr.	Soner GÖKTEN
56	Arş. Grv.	Gökhan KILIÇ
57	Prof. Dr.	Deniz Umut DOĞAN
58	Dr. Öğr. Üyesi	Neslihan Ç. BİLGİN
59	Dr. Öğr. Üyesi	Burcu GÜROL
60	Dr. Öğr. Üyesi	Merve Ertürk ACAR
61	Prof. Dr.	Kamil BÜYÜKMİRZA
62	Prof. Dr.	Yakup SELVİ
63	Doç. Dr.	Can ÖZTÜRK
64	Doç. Dr.	İhsan YILDIZTEKİN
65		Belgin Rana ÇARDAK
66	Öğr. Grv.	Leyla ALAGÖZ
67	Prof. Dr.	Ali ALAGÖZ
68	Arş. Grv.	Merve ALAGÖZ
69	Dr. Öğr. Üyesi	Aynur AKPINAR
70	Dr.	Hüseyin YURDAKUL
71		Alim Çağdaş ÜNLÜTÜRK
72	YMM	Muhammet Fatih DAĞLI
73		Demet Ever
74	Dr.	Engin ERGÜDEN
75		Pınar ANAFOROĞLU
76	Prof. Dr.	Halil SARIASLAN
77	Prof. Dr.	Nermin ÖZGÜLBAŞ
78	Prof. Dr.	Recep GÜNEŞ
79	Prof. Dr.	Rafet AKTAŞ
80	Dr. Öğr. Üyesi	Elçin ŞİŞMANOĞLU
81	Dr. Öğr. Üyesi	H. Pınar KAYA
82	Doç. Dr.	Semra AKSOYLU
83	Arş. Gör.	Fatih ALTINIŞIK
84	Öğr. Gör.	Emre Hayri BARAZ
85	Dr.	Tuba DERYA BASKAN
86	Doç. Dr.	Nermin ÇITAK
87	Doç. Dr.	Arzu Özsozgün ÇALIŞKAN
88	Dr. Öğr. Üyesi	İrem KEFE
89	Dr. Öğr. Üyesi	İlker KEFE
90	Öğr. Gör.	Abdulrezzak IKVAN
91	Doç. Dr.	Ömer Faruk DEMİRKOL
92	Prof. Dr.	Murat AZALTUN

93	Prof. Dr.	Necdet ŞENSOY
94	Dr. Öğr. Üyesi	Nilüfer KARATAŞ
95	Arş. Gör.	Kadriye ARISOY
96	Prof. Dr.	Saime ÖNCE
97	Prof. Dr.	Banu BAŞAR
98	YMM	Sakıp ŞEKER
100	Dr. Öğr. Üyesi	Beyhan BELLER
101	Dr. Öğr. Üyesi	Ahmet Fethi DURMUŞ
102	Dr. Öğr. Üyesi	Ayşenur TARAKCIOĞLU ALTINAY
103	Dr. Öğr. Üyesi	Levent POLAT
104	SMMM	Ali ŞAHİN
105	SMMM	Mücahit ALTUNOK
106	Prof Dr	Durmuş ACAR
107	Prof Dr	Hüseyin DALGAR
108	Prof Dr	Ömer TEKŞEN
109	Prof. Dr.	Selahattin KARABINAR
110	Dr.	Buket ATALAY
111		Medine TÜRKCAN
112	Öğr. Gör.	Haydar EDE
113	YMM	Birgül EDE
114	Prof. Dr.	Cemal İBİŞ
115	Prof. Dr.	Figen ZALF
116	Arş. Gör.	Ali KESTANE
117	Doç. Dr.	Davut AYĞÜN
118	Arş. Grv.	Enes ÖZCAN
119	Dr. Öğr. Üyesi	Gül YEŞİLÇELEBİ
120		Mehtap ALTUNEL
121		Ezgi AYGENER
122		Yusuf YEŞİLKAYA
123		Sezayi TOPRAK
124	SMMM	Dursun Ali YAZ
125	SMMM	Ali Metin POLAT
126	YMM	Ahmet Şahin SAVCI
127	YMM Dr.	Masum TÜRKER
128	Doç. Dr.	İncilay ERDURU
129	Dr.	Cem ÇETİN

EK 2 KOMİSYON LİSTELERİ

1. KOMİSYON		
ÜNVAN	İSİM- SOYİSİM	ÜNİVERSİTE/KURUM
Prof. Dr.	Ganite KURT	HACI BAYRAM VELİ
Prof. Dr.	Ümmühan ARSLAN	BİLECİK ŞEYH EDEBALI
Prof. Dr.	Banu BAŞAR	ANADOLU
Prof. Dr.	Semra KARACAER	HACETTEPE
Prof. Dr.	Selahattin KARABINAR	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr.	Saime ÖNCE	ANADOLU
Prof. Dr.	Mehmet ÖZBİRECİKLİ	HATAY MUSTAFA KEMAL
Prof. Dr.	Zeynep TÜRK	OSMANİYE ATA KORKUT
Doç. Dr.	Emine Ebru AKSOY	HACI BAYRAM VELİ
Doç. Dr.	Nermin ÇITAK	MARMARA
Doç. Dr.	Arman Aziz KARAGÜL	ANADOLU
Doç. Dr.	Duygu Anıl KESKİN	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Doç. Dr.	Can ÖZTÜRK	ÇANKAYA
Doç. Dr.	Jale SAĞLAR	ADANA ÇUKUROVA
Doç. Dr.	İlker KIYMETLİ ŞEN	İSTANBUL TİCARET
Doç. Dr.	Şebnem YAŞAR	DOKUZ EYLÜL
Dr Öğr Üyesi	Fatma AKYÜZ	UŞAK
Dr. Öğr. Üyesi	Ahmet Fethi DURMUŞ	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Dr. Öğr. Üye	Sezer Bozkuş KAHYAOĞLU	BAKIRÇAY
Dr. Öğr. Üyesi	İrem KEFE	OSMANİYE KORKUT ATA
Dr. Öğr. Üyesi	İlker KEFE	OSMANİYE KORKUT ATA
Dr.Öğr.Üyesi	Elçin ŞİŞMANOĞLU	İSTANBUL
Dr. Öğr. Üyesi	Zeki YANIK	ATILIM
Dr.	Cem ÇETİN	
Arş Gör.	Destan Halit AKBULUT	GALATASARAY
Arş. Gör.	Musa ÖZÇELİK	TARSUS
Arş. Gör.	Zeynep YAROĞLU	HACI BAYRAM VELİ
Arş. Gör.	Enes ÖZCAN	BİLECİK ŞEYH EDEBALI
	Demet EVER	ÇUKUROVA
SMMM	Ali Metin POLAT	
SMMM	Dursun Ali YAZ	

2. KOMİSYON			
1	Prof. Dr.	Beyhan MARŞAP	HACI BAYRAM VELİ
2	Prof Dr.	Ali DERAN	TARSUS
3	Doç. Dr.	Ömer Faruk DEMİRKOL	HARRAN
4	Doç. Dr.	Davut AYGÜN	RTE
5	Doç. Dr.	İncilay ERDURU	UŞAK ÜNİVERSİTESİ
6	Doç. Dr.	Pınar GÖKTEN	HACI BAYRAM VELİ
7	Doç. Dr.	Soner GÖKTEN	BAŞKENT
8	Doç Dr.	Bilge Leyli DEMİREL	YALOVA
9	Dr. Öğr. Üyesi	Ayşenur TARAKCIOĞLU ALTINAY	UŞAK ÜNİVERSİTESİ
10	Dr. Öğr. Üyesi	Nermin AKYEL	SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER
11	Dr. Öğr. Üyesi	Beyhan BELLER	TARSUS ÜNİVERSİTESİ
12	Dr.Öğr.Üyesi	Yusuf KAYA	PAMUKKALE
13	Dr. Öğr. Üyesi	Levent POLAT	
14	Öğr. Gör.	Abdulrezzak İKVAN	ADİYAMAN KAHTA
15	Arş. Gör.	Ali KESTANE	KİLİS 7 ARALIK

3. VE 4. KOMİSYON			
1	Prof Dr.	Nalan AKDOĞAN	BAŞKENT
2	Dr. Öğr. Üye.	Banu SULTANOĞLU	BİLKENT
3	Prof. Dr.	Durmuş ACAR	MEHMET AKİF ERSOY
4	Prof. Dr.	Ali ALAGÖZ	SELÇUK
5	Prof. Dr.	Dursun ARIKBOĞA	YEDİTEPE
6	Prof. Dr.	Aylin POROY ARSOY	ULUDAĞ
7	Prof. Dr.	Kamil BÜYÜKMİRZA	ATILIM
8	Prof. Dr.	Recep GÜNEŞ	ERCİYES
9	Prof. Dr.	Cemal İBİŞ	IŞIK
10	Prof. Dr.	Orhan SEVİLENGÜL	BAŞKENT
11	Prof. Dr.	Necdet ŞENSOY	İSTANBUL TİCARET
12	Prof Dr	Ömer TEKŞEN	MEHMET AKİF ERSOY
13	Prof. Dr.	Tuğrul TÜFEKÇİOĞLU	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
14	Doç. Dr.	Arzu Özsözgün ÇALIŞKAN	YILDIZ TEKNİK
15	Doç. Dr.	Aysel GÜNEY	BİLECİK ŞEYH EDEBALI
16	Doç. Dr.	Fatma ŞENSOY	KIBRIS
17	Doç Dr.	İhsan YILDIZTEKİN	ERZURUM ATATÜRK
18	Doç. Dr.	Elif YÜCEL	ULUDAĞ
19	Dr.	Ahmet KAVAK	PWC
20	Dr. Öğr. Üye	Ayşegül CİĞER	AKDENİZ
21	Dr.	Zeynep Gizer ŞENER	MERSİN
22	Dr.	Hüseyin YURDAKUL	SPK
23	Öğr. Grv.	Leyla ALAGÖZ	SELÇUK
24	Öğr. Gör. Dr.	Ayşegül İPEK	ULUDAĞ
25	Arş. Gör. Dr	Gizem ÇOPUR VARDAR	MERSİN
26	Öğr. Grv.	Metin ALLAHVERDİ	SELÇUK

5. KOMİSYON			
1	Prof.Dr.	Seval Kardeş SELİMOĞLU	ANADOLU
2	Prof Dr	Hüseyin DALGAR	MEHMET AKİF ERSOY
3	Prof. Dr.	Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT	HACI BAYRAM VELİ
4	Prof. Dr.	Can Şimğa MUGAN	MODAV BAŞKANI
5	Prof. Dr.	Yıldız ÖZERHAN	HACI BAYRAM VELİ
6	Prof. Dr.	Metin SABAN	BARTIN
7	Doç. Dr.	Semra AKSOYLU	KAYSERİ
8	Dr. Öğr. Üyesi	H. Pınar KAYA	AHI EVRAN
9	Öğr. Gör.	Emre Hayri BARAZ	KAYSERİ
10	Arş. Gör.	Fatih ALTINIŞIK	KAYSERİ
11	Arş. Gör.	Kadriye ARISOY	BURDUR MEHMET AKİF
12	Arş. Gör.	Tuba BORA KILINÇARSLAN	ULUDAĞ
13		Hilmi Ender ARACI	
14	Dr. Öğr. Üyesi	Nilüfer KARATAŞ	BURDUR MEHMET AKİF

6. KOMİSYON			
1	Prof. Dr.	Deniz Umut DOĞAN	BAŞKENT
2	Prof. Dr.	Rafet AKTAŞ	YILDIRIM BEYAZIT
3	Prof. Dr.	Yasemin KÖSE	BÜLENT ECEVİT
4	Prof. Dr.	Yakup SELVİ	İSTANBUL
5	Doç. Dr.	Hüseyin ÇETİN	NECMETTİN ERBAKAN
6	Dr. Öğr. Üyesi	Merve Ertürk ACAR	YILDIRIM BEYAZIT
7	Dr. Öğr. Üyesi	Aynur AKPINAR	KARATAY
8	Dr. Öğr. Üyesi	Neslihan Ç. BİLGİN	BAŞKENT
9	Dr. Öğr. Üyesi	Burcu GÜROL	BAŞKENT
10	Dr. Öğr. Üye.	Bilal SOLAK	ŞIRNAK
11	Dr.	Buket ATALAY	BAŞKENT
12	Dr.	Elif UMUT	BAŞKENT
13	Öğr. Gör.	Haydar EDE	YMM ANKARA
14	YMM	Birgül EDE	YMM ANKARA
15	Arş. Grv.	Gökhan KILIÇ	BAŞKENT
16		Belgin Rana ÇARDAK	BAŞKENT
17		Hatice ÇARDAK	BAŞKENT
18		Medine TÜRKCAN	BAŞKENT

7. KOMİSYON			
1	Prof. Dr.	Serap YANIK	HACI BAYRAM VELİ
2	Prof. Dr.	Murat AZALTUN	YALOVA
3	Prof. Dr.	A. Fatih DALKILIÇ	DOKUZ EYLÜL
4	Prof. Dr.	İdil KAYA	GALATASARAY
5	Doç. Dr.	Yasemin ERTAN	ULUDAĞ
6	Doç. Dr.	Ayşe Nilgün ERTUĞRUL	UFUK ÜNİVERSİTESİ
7	Doç. Dr.	Tuba İBİŞ	
8	Doç. Dr.	Zafer SAYAR	TURMOB
9	Doç. Dr.	Seçil ŞİGALI	DOKUZ EYLÜL
10	Doç. Dr.	Hakan TAŞTAN	İSTANBUL OKAN
11	Dr. Öğr. Üyesi	Ömer Faruk GÜLEÇ	KIRKLARELİ
12	Dr. Öğr. Üyesi	Gül YEŞİLÇELEBİ	GÜMÜŞHANE
13	Dr.	Engin ERGÜDEN	IŞIK
14	Dr.	Tuba DERYA BASKAN	KIRIKKALE
15	YMM	Sakıp ŞEKER	YMM
16	YMM	Muhammet Fatih DAĞLI	TAİ
17	SMMM	Alim Çağdaş ÜNLÜTÜRK	TAİ
18	Arş. Grv.	Merve ALAGÖZ	KONYA GIDA VE TARIM
19	Arş. Gör.	Nurbanu ÇÖLOĞLU	GAZİ
20		Pınar ANAFOROĞLU	GAZİ
21		Mehtap ALTUNEL	ANADOLU